

Ogres novada pašvaldība
Brīvības iela 33, Ogre, LV-5001
tālr. 65071160, ogredome@ogresnovads.lv
www.ogresnovads.lv

METRUM

SIA „METRUM”
Ģertrūdes iela 47-3, Rīga, LV-1011
tālr.80008100, metrum@metrum.lv
www.metrum.lv

APSTIPRINĀTS
Ar Ogres novada domes 21.06.2018.
lēmumu (protokola Nr.9, 53.§)

Ogres novada domes priekšsēdētājs
_____/E.Helmanis

LOKĀLPLĀNOJUMS

**Ogres pilsētas aizsargājamās apbūves teritorijām Ogres,
Ogres pilsētas centra 20.un 30.gadu apbūves un Ogres
parka vasarnīcu kolonijas apbūvei un tai piegulošai
teritorijai kā teritorijas plānojuma grozījumi**

Izstrādāts saskaņā ar Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību
teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” (spēkā no 01.05.2015.)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Ierosinātājs:

Ogres novada pašvaldība

Lokālplānojuma izstrādes vadītājs:

Ogres novada pašvaldības centrālās administrācijas „Ogres novada pašvaldība” Attīstības departamenta
direktors Kaspars Klucis

Izstrādātājs: SIA „METRUM”, reģ. Nr.40003388748, Ģertrūdes iela 47-3, Rīga, LV-1011

Projekta vadītāja: Māra Kalvāne

2017/2018

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	4
1. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶIS UN UZDEVUMI	5
2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS NOSACĪJUMI	6
2.1. Funkcionālais zonējums un teritorijas izmantošana saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu	6
2.2. Teritorijas attīstības plānošana un būvniecība pirms lokālpārplānojuma izstrādes uzsākšanas	8
3. LOKĀLPĀRPLĀNOJUMA TERITORIJAS PAŠREIZĒJĀS IZMANTOŠANAS APRAKSTS UN TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS NOSACĪJUMI	14
3.1. Lokālpārplānojuma teritorijas novietojums, esošā izmantošana un dabas apstākļi	14
3.2. Teritorijas attīstības vēsturiskais konteksts un kultūras mantojums	16
3.2.1. Ogres pilsētas un tā vēsturiskā centra attīstība	16
3.2.2. Vēsturiskā apbūve – valsts aizsardzībā esošie kultūras pieminekļi	23
3.2.3. Vēsturiskā apbūve – pilsētas un novada nozīmes vēsturiskās ēkas un būves	73
3.3. Inženiertehniskā infrastruktūra	81
3.3.1. Inženiertehniskie tīkli un objekti	81
3.3.2. Ugunsdrošība	85
3.3.3. Aizsargjoslas un citi aprobežojumi	86
3.3.4. Ģeodēziskā tīkla punkti	87
3.4. Teritorijas izmantošanas un attīstības riski	88
3.5. Ogres centra publiskās ārtelpas analīze	91
3.5.1. Publiskā ārtelpa	92
3.5.2. Ainavas struktūra	95
3.5.3. Konfliktpunkti un problēmvietas	102
3.5.4. Pēdējos gados veiktie un izbūves stadijā esošie labiekārtošanas projekti	104
3.5.5. Plānotie ainavu labiekārtošanas darbi lokālpārplānojuma teritorijā	106
4. LOKĀLPĀRPLĀNOJUMA RISINĀJUMI UN PAMATOJUMS	110
4.1. Priekšlikumi un pamatojums funkcionālā zonējuma grozījumiem	110
4.2. Priekšlikumi valsts aizsardzībā esošo arhitektūras un mākslas pieminekļu aizsardzībai	113
4.3. Priekšlikumi pilsētvides attīstībai	114
4.3.1. Ieteikumi zaļās struktūras attīstībai	116
4.3.2. Publiskās telpas vides elementu nosacījumi	122
4.4. Transporta infrastruktūras attīstība	127
4.5. Lokālpārplānojuma uzdevumu un risinājumu atbilstība Ogres novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai	134

IEVADS

Lokālpārvaldības izstrāde veikta saskaņā ar Ogres novada pašvaldības 20.10.2016. pieņemto lēmumu „Par lokālpārvaldības kā teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes uzsākšanu Ogres novadā, Ogres pilsētas aizsargājamās apbūves teritorijām Ogres pilsētas centra 20. un 30. gadu apbūve un Ogres parka vasarnīcu kolonijas apbūve un tai piegulošai teritorijai” (sēdes Nr.16 prot. izraksts. Nr. 28.§). Lokālpārvaldības izstrādes ierosinātais ir Ogres novada pašvaldība. Lēmuma ievaddaļā ir teikts:

“2016.gada vasarā sabiedrība vairakkārt ir izteikusi savus viedokļus un organizējusi pasākumus, paužot savu skatījumu par pilsētas attīstību kopumā, kultūrvēsturisko ēku plānoto attīstību, kultūrvēsturiskā centra veidošanos un jaunu valsts aizsargājama vietējas nozīmes kultūras pieminekļu statusa noteikšanu. Ogres novada pašvaldība ir saņēmusi nevalstisko organizāciju un iedzīvotāju vēstules, kurās pausts viedoklis par šī brīža pašvaldības virzību – saglabāt kultūrvēsturiskās vērtības, veicināt Ogres kā kūrortpilsētas atdzimšanu, kurā integrēta Ogres iedzīvotāju un viesu aktīvas atpūtas un rekreācijas zona, izbūvējot bērnu rotaļu laukumus bērniem drošā vidē, gājēju un velo celiņus, ielu vingrošanas un skeitparku elementus, samazinot automašīnu pārvietošanos un novietošanu šajās zonās.

Nevalstiskā organizācija Ogres Attīstības Biedrība, kurā iesaistīti Ogres pilsētā praktizējoši arhitekti un interesenti, jūlijā un augustā organizēja forumus „Vide un arhitektūra peldu un gaisa kūrortā”. Lokālpārvaldības sabiedriskā apspriešana sniedz iespēju iesaistīt sabiedrību šajā procesā”.

Lokālpārvaldības ir izstrādāts saskaņā ar likumu „Teritorijas attīstības plānošanas likums” (2011), Ministru kabineta (turpmāk tekstā – MK) 14.10.2014. noteikumiem Nr.628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, turpmāk tekstā – MK noteikumi Nr.628 (spēkā no 01.05.2015), MK 30.04.2013. noteikumiem Nr.240 „Vispārīgie teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, turpmāk tekstā – MK 30.04.2013. noteikumi Nr.240, u.c. spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, Ogres novada domes apstiprināto darba uzdevumu (apstiprināts ar Ogres novada domes 20.10.2016. lēmumu Nr.16, prot. Nr. 28.§), kā arī Ogres novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem – Ogres novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un Ogres novada teritorijas plānojumu.

Saskaņā ar Ogres novada pašvaldības 19.10.2017. pieņemto lēmumu (sēdes Nr.12 prot. izraksts. Nr. 34.§), ar grozījumiem 19.04.2018. sēdes lēmumu (protokols Nr.6; 34.§) – ir izstrādāta lokālpārvaldības pilnveidotā redakcija.

Lokālpārvaldības sastāv no trijām savstarpēji saistītām daļām: (1) Paskaidrojuma raksta, (2) Grafiskās daļas un (3) Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem. Informācija/dokumentācija par lokālpārvaldības izstrādes gaitu (t.sk. publiskās apspriešanas pasākumiem, saņemtajiem priekšlikumiem un institūciju nosacījumiem/atzinumiem) iekļauta lokālpārvaldības sējumā „Pārskats par lokālpārvaldības izstrādi”, savukārt tā izstrādes gaitā veiktās izpētes un cita ar izstrādi saistītā informācija apkopota sējumā „Pielikumi”. Plānošanas dokumenta grafiskās daļas plāns „Teritorijas funkcionālais zonējums” izstrādāts uz Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras izsniegtās topogrāfiskās kartes pamatnes ar mēroga noteiktību 1:2000, kas aktualizēta 2006.gadā, kā arī ņemot vērā arī Ogres novada pašvaldības rīcībā esošos citus kartogrāfiskos materiālus, t.sk. topogrāfiskā plāna pamatni ar mēroga precizitāti 1:500. Lokālpārvaldības paskaidrojuma rakstā ir izmantoti 2017.gadā uzņemti SIA „METRUM” un Ogres novada pašvaldības fotoattēli.

Lokālpārvaldības izstrādei ir saņemti institūciju nosacījumi, izstrādes procesa gaitā tiks saņemti institūciju atzinumi, kā arī nodrošināta sabiedrības līdzdalība, organizējot lokālpārvaldības publisko apspriešanu.

Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (1998), plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt cilvēku veselību un vidi, t.sk. lokālpārvaldības, veic stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu. Vides pārraudzības valsts birojs, izvērtējot iesniegto iesniegumu atbilstoši MK 23.03.2004. noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” prasībām 20.04.2017. pieņēma lēmumu Nr. 17 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu”.

1. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS MĒRĶIS UN UZDEVUMI

Lokālpārvaldības izstrādes mērķis ir pamatot nepieciešamās izmaiņas Ogres novada teritorijas plānojumā noteiktajā teritorijas funkcionālajā zonējumā un noteiktajos teritorijas aprobežojumos, kas izriet no lokālpārvaldības izstrādes pamatojuma un izpētes.

Lokālpārvaldības izstrādes uzdevumi:

1. izstrādāt lokālpārvaldības pamatojumu, apkopojot informāciju par realizētām, plānotām un būvniecības stadijā esošām būvēm, metiem, labiekārtojumu un vides izmaiņām, detālpārvaldības teritorijā;
2. lokālpārvaldības sagatavot Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmas (turpmāk tekstā TAPIS) vidē ;
3. lokālpārvaldības izstrādāt atbilstoši Teritorijas attīstības plānošanas likuma, Ministru kabineta 2014. gada 14.oktobra noteikumiem Nr. 628 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” un Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” prasībām;
4. izdarīt izmaiņas funkcionālā zonējumā, pamatojoties uz izpētēm, tai skaitā nekustamos īpašumus 7401 003 187, 7401 003 0204, 7401 003 0415 un Ogrē, Zinību ielai 8;
5. veikt spēkā esošā teritorijas plānojuma izvērtējumu un detālpārvaldības analīzi lokālpārvaldības teritorijā - tekstuāli un grafiski (apstiprinātie un realizētie, apstiprinātie un realizācijas stadijā esošie un sagatavošanas stadijā esošie, nepieciešamie grozījumi);
6. sagatavot lokālpārvaldības teritorijā ietverto 31 vietējas nozīmes kultūras pieminekļu un jaunatklāto kultūras pieminekļu teritoriju un aizsargzonu robežas – grafiski un teksta veidā, saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 15.jūlija noteikumu Nr.392 „Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodiku”;
7. izvērtēt lokālpārvaldības teritorijā izstrādātos būvprojektus un detālpārvaldības, tai skaitā dambja un tuneļa izbūves ietekmi;
8. lokālpārvaldības teritorijā pamatot jaunu vietējas nozīmes kultūras pieminekļu iekļaušanu valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā;
9. lokālpārvaldības teritorijā analizēt nepieciešamās izmaiņas noteikumos par īslaicīgām autostāvvietām un sagatavot atbilstošus apbūves noteikumus;
10. lokālpārvaldības dabas pamatnes teritorijās veikt biotopu izpēti;
11. plānot gājēju plūsmas saistībā ar galvenajiem publiskajiem objektiem;
12. ja nepieciešams, lokālpārvaldības teritorijā precizēt būvlandes, sarkanās līnijas, apgrūtinātās teritorijas un objektus, kuriem tiek noteiktas aizsargjoslas;
13. sagatavot jaunus izmantošanas un apbūves noteikumus vēsturiskās apbūves teritorijām atbilstoši to specifikai;
14. izstrādāt teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus lokālpārvaldības teritorijai, paredzot īpašo teritoriju izmantošanai un apbūves noteikumus;
15. sagatavot ainavu plānu.

Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu un MK 14.10.2014. noteikumiem Nr.628, apstiprinot lokālpārvaldības risinājumus, t.i., izdodot pašvaldības saistošos noteikumus, lokālpārvaldības teritorijā spēku zaudēs Ogres novada teritorijas plānojumā noteiktais un šobrīd spēkā esošais funkcionālais zonējums (jeb teritorijas plānojumā noteiktā teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana), bet teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi darbosies kā izņēmumi un papildinājumi pie Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem.

Izstrādātais lokālpārvaldības ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, un pēc tā apstiprināšanas un spēkā stāšanās tas kļūs par pamatu turpmākai teritorijas attīstībai un labiekārtošanai.

2. TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS NOSACĪJUMI

2.1. Funkcionālais zonējums un teritorijas izmantošana saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu

Saskaņā ar 21.06.2012. Ogres novada pašvaldības saistošajiem noteikumiem Nr.16/2012 (protokols Nr.6; 1.§) "Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" lokālpārvaldes teritorijā ir noteikta "Blīva savrupmāju apbūves teritorija (DzS1)", "Retināta savrupmāju apbūves teritorija (DzS2)", "Daudzdzīvokļu namu apbūves teritorija (DzD)", "Publiskās apbūves teritorija (PA)", "Centra apbūves teritorija (CA)", "Satiksmes infrastruktūras teritorija (S)", "Tehniskās apbūves teritorija (T)", "Meži (ZM)", "Parki (ZP)", kā arī "Ūdeņu teritorija (U)" (skatīt 1.attēlu).

Teritorijā, kas noteikta kā **"Blīva savrupmāju apbūves teritorija (DzS1)"**, atļautā izmantošana ir vienas ģimenes dzīvojamā māja, divu ģimeņu dzīvojamā māja, dvīņu māja, rindu māja, kā arī dārza māja.

"Retinātas savrupmāju apbūves teritorija (DzS2)" ir teritorija, kur atļautā izmantošana ir vienas ģimenes dzīvojamā māja, divu ģimeņu dzīvojamā māja.

Teritorijā **"Daudzdzīvokļu namu apbūves teritorija (DzD)"** atļautā izmantošana ir daudzdzīvokļu namu (3 un vairāk dzīvokļi) apbūve, savrupmāja (tikai esoša), daudzdzīvokļu nama pirmajos stāvos pirmsskolas izglītības iestāde vai privāts mājas bērnudārzs, pārvaldes iestāde, atpūtas iestāde, ārstniecības iestāde, vietējās nozīmes tirdzniecības un/vai pakalpojumu objekts, sporta būve; tikai atsevišķā zemes vienībā daudzdzīvokļu namu apbūvē, veicot ieceres publiskās apspriešanas procedūru (izņemot normatīvajos aktos noteiktos gadījumus), vieglās ražošanas uzņēmums, darījumu iestāde.

"Publiskās apbūves teritorijā (PA)" ir zemes vienība, kur zemes ēkas un citas būves vai tās daļas izmantošana ir publiska iestāde.

Teritorija, kas noteikta kā **"Centra apbūves teritorija (CA)"** ir zemes vienība Ogres pilsētā, kur plānota jaukta izmantošana. Atļautā izmantošana ir noteikta kā publiskā iestāde, savrupmāju apbūve (izņemot dvīņu un rindu mājas), kā arī daudzdzīvokļu nams.

"Tehniskās apbūves teritorijas (T)" nozīmē zemes vienības, kur zemes, ēkas un citas būves vai tās daļas izmantošanas veids ir inženiertehnisko komunikāciju objektu un to darbības nodrošināšanai nepieciešamo ēku un būvju izvietošana, garāžu kooperatīvu būvju un koplietošanas saimniecības ēku izvietošana.

"Satiksmes infrastruktūras teritorija (S)" nozīmē zemes vienību, arī teritoriju publiskas izmantošanas ceļam, ielai, laukumam, dzelzceļam, tā pievadceļam un ar to darbības nodrošināšanu saistītām ēkām, kā arī inženierbūvē (tiltam, pārvadam, tunelim un tamlīdzīgiem būvēm) un satiksmes organizēšanas līdzekļiem autotransporta un dzelzceļa, kā arī velosipēdistu un gājēju satiksmes nodrošināšanai. Šajā teritorijā atļautā izmantošana ir A, B, C, D, E kategorijas ceļi un ielas, kā arī piebrauktuves un ar tām saistītā infrastruktūra, kā arī dzelzceļš un tā infrastruktūra.

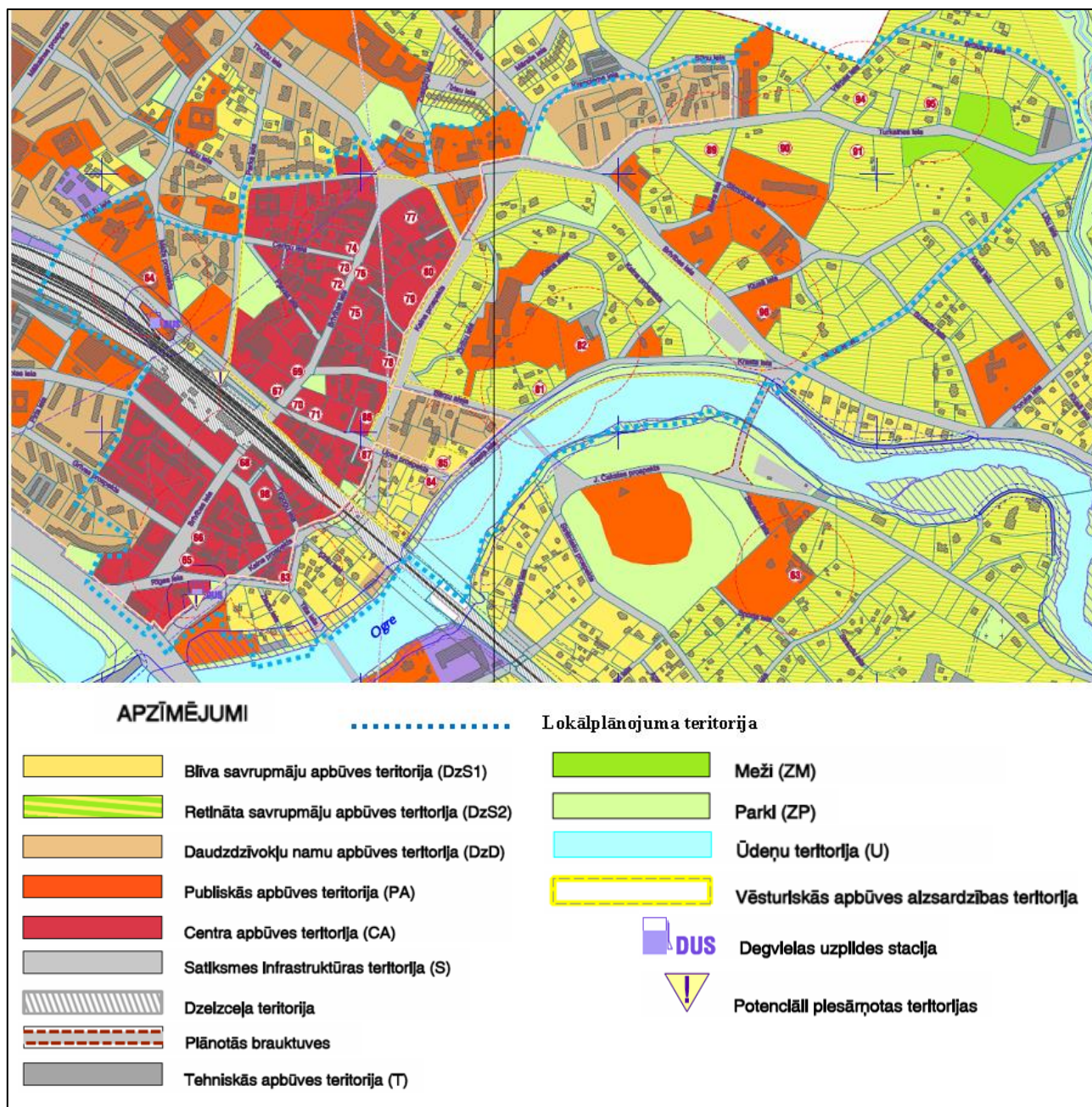
Teritorijā, kas noteikta kā **"Mežs (ZM)"** kā atļauta izmantošana ir noteikts parkmežs (Ogres pilsētas un ciemu teritorijās), mežsaimniecība, purvs, kā arī derīgo izrakteņu ieguve (karjers), ja to pamato ar detālpārvaldes plānojumu. **"Parka (ZP)"** teritorijā atļautā izmantošana ir parks (arī dendroloģiskais parks, dārzs, skvērs), virszemes ūdensobjektu krasta josla, ieskaitot peldvietu un ūdenstūristu apmetnes vietu, kā arī kapsēta (tikai īpaši apzīmētā teritorijā).

"Ūdeņu teritorija (U)" (ūdenstilpnes, ūdensteces) nozīmē virszemes ūdensobjektu teritorijas, kuru izmantošana saistīta ar ūdens transportu, rekreāciju un virszemes ūdeņu noteci, kuru izmantošana saistīta ar ūdens transportu, rekreāciju un virszemes ūdeņu noteci, zivju audzēšanu, kā arī attiecīgā ūdens objekta izmantošanai un uzturēšanai nepieciešamajām būvē (laivu piestātnēm, peldvietām, peldētavām, slūžām, dambjiem u.c. hidrotehniskām būvē). Atļautā izmantošana ir hidrotehniska būve, piestātne, peldētava un zivjaudzētava.

Teritorijas plānojuma galvenais akcents likts uz savrupmāju apbūves attīstību, daļēji saistot to ar pašvaldības jau izbūvētajiem vai plānotajiem ūdensapgādes un kanalizācijas tīkliem ciemos. Jauna daudzstāvu dzīvojamā

apbūve ierobežotā apjomā paredzēta tikai Ogres pilsētā, uzsvāru liekot uz jau esošas apbūves rekonstrukciju un dzīves vides uzlabošanu.

Lai saglabātu Ogres pilsētas savdabību, ko veido saglabājusies vēsturiskā apbūves struktūra, būves un ainavas elementi, Teritorijas plānojumā ir noteiktas Ogres pilsētas aizsargājamās apbūves teritorijas, kas atrodas arī lokālplānojuma teritorijā – Ogres parka vasarnīcu kolonijas apbūve; Ogres centra 20. un 30.-to gadu apbūve un Jaunogres vasarnīcu apbūve. Šajā teritorijā ir jāsaglabā vēsturiskā ielu un ceļu plānojuma sistēma, ēku un būvju retināta izvietojuma principi zemesgabalā, kā arī nozīmīgi dabas ainavas elementi.

1.attēls. Ogres novada teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartes fragments

2.2. Teritorijas attīstības plānošana un būvniecība pirms lokālplānojuma izstrādes uzsākšanas

Lokālplānojuma teritorijā ir izstrādāti un spēkā esoši desmit detālplānojumi, kas izstrādāti laika posmā no 10.10.2002. līdz 12.02.2009. (1.tabula). Visi detālplānojumi, atbilstoši izstrādes laika normatīviem, apstiprināti ar Ogres novada domes saistošajiem noteikumiem. Daži no šiem detālplānojumiem ir pilnībā īstenoti, tāpēc nav vairs vajadzības pēc saistošajiem noteikumiem - tie būtu atceļami. Daži detālplānojumi nav īstenoti, tiem nav izstrādāti atbilstoši detalizēti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Laika periods ir pagājis pietiekami liels, un ir izvirzījušās pavisam citas plānošanas prasības, mainījusies likumdošana un citas objektīvas prasības. Arī tie detālplānojumu saistošie noteikumi, ar kuriem tie apstiprināti, būtu atceļami.

1.tabula. Lokālplānojuma teritorijā spēkā esošo detālplānojumu analīze.

Nr.	Detālplānojuma teritorija	Lēmuma datums, ar kuru uzsākta detālplānojuma izstrāde	Lēmuma datums, ar kuru apstiprināts detālplānojums	Piezīmes
1.	Turkalnes iela 23A, Ogre	10.10.2002., Ogres pilsētas domes sēdes protokols Nr.21, lēmums Nr.469	29.05.2003., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.11; papildināti saistošo noteikumu sadaļa 6.1.13. "Detālais plānojums zemes gabaliem Ogrē, Turkalnes ielā 23A, kadastra numurs 7401-003-0550"	Detālplānojums daļēji īstenots, zemesgabali sadalīti, apbūvēta viena zemes vienība Vārpas ielā 2B, Ogre, Ogres novads Nav pievienoti Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 6.pielikumam, kā Ogres novada teritorijā spēkā esošs detālplānojums.
2.	Brīvības ielā 15, Parka ielā 1C, Meža prospektā 2B, Parka ielas posmā no Ceriņu ielas līdz Upes prospektam un Pļavas ielā, Ogre	27.03.2003. Ogres novada domes sēdes protokols	15.06.2006. Ogres novada domes sēdes protokols Nr.14, saistošie noteikumi Nr.64 "Detālais plānojums zemes gabaliem Ogrē, Brīvības ielā 15, Parka ielā 1C, Meža prospektā 2B, kā arī Parka ielas posmam no Ceriņu ielas līdz Upes prospektam, un Pļavas ielā Ogres novada, Ogres pilsētā"	Detālplānojumā nav izstrādāti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kas detalizētu un precizētu teritorijas plānojumu. Zemes robežu maiņa nav veikta. Lokālplānojuma ietvaros tiek mainītas ielu sarkanās līnijas. Detālplānojumu var turpināt īstenot, izvērtējot tā atbilstību īstenošanas brīdī spēkā esošajiem un augstāk stāvošajiem normatīvajiem aktiem.
3.	Brūkļu iela 4A un Turkalnes iela 25, Ogre	11.09.2003., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.16	04.06.2004., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.11; saistošie noteikumi Nr.13 "Detālais plānojums zemes gabaliem Ogrē, Turkalnes ielā 25, kadastra numurs 7401-003-0038 un Brūkļu ielā 4A, kadastra numurs 7401-003-0037"	Detālplānojums īstenots – jaunizveidotie 3 zemesgabali ir apbūvēti. Nav pievienoti Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 6.pielikumam, kā Ogres novada teritorijā spēkā esošs detālplānojums. <u>Saistošos noteikumus, ar kuriem</u>

				<u>apstiprināts detālplānojums, ir ieteicams atcelt.</u>
4.	Klusā iela 17, Ogre	23.09.2004., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.16	07.07.2005., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.16, saistošie noteikumi Nr.43 "Detālais plānojums zemes gabalam Ogrē, Klusā ielā 17"	Detālplānojums daļēji īstenots – zemes gabals sadalīts 5 zemes gabalos, apbūvētas divas zemes vienības. Nav pievienoti Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 6.pielikumam, kā Ogres novada teritorijā spēkā esošs detālplānojums.
5.	Brīvības ielā 1B, un Brīvības ielā 3A, un tiem piegulošajos Brīvības ielas un Grīvas ielas prospekta posmos	07.07.2005. Ogres novada domes sēdes protokols Nr. 16	29.06.2006. Ogres novada domes sēdes protokols Nr.15, saistošie noteikumi Nr.65 "Detālais plānojums zemes gabaliem Ogrē, Brīvības ielā 1B, kadastra numurs 7401-001-0363, un Brīvības ielā 3A, kadastra numurs 7401-001-0558 un tiem piegulošajos Brīvības ielas un Grīvas ielas prospekta posmos"	Detālplānojumā nav izstrādāti teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kas detalizētu un precizētu teritorijas plānojumu; detālplānojums nav īstenots. <u>Saistošos noteikumus, ar kuriem apstiprināts detālplānojums, ir ieteicams atcelt.</u>
6.	Slimnīcas iela 2, Ogre	09.03.2006., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.5	08.02.2007., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.3, saistošie noteikumi Nr.82 "Detālais plānojums zemes gabalam Slimnīcas ielā 2 Ogres novada Ogres pilsētā"	Detālplānojums īstenots. <u>Saistošos noteikumus, ar kuriem apstiprināts detālplānojums, ir ieteicams atcelt.</u>
7.	Kalna aleja 2, Ogre	20.04.2006. Ogres novada domes sēdes protokols Nr.9	25.10.2007., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.23, saistošie noteikumi Nr.100 "Detālplānojums zemes gabalam Kalna alejā 2 Ogrē, Ogres nov., Ogres raj."	Detālplānojums nav īstenots, ir sadalīti vairāki zemesgabali, tie nav apbūvēti. Saņemti zemesgabalu īpašnieku iesniegumi par detālplānojuma atcelšanu, jo DP nav iekļauta atļauja atjaunot vēsturisko apjomu apbūvei. Papildus tam, lokālpārvaldības noteiks jaunas sarkanās līnijas. <u>Saistošos noteikumus, ar kuriem apstiprināts detālplānojums, ir ieteicams atcelt.</u>
8.	Turkalnes ielā 21B, Ogre	25.09.2008. Ogres novada domes sēdes	15.10.2009., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.6, saistošie noteikumi Nr.18/2009	Detālplānojums nav īstenots. Detālplānojumu var turpināt īstenot, izvērtējot tā atbilstību īstenošanas brīdī spēkā

		protokols Nr.22,7. §	"Detālpārplānojums zemes gabalam Turkalnes ielā 21B Ogres pilsētā, Ogres novadā"	esošajiem un augstāk stāvošajiem normatīvajiem aktiem.
9.	Norupes iela 3A, Ogre	27.03.2008., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.6	12.02.2009., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.3, saistošie noteikumi Nr.130 "Detālpārplānojums zemes gabalam Norupes ielā 3A, Ogres pilsētā, Ogres nov., Ogres raj."	Detālpārplānojums nav īstenots. Detālpārplānojumu var turpināt īstenot, izvērtējot tā atbilstību īstenošanas brīdī spēkā esošajiem un augstāk stāvošajiem normatīvajiem aktiem.
10.	Vārpas iela 10, Ogre 2.zemesgabalam		09.09.2004., Ogres novada domes sēdes protokols Nr.15, saistošie noteikumi Nr.24 "Detālais plānojums 2.zemes gabalam Vārpas ielā 10, Ogres novada Ogres pilsētā"	Zemesgabali sadalīti, divi zemesgabali apbūvēti, detālpārplānojums daļēji īstenots. Nav pievienoti Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 6.pielikumam, kā Ogres novada teritorijā spēkā esošs detālpārplānojums. Detālpārplānojumu var turpināt īstenot, izvērtējot tā atbilstību īstenošanas brīdī spēkā esošajiem un augstāk stāvošajiem normatīvajiem aktiem.

Lokālpārvaldības teritorijā un tās tuvumā ir veikti būvniecības darbi, kas tālāk analizēti 2.tabulā.

2.tabula. Būvprojektu analīze

Nr.	Būvobjekta nosaukums	Adrese	Būvniecības veids	Ietekme
1.	Administratīvā ēka	Brīvības iela 44, Ogres, Ogres nov., LV-5001	Atjaunošana	Ietekme nav paredzama, jo izmaiņas skar iekštelpas
2.	Ietve Brīvības ielā no Turkalnes ielas līdz Krasta laukumam	Brīvības iela 58B, Ogres, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība	Iekļaujas lokālpārvaldības risinājumos (turpmāk LR locījumos), uzlabojot mobilitāti
3.	Ietve Kalna prospektā no Preses ielas līdz Zvaigžņu ielai	Kalna prospekts 5, Ogres, Ogres nov., LV-5001	Pārbūve	Iekļaujas LR uzlabojot mobilitāti
4.	Pontona laipa pār Ogres upi	Jāņa Čakstes prospekts 1, Ogres, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība	Iekļaujas LR, uzlabojot mobilitāti, atpūtas un tūrisma iespējas
5.	Krasta ielas lejas promenādes pirmās kārtas pārbūve un jauna būvniecība kopā ar projektēšanu un autoruzraudzību	Jāņa Čakstes prospekts 1, Ogres, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 58B, Ogres, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība, Pārbūve	Iekļaujas LR, uzlabojot mobilitāti, atpūtas un tūrisma iespējas
6.	Daudzdzīvokļu māja	Brīvības iela 18, Ogres, Ogres nov., LV-5001	Vienkāršota fasādes atjaunošana, Pārbūve	Iekļaujas LR uzlabojot mobilitāti, atpūtas un tūrisma iespējas, saglabāts vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis
7.	Ārējo siltumapgādes (SAT) lietusūdens kanalizācijas (LKT), ūdensvada un kanalizācijas (ŪKT) tīklu būvniecība	Brīvības iela 18, Ogres, Ogres nov., LV-5001; Bērzu aleja 2, Ogres, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība	Iekļaujas LR uzlabojot mobilitāti, atpūtas un tūrisma iespējas, saglabāts vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis
8.	Sociālā dienesta ēka	Upes prospekts 16, Ogres, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība, Pārbūve	Iekļaujas LR, sociālo pakalpojumu pieejamības nodrošināšana; pieejams cilvēkiem ar īpašām vajadzībām
9.	Aizsargmols (straumvirze) pie Ogres ietekas Daugavā		Jauna būvniecība	Netieša ietekme, atrodas ārpus LP teritorijas
10.	Dambis (Aizsargdambis posmā no Brīvības ielas 60 līdz Brīvības ielai 80, Ogres)		Jauna būvniecība, Pārbūve	Netieša ietekme, atrodas ārpus LP teritorijas, bet tieši pieguloša LP robežai

11.	Pirmsskolas izglītības iestāde	Parka iela 1, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība, Pārbūve	Netieša ietekme, atrodas ārpus LP teritorijas, bet tieši pieguloša LP, ietekmē risinājumus - jāsamazina transporta plūsma gar objektu, palielinot gājēju drošību.
12.	Elektroenerģijas sadaļņu pārvietošana	Brīvības iela 18, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 20, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Novietošana, Pārbūve	Iekļaujas LR, uzlabojot mobilitāti, atpūtas un tūrisma iespējas, saglabāts valsts aizsargājamais arhitektūras piemineklis
13.	Ogres 1.vidusskolas stadions	Zinību iela 3, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Pārbūve	Ietekmē LP risinājumus, jo lokālpārveidojums paredz publiskās apbūves teritoriju, kur iespējams būvēt stadionu; ar piekļuvi no Krasta ielas, jaunu stāvlaukumu pie skolas un Zinību ielas sarkano līniju pārkārtošanu
14.	Biroja ēka	Brīvības iela 36, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Pārbūve	Ietekme nav, jo izmaiņas skar iekštelpas
15.	Ogres 1.vidusskolas ēkas 3.korpuss	Zinību iela 3, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Ierīkošana, Vienkāršota fasādes atjaunošana	Iekļaujas LR, uzlabojot ēkas energoefektivitāti un arhitektonisko veidolu
16.	Ogres 1.vidusskolas ēkas 2.korpuss	Zinību iela 3, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Ierīkošana, Vienkāršota fasādes atjaunošana	Iekļaujas LR, uzlabojot ēkas energoefektivitāti un arhitektonisko veidolu
17.	Ogres 1.vidusskolas ēkas 1.korpuss	Zinību iela 3, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Ierīkošana, Vienkāršota fasādes atjaunošana	Iekļaujas LR uzlabojot ēkas energoefektivitāti un arhitektonisko veidolu
18.	Brīvības iela skvērs	Brīvības iela 18, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 11, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 13, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 15A, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 22, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 20, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība, Pārbūve	Iekļaujas LR uzlabojot atpūtas un tūrisma iespējas, sakārtota publiskā ārtelpa

19.	Muzeja ēka	Brīvības iela 36, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Lietošanas veida maiņa bez pārbūves	Iekļaujas LR uzlabojot tūrisma iespējas un izmantota publiskā ēka vēsturiskā ielā
20.	Brīvības iela un veloceliņš (pārbūve)	Brīvības iela 127, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 97B, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 87, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 98, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 127A, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Brīvības iela 117, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Pārbūve	Netieša ietekme, pieguloša lokālpārplānojuma teritorijai; un paaugstina mobilitāti un satiksmes drošību, inženierkomunikāciju sakārtošana
21.	Gājēju celiņš Ogrē, Miera ielas posmā no esošā gājēju celiņa līdz Turkalnes ielai	Turkalnes iela 4, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Slimnīcas iela 5, Ogre, Ogres nov., LV-5001; Slimnīcas iela 3, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība	Paaugstina gājēju drošību nokļūšanai līdz veselības pakalpojuma saņemšanas vietai
22.	Multifunkcionālais sporta un atpūtas parks	Brīvības iela 58B, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība	Palielina atpūtas iespējas aktīvi, brīvā dabā; tai skaitā ziemas mēnešos, nodrošina sakārtotu laukumu pilsētas centrā pie valsts aizsargājama kultūras pieminekļa
23.	Ietve, Kalna prospekts posmā no Upes prospekta līdz Bērzu alejai	Bērzu aleja 6B, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Jauna būvniecība	Paaugstina gājēju drošību un nokļūšanu izglītības iestādē Ogres 1.vidusskola
24.	Represēto piemiņas vieta	Meža prospekts 2B, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Pārbūve	Iekļaujas LP, saglabāta tautas vēsturiskā piemiņa, nepieciešams ētisku apsvērumu dēļ noteikt aizsardzības teritoriju funkcionalitātes nodrošināšanai
25.	Ārējās kāpnes Ogres kultūras centram	Brīvības iela 15, Ogre, Ogres nov., LV-5001	Pārbūve	Paaugstina vides pieejamību, sakārto publiska objekta ārtelpu un nodrošina nokļūšanu līdz kultūras un izklaides pakalpojuma saņemšanas vietai

3. LOKĀLPĀRVALDĪBAS TERITORIJAS PAŠREIZĒJĀS IZMANTOŠANAS APRAKSTS UN TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS NOSACĪJUMI

3.1. Lokālpārvaldības teritorijas novietojums, esošā izmantošana un dabas apstākļi

(1) Teritorijas novietojums

Lokālpārvaldības teritorija atrodas Ogres pilsētas centrā, un tās galvenā "ass" ir vēsturiskā Brīvības iela. Lokālpārvaldības teritorijas robeža ir noteikta gar Ogres upi un Rīgas ielu, tā šķērso daudzstāvu dzīvojamās apbūves kvartālus teritorijā starp Rīgas ielu un dzelzceļu, tālāk pa Priežu ielu, Meža prospektu, Ceriņu ielu, Parka ielu, Lapu ielu, ietverot apbūvi, kas izvietota uz ziemeļiem no Brīvības ielas un Turkalnes ielas, pa Brūkļu ielu un Norupes ielu.

(2) Dabas vērtības

Ogres novadā un t.sk. Lokālpārvaldības teritorijā retu un aizsargājamu augu sugu un biotopu inventarizācija, augāja veselības stāvokļa vērtējums ir veikts gan 2005.gadā, gan atkārtoti 2011.gadā. Projekta Attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana Ogres novadā (2011.gads) nozīmīga sadaļa ir retu augu sugu un retu biotopu inventarizācija, kā arī augāja veselības stāvokļa vērtējums. Darbā apkopot arī iepriekšējos gados apsektie dižkoki un dots īss to parametru raksturojums un izvietojuma pilsētā un pagastā. Apkopotas reto un aizsargājamo sugu (20 sugas) atradnes Ogresgala pagastā un Ogres pilsētā, sastādītas šo sugu izplatības kartes. Pētījumā ir atzīts, ka pēdējos gados Ogres pilsētā, pastiprinoties urbanizācijas procesiem (apbūve, ražošanas uzņēmumi, rekreācija utt.), samazinās relatīvi dabisku teritoriju īpatsvars (meži, skvēri, zālāji). Pastāvīgie meža monitoringa parauglaukumi Ogres pilsētas mežos iekārtoti 2007.gadā, tajos veic meža veselības stāvokļa ilgtermiņa monitoringu pēc noteiktas programmas. Inventarizējot Ogres novada dižkokus, apstrādājot un analizējot datus, tika iegūtas ziņas par dižkoku izplatību un to nozīmi novada ainavas daudzveidībā. Dižkoku inventarizācijas programmu īstenojot ir arī sagatavotas un pie visiem dižkokiem izliktas informatīvas zīmes. Ir sagatavots un iespiests buklets Ogres novada dižkoki.

Ar veiktā pētījuma rezultātiem var iepazīties Lokālpārvaldības Pielikumu sadaļā.

Lokālpārvaldības teritorijā atrodas viens valsts aizsargājams koks (dižkoks) – Norupes lapegle.

(3) Teritorijas esošā izmantošana

Šobrīd Ogres pilsētas vēsturiskais centrs piedzīvo būtiskas pārmaiņas, un pārmaiņas plānotas arī Ogres novada kultūras centra ēkas apjomā. Mainījusies situācija sakarā ar Ogres iedzīvotāju izteiktajām vēlmēm salīdzinot ar laika periodu, kad tika sagatavots spēkā esošais Ogres novada teritorijas plānojums.

Ogres novada pašvaldība 2014.gadā izsludināja metu konkursu Ogres Kultūras centra un pieguļošās teritorijas revitalizācijai Ogrē, Brīvības ielā 15. Metu konkursa mērķis bija iegūt Ogres kultūras centram arhitektoniski kvalitatīvu publiskās ārtelpas dizaina risinājumu, nodrošinot teritorijai un ēkai atbilstošu vides pieejamību, autostāvvietu izvietojumu, vietu kultūras pasākumu rīkošanai, teritorijas labiekārtojumu un apzaļumojumu zemes vienībās Ogrē, Brīvības ielā 15b, Ogrē, Pļavas ielā 3a, Ogrē Brīvības ielā 11, Ogrē, Brīvības ielā 13 un Ogrē, Brīvības ielā 15.

Rīgas Tehniskās universitātes Arhitektūras un pilsēt būvniecības arhitektu profesionālo studiju studenti 2016.gadā prezentēja Ogres novada pašvaldības vadībai un speciālistiem savu redzējumu par vairāku Ogres pilsētai nozīmīgu objektu attīstību, akcentējot latviskās vērtības.

Šobrīd notiek vairāku objektu projektēšana – „Pie zelta liepas” Ogrē, Brīvības ielā 18/20, arī pilsētas skvēra daļas labiekārtošana, lai ēku „Pie zelta liepas” funkcionāli saistītu ar Brīvības ielas gājēju zonu. Brīvības ielā izvietots laukums un Latvijas karoga masts pie topošās muzeja ēkas. Vēsturiskā centrā mijas gan vēsturiskā 20.gadsimta 30.gadu apbūve ar jauno apbūvi, gan Ogres novada kultūras centrs – būve, kas drīz būs arī vēsturiska ēka.

Ogres novada pašvaldības domes 2012.gada 21.jūnija saistošajos noteikumos Nr.16/2012 „Ogres novada teritorijas plānojuma grafiskā daļa un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – Teritorijas plānojums) daļas „Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 7.5.nodaļas noteikumi vēsturiskai apbūvei ir vispārīgi.

Vēsturiskais centrs ir piemērota vieta vides objektu izvietojumam, publiskām un plašu sabiedrību iesaistošām aktivitātēm. Arvien plašāk pilsētas norisēs plānots iesaistīt Ogres upi un tās ieteci Daugavā un Zilo kalnu dabas parku. Pašreiz VSIA Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi plāno būvniecības darbus Rīgas HES ūdenskrātuves Ogres poldera aizsargdambju atjaunošanai. Visas šīs darbības aktivizē tūrisma un atpūtnieku plūsmu uz Ogri.

Realizējot Ogres novada pašvaldības iecerētos būvprojektus, jau to projektēšanas gaitā tika atklāti aizsargājami biotopi, kuru saglabāšana būtiski ietekmēja projekta realizācijas izmaksas un termiņus, jo iepriekš šāda informācija nebija pieejama.

Lokālpārvaldības teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Daugavpils. Pilsētas teritorijā, lai šķērsotu dzelzceļa līniju, ir izbūvēta regulējama dzelzceļa pārbrauktuve autotransporta un gājēju kustības organizēšanai, kas grafiskajā daļā iezīmēta sarkano līniju robežās. Grafiskajā materiālā iezīmēti visi dzelzceļa šķērsojumi (plānots tunelis, pārbrauktuve, gājēju tunelis) ar atbilstošām piktogrammām un apzīmējumu paskaidrojumiem.

Ir izveidotas gājēju ielas, bet nepieciešamas veidot plašākas ārtelpas un labiekārtot publiski pieejamo ārtelpu. Ogres iedzīvotāju un sabiedrisko organizāciju vēlmju uzklaušanās rezultātā ir pārbūvēta un labiekārtota represēto piemiņas vieta, kas ieguvusi jaunu estētisku veidolu un saturu. Represēto piemiņas vieta Meža prospektā 2b atrodas tieši dzelzceļa stacijas tuvumā, kurā reāli risinājās notikumi, kas saistīti ar izvešanu. Šādu cieņpilnu atmiņu glabāšana par Ogres pilsētas vēsturiskā mantojuma saglabāšanu izvirza noteiktas prasības apkārtējai videi un transporta plūsmai, kā arī uzliek pienākumu ētisku apsvērumu vārdā veidot šai piemiņas vietai saskaņotu apkārtējo teritoriju.

Centra teritorijā jāveido īpaši autostāvvietu izvietojuma noteikumi, kas piemēroti konkrētai situācijai un vēsturiskai apbūvei.

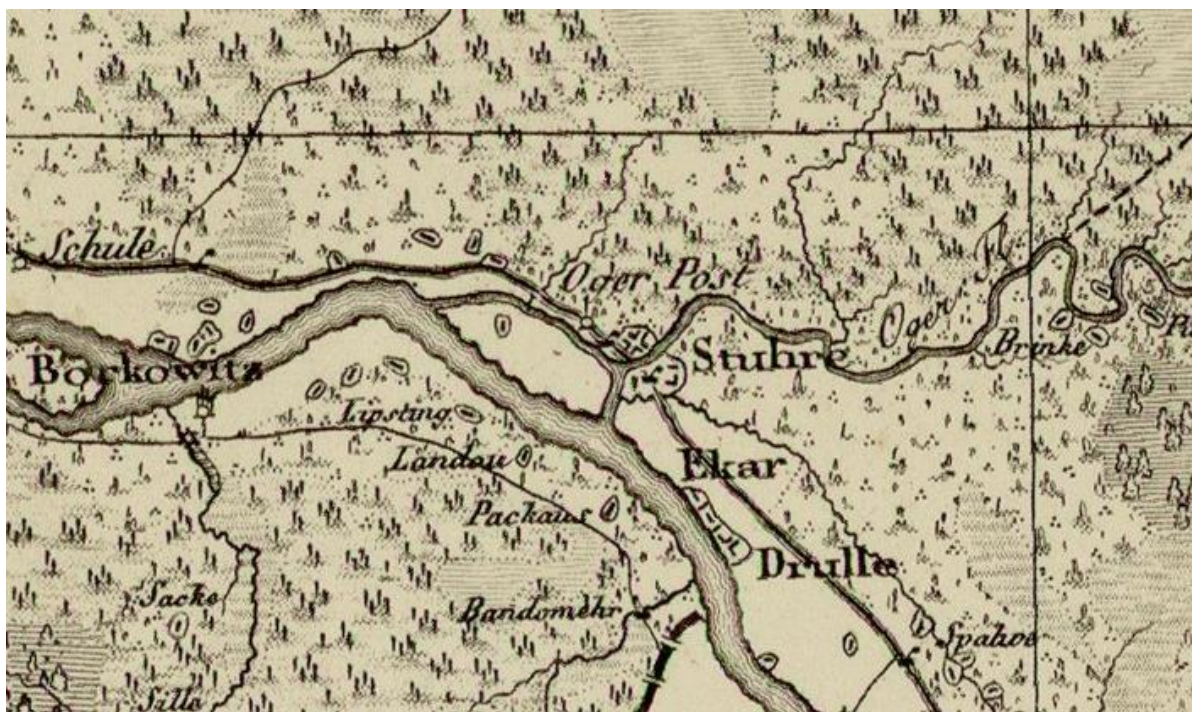
Tuvojas Ogres pilsētas 90 gadu jubileja, jo īpaši nozīmīga kļūst pilsētas vēsturiskā konteksta saglabāšana un tās latviskās identitātes veidošana, publiskām aktivitātēm piemērotas un estētiskas pilsētvides radīšana, kurā būtu iesaistīta ne tikai pašvaldība, bet arī nekustamā īpašuma īpašnieki un iedzīvotāji.

Iepriekšējos gados uzkrātās idejas un sabiedrības izteiktie viedokļi ir izvērtējami un iekļaujami, izstrādājot Ogres pilsētas aizsargājamās apbūves teritorijas Ogres pilsētas centra 20.un 30.gadu apbūves un Ogres parka vasarnīcu kolonijas apbūvei un tai piegulošai teritorijai lokālpārvaldības kā teritorijas plānojuma grozījumus.

3.2. Teritorijas attīstības vēsturiskais konteksts un kultūras mantojums

3.2.1. Ogres pilsētas un tā vēsturiskā centra attīstība

Tagadējā Ogres novada teritorija bijusi apdzīvota jau pirms 3000 – 5000 gadiem, par to liecina arheoloģiskie izrakumi Ogrē un tās tuvākajā apkārtnē. Pirmo reizi Ogres puse minēta Livonijas Indriķa hronikā (1225. - 1226.), jo Ogres upes (hronikā tā minēta kā Vogene) lejtecē 13. gs. notika Livonijas ordeņa un polockiešu kaujas. Pēc krustnešu iebrukuma 13. gs. Ogres apvidus nokļuva Rīgas bīskapijas valdījumā, bet vēlāk te valdījuši poļi, zviedri, krievi. Veidojoties administratīvajam iedalījumam, veidojās robežas – draudzes, pagasta, muižu robežas. Ogrē ietilpa plašajā Ikšķiles pagastā, kurā bija vairākas muižas, lielākā no tām – Ikšķiles muiža. Administratīvais iedalījums gan bijis mainīgs. Pēc Polijas – Zviedrijas kara (1600. – 1629. gadam) Vidzeme nonāca Zviedrijas pakļautībā. 1630. gadā karalis Gustavs II Ādolfs Ikšķiles muižu ar visām tai piederīgajām zemēm dāvināja Rīgas pilsētai. Muižas zemju apsaimniekotāji ilgus gadus, līdz pat 19. gs. beigām, bija Rīgas muižu zemes dzimtsrentnieki. Līdz 19. gs. vidum Ogres apkaimē bija atsevišķas zemnieku mājas, Ikšķiles muižas ganības un Rīgas pilsētai piederoši mežu masīvi, ceļmalās – krogi jeb iebrucamās vietas. Gar Daugavu kā nozīmīgu ūdensceļu bija izvietotas plostnieku un laivinieku apstāšanās vietas un ceļš.

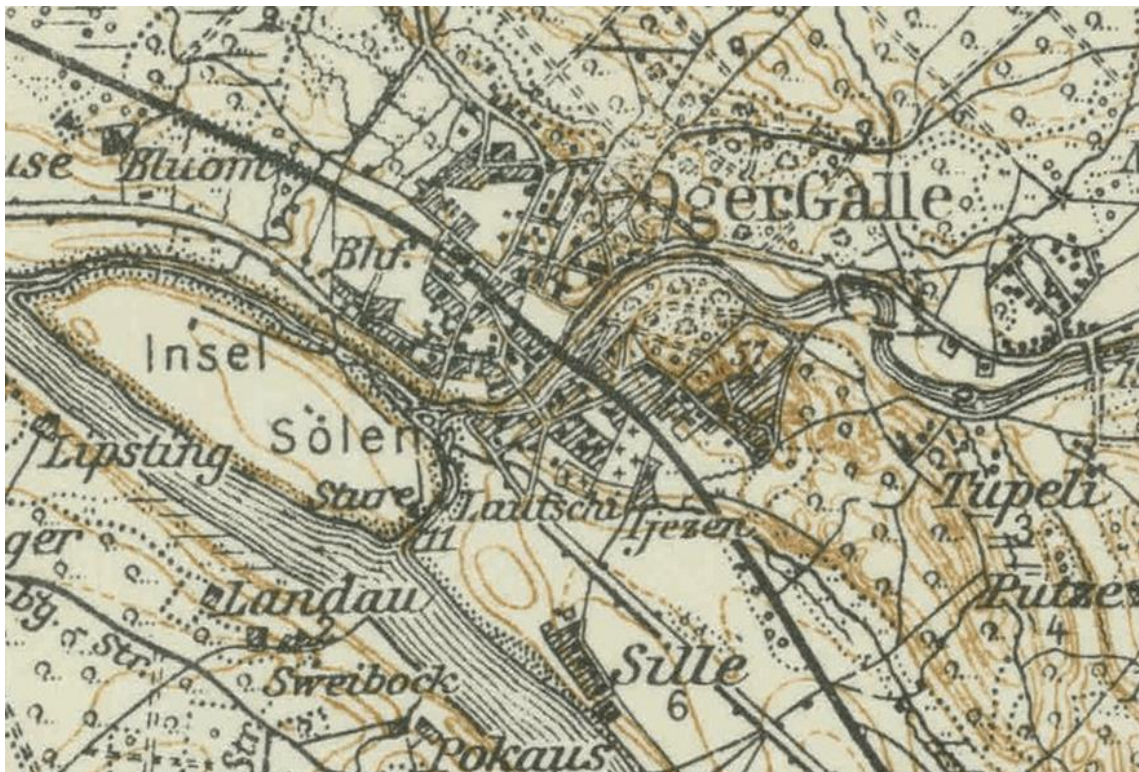

2.attēls. Ogres apkārtnes karte 1839.gads. Datu avots: <http://kartes.lnb.lv/>

Ogres vārda izcelsme esot saistīta ar Krievijas valdnieci Katrīnu II. Kad ķeizariene braukusi pa Vidzemi, viņa atcerējusies upi, pie kuras dzīvojusi bērnībā un kurā dzīvojuši zuši, un likusi saviem pavāriem tos saķert. Pavāri vietējiem iedzīvotājiem taujājuši, kur esot upe, kas bagāta ar zušiem (krieviski “yrpi”). Iespējams, ka latviskojot šo vārdu, upe ieguvusi Ogres nosaukumu, bet vēlāk tā sāka saukt arī apdzīvoto vietu tās krastos. Otra versija par Ogres upes nosaukuma izcelšanos ir saistāma ar vietējo iedzīvotāju lībiešu valodas vārdu “Vogen”, ar ko tie, iespējams, apzīmējuši upi ar daudzajiem līkumiem, jeb tulkojumā no lībiešu valodas – vijīgs.

Ogres pilsētas veidošanās un tās apkaimes strauja attīstība saistās ar dzelzceļa izbūvi. 1861. gada 12. septembrī atklāja Rīgas – Dinaburgas (tagad – Daugavpils) dzelzceļa līniju, un kā viena no pieturvietām tika izbūvēta Ogres (Oger) stacija, kas izraisīja pasažieru pieplūdumu un saimnieciskās dzīves uzplaukumu. Jau 1862. gadā Ogrē sāka ierasties rīdzinieki, lai atpūstos un izkļaidētos. 1862.gads bija zīmīgs gads, kurā notika strauja pilsētas attīstība, veidojot to kā kūrorta pilsētu, ko Vasarsvētkos svinīgi iesvētīja par izklaides vietu. Tika ierīkotas pastaigu vietas un uzcelti vairāki paviljoni. Pāri Ogres upei tika uzcelta viegla gājēju laipa. Teritorijā starp Bērzu aleju, Kalna prospektu, Brīvības ielu un Krasta ielu tika iekārtots neliels parks ar pastaigu takām.

Ogres stacija un ar to saistītā saimnieciskā darbība rosināja dzīvīgumu tās apkaimē. Tika iemērītas zemes un kontrolēta situācija no Rīgas pilsētas muižu valdes puses. 1904. gadā muižu pārvalde atļāva Rīgas – Daugavpils dzelzceļa līnijas administrācijai iegādāties zemes gabalu pie Ogres upes, lai nodrošinātu labāku Ogres stacijas apgādi ar ūdeni. Dzelzceļa sabiedrībā strādājošie labprāt iegādājās īpašumus netālu no stacijas un kļuva par Ogres pastāvīgajiem iedzīvotājiem.

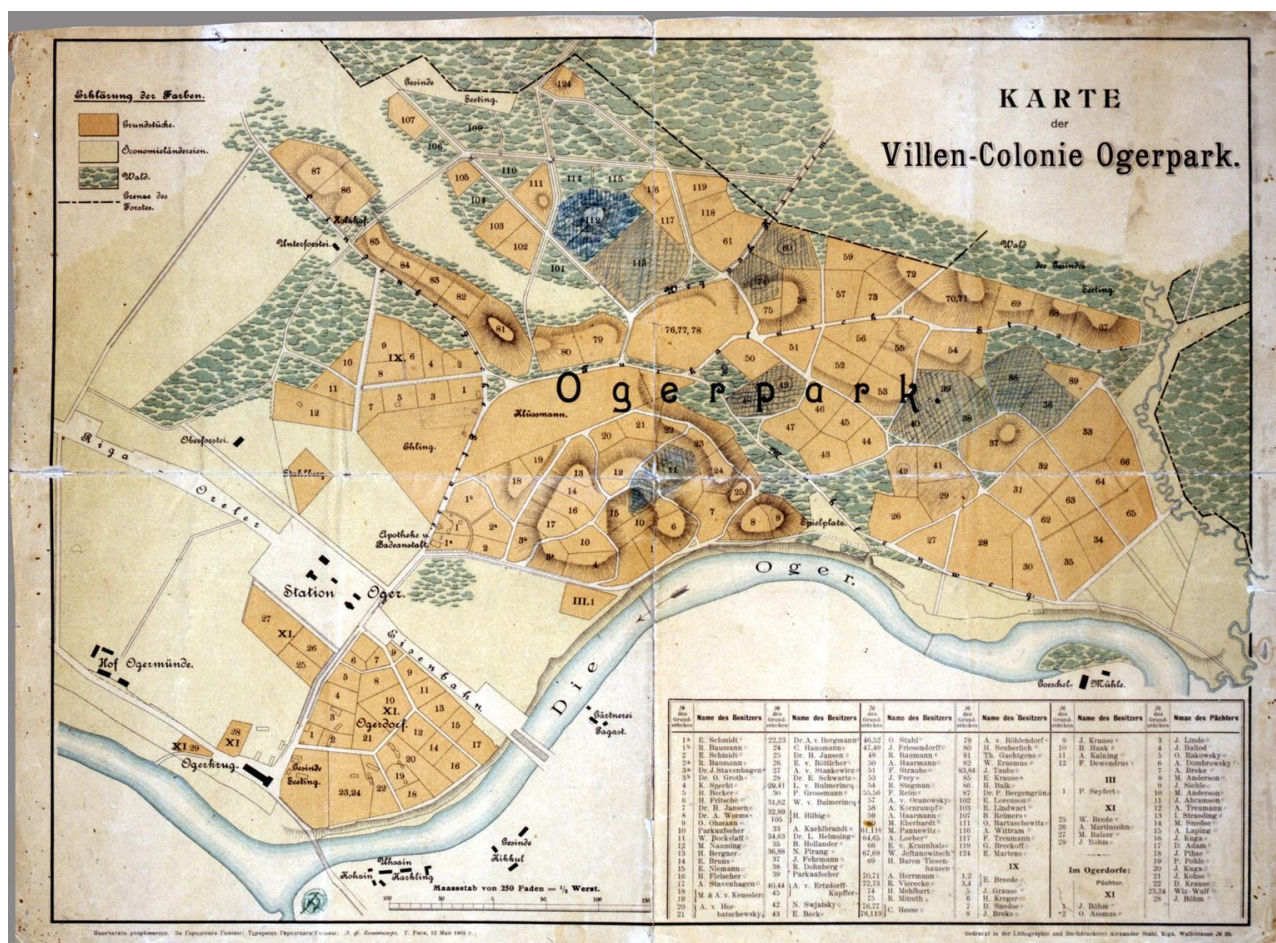

3.attēls. Ogres apkārtnes kartes fragments, 1900.gads. Datu avots: <https://vesture.dodies.lv/#14/56.8125/24.6163>

Dzelzceļa pusē, Ogres upes labajā krastā, uzbūvēja pirmo nelielo kolonijas koka dzīvojamo māju. Tāda veida mājas tika celtas viena pēc otras, tās bija 35 (~10m) pēdas garas un 22 (~6m) pēdas platas. Pirmie vasarnieki uz dzīvi Ogrē apmetās 1874. gadā, bet daudz masveidīgāks vasarnieku pieplūdums sākās **1885. gadā, kad nodibinājās Ogres parka kolonija**. Tā bija teritorija nedaudz augšup no Ogres grīvas.

Pieaugot interesei par privātiem zemes gabaliem vasarnīcu apbūvei, tiek slēgti zemes nomas līgumi ar Rīgas pilsētas muižu valdi. Pamatojoties uz 1885.gada 7.maija Rīgas Pilsētas īpašuma pārvaldes protokolu, starp Pilsētas īpašuma pārvaldi un Ogres vasarniekiem individuāli tika slēgti nomas līgumi ar mantošanas tiesībām (Ogresparka nomāšana). Sākot ar 1885.gadu, gruntsgabalu adreses tika numurētas attiecīgi klāt pierakstot, kur atrodas zemes gabals – pie Ogres stacijas, Ogres parkā vai Ogresciemā, kas raksturoja nokļūšanas ērtumu līdz tam. Rīgas pilsētai bija tiesības brīvi pārvaldīt visu Ogresparka kopējo platību, kā arī tā izdeva noteikumus par teritorijas tālāko lietošanu. Pieaugot nomnieku skaitam, veidojās arī jaunu ceļu tīkls. 1885.gadā Pilsētas īpašuma pārvalde uzsākās arī tiltiņa celtniecību pāri Ogrēi un tā uzturēšanu kārtībā. Tā paša gada rudenī izveidoja jaunu celiņu apkārt parkam uz meža pusi.

Tā kā Rīgas pilsētas muižu valdes darbība bija virzīta uz Ogres kā kūrorta un atpūtas vietas attīstību, gruntsgabali tika piešķirti vasarnīcu būvēm. Zemes nomas līgumos tika ietverti gruntsgabalu apbūves noteikumi, kuri noteica, ka uz viena gruntsgabala varēja būvēt tika vienu dzīvojamo ēku un vienu saimniecības ēku. Svarīgi, ka dzīvojamo ēku projektu bija nepieciešams saskaņot ar Rīgas pilsētas muižu valdi un celtniecības darbus nedrīkstēja veikt vasaras mēnešos no 1.jūnija līdz 1.septembrim. Lai tiktu nodrošināta estētiska vide, līgumos tika noteikta arī gruntsgabalam piegulošo trotuāru un grāvju remontēšana un turēšana kārtībā.

4.attēls. Ogresparka kolonijas karte, 1902.gads. Datu avots: Ogres vēstures un mākslas muzejs.

Ogri kā savu atpūtas vietu izvēlējās daudzi Rīgas inteliģences pārstāvji, kuri ne tikai atpūtās, bet arī piedalījās Ogres labiekārtošanā un sabiedriskajā kultūras dzīvē.

Sākotnēji vasarnieki peldējās blakus dzelzceļa tiltam vai arī tālu augšup pa upi. 1888.gadā kolonija izlietoja 200 rubļus, lai labiekārtotu peldvietu (tā atradās lejpus Bekeru mājai). Izlaužot akmeņaino gultni, peldvietu padziļināja nepieciešamajā dziļumā. Līdz upei ierīkoja diezgan ērtu ceļu, lai aizklātu skatu no tiltiņa, peldvietā ūdenī ierīkoja žogu no pītām klūgām. Savas nojumes peldvietā drīkstēja izvietot tikai kolonijas biedri. 1898.gada janvārī ar Rīgas pilsētu tika noslēgts nomas līgums par peldvietas izmantošanu.

Kolonijas biedru skaits auga katru gadu. Jaunas mājas tika celtas gan labajā, gan kreisajā Lindenbergas ceļa pusē. Tās tika būvētas arī tālāk mežā Ogres upes virzienā. Apbūves raksturs gan bija izteikti retināts – pie dzīvojamās vasaras mājas bija tikai neliela saimniecības ēciņa. Vēl pirms Ogresparks kļuva par pilsētu, tur jau atradās: tirgotavas, ceptuves, kautuves, dārzniecības, kurpnieku, galdnieku, kalēju, atslēdznieku un krāsotāju darbnīcas, kas sniedza visus nepieciešamos pakalpojumus.

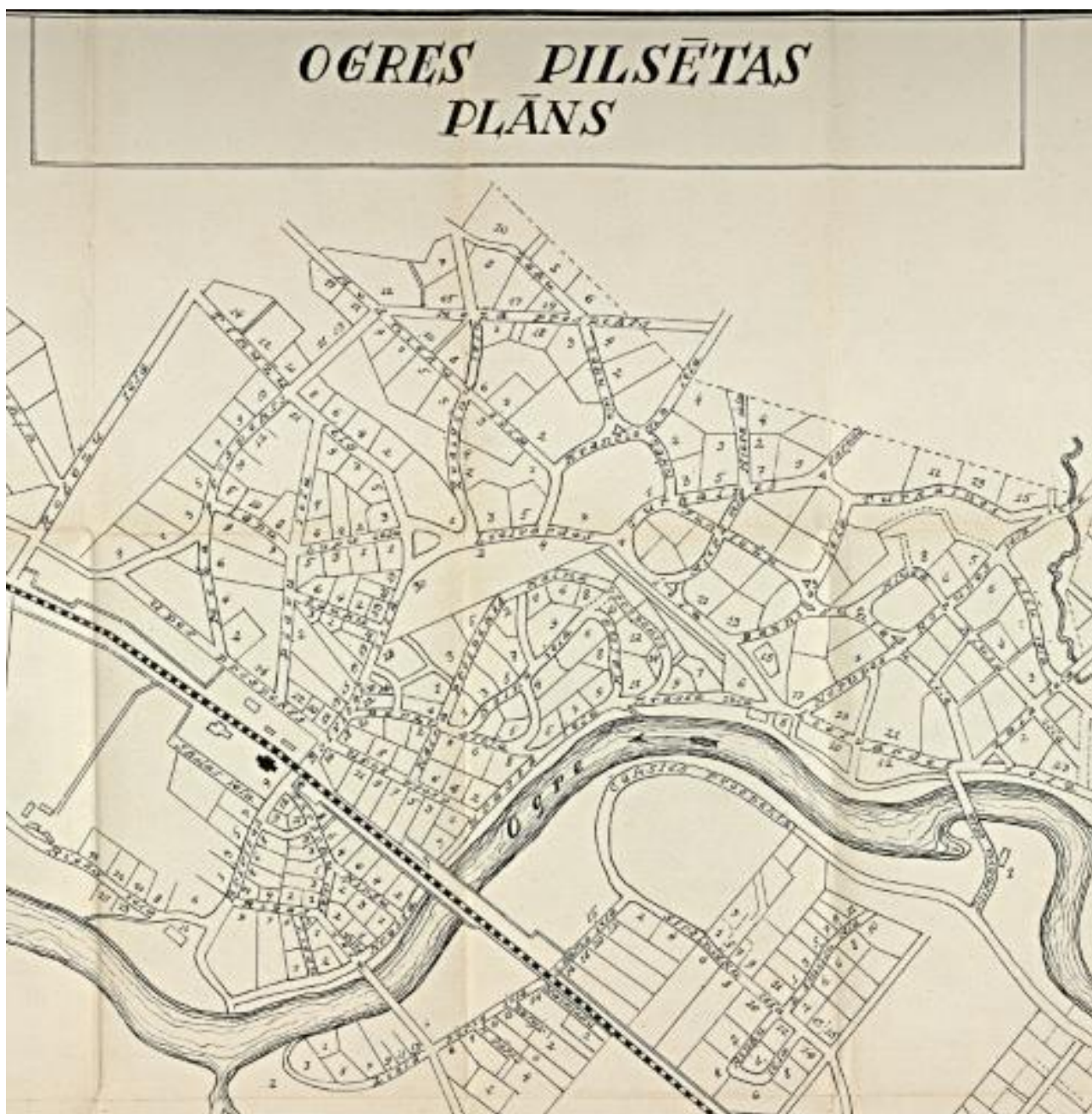
19.gadsimta beigās par Ogres tirdzniecisko centru kļuva rajons ap Ogres staciju, par ko liecina arī līdz mūsdienām saglabājamie Tirgoņu ielas nosaukums. Rīgas pilsētas muižu valde neatbalstīja ražošanas un tirdzniecības attīstību Ogres pilsētā, to iekļaujot arī zemes nomas līgumos, jo vēlējās saglabāt pamatfunkciju – Ogri kā vasarnieku apmešanās vietu

1908. gadā Ogrē bija jau 200 vasarnīcas, bet līdz 1. Pasaules karam tika uzceltas vēl simts, daļa no tām bija piemērotas arī dzīvošanai ziemā. Lielākais vairums vasarnīcu tika nopostītas Pirmā pasaules kara laikā. Tradicionālās Ogres vēsturiskās ēkas atgādina Latvijas jūras kūrorta pilsētas Jūrmalas ēkas un Pierīgas vasarnīcas. Tās ir dažāda izmēra, viena – divu stāvu koka ēkas, ar smalkām romantikas ievirzes detaļām.

1920. gadā Ogre ieguva miesta tiesības, vēlāk miesta teritorija paplašinājās, pievienojot zemes gabalus no Ikšķiles un Ogresgala pagastiem. Un jau 1928. gada 25. februārī Ogres miestam tika piešķirtas pilsētas tiesības. Tolaik Ogre ietilpa Rīgas apriņķī.

5.attēls. Ogres miesta plāns, 1920.gads. Datu avots: Ogres vēstures un mākslas muzejs.

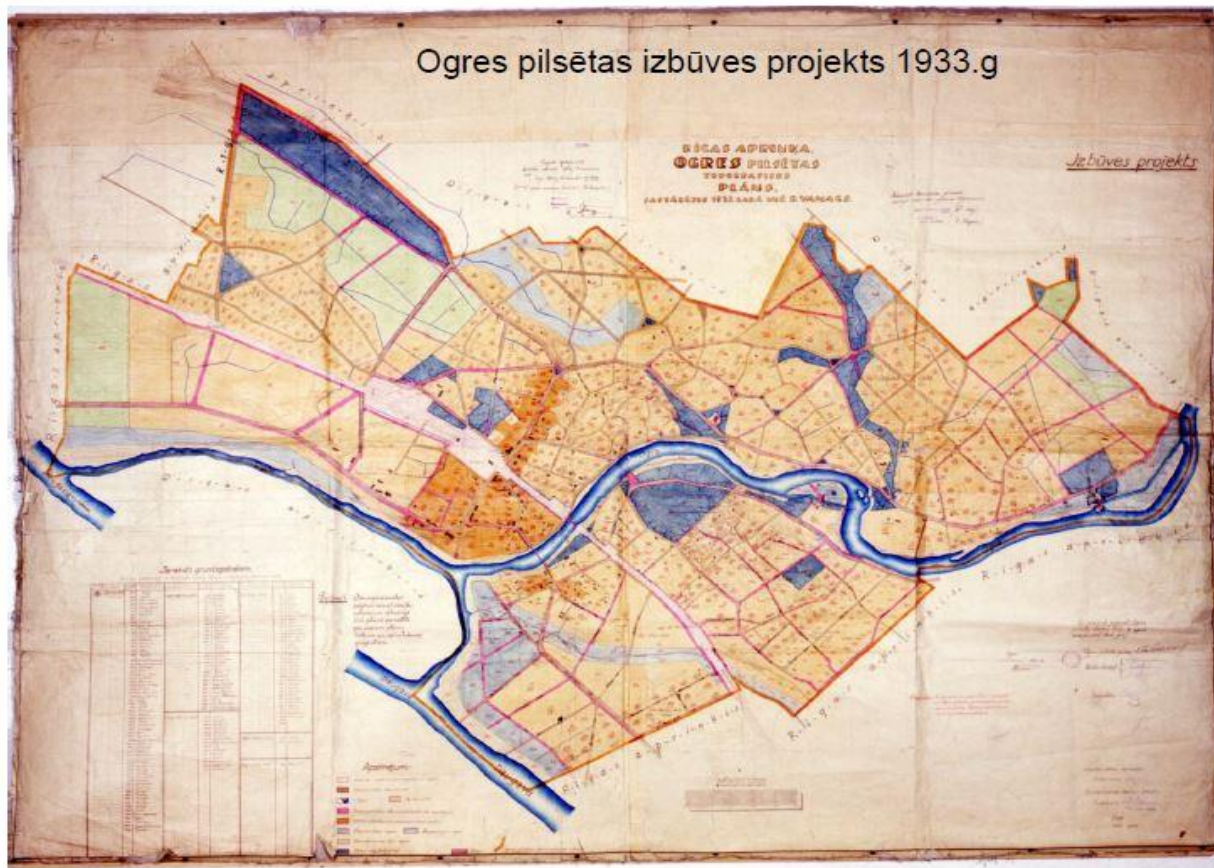

6.attēls. Ogres pilsētas plāna fragments, 1928.gads, izdevējs: Ogres Namīpašieku biedrība .

Datu avots: <http://www.lndb.lv/>

Līdztekus vasarnīcām tika celtas arī mājas pastāvīgai dzīvošanai, amatniecības un rūpniecības uzņēmumi. 20. un 30. gadi ir laiks, kad pilsētas arhitektūrā blakus tradicionālai kūrorta mežģīņu eklektikai parādās modernās arhitektūras piemēri gan kā privātmājas, gan sabiedriskās ēkas. Pasta ēka šobrīd ir viena no vērtīgākajām šī perioda ēkām, kas ar savu autentiskuma pakāpi ir izcils funkcionālisma arhitektūras paraugs.

Pilsētas kā kūrorta paplašināšanās turpinājās līdz 1932. gadam, kad pilsētai pievienoja ap 400 ha neapbūvētas zemes gar Ogres upes ieteku Daugavā, pie bijušās Ogresgrīvas muižas, Brāļu kapu teritorijā un Grebu salā. 1933. gadā tika apstiprināts pirmais pilsētas apbūves plāns. Šajā gadā ierīkoja arī pirmo tramplīnu ziemas sporta cienītājiem. Ik gadu Ogrē atpūtas pāri par 3500 sezonas vasarnieku un ārzemnieku. Ogre bija izvirzījies starp Latvijas vadošajiem kūrortiem, atpaliekot tikai no Jūrmalas.

7.attēls. Ogres pilsētas izbūves projekts, 1933.gads. Datu avots: Ogres vēstures un mākslas muzejs.

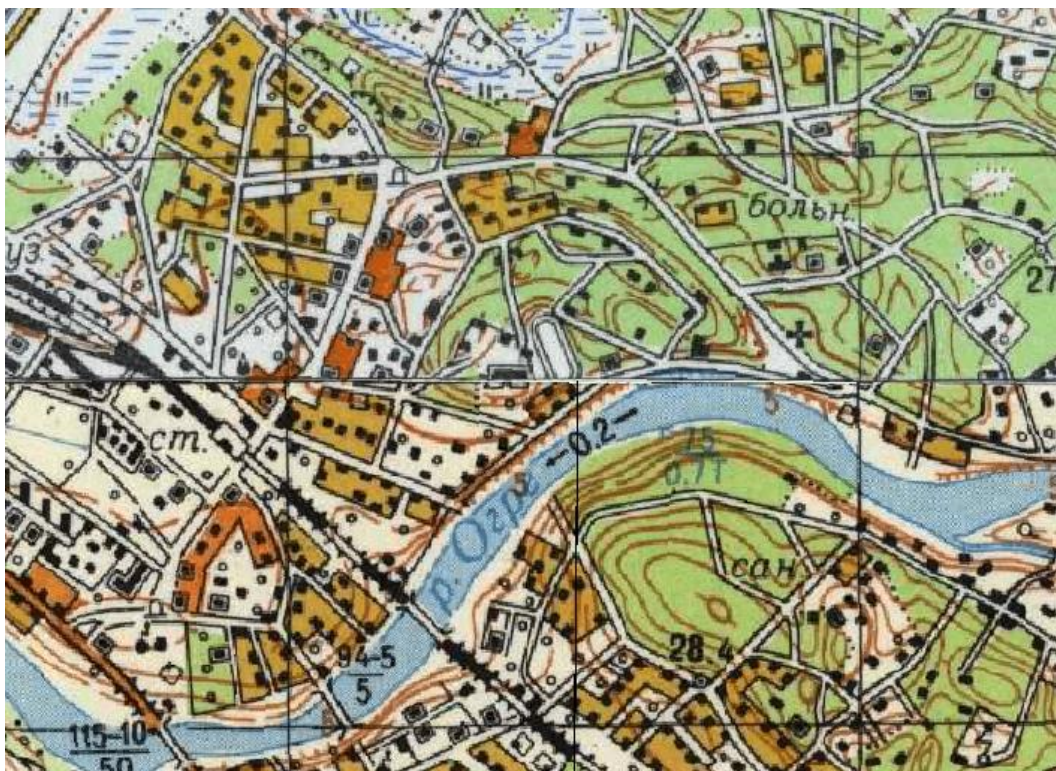
8.attēls. Ogres plāns un tūrisma maršruti. "Vadonis pa Ogrī", Skaistākais atpūtas un veselīošanās kūrorts, 1936.gads. Datu avots: Ogres vēstures un mākslas muzejs

Starpkaru periodā notika aktīva savrupmāju un vasarnīcu projektēšana un celtniecība ar pieticīgu materiālu klāstu un finansiālo ieguldījumu. Tas bija laiks, kad modernā kustība (funkcionālisms) 20. gados arhitektūrā racionālo ģeometrisku formu vienkāršojumā iekļāva *Art Deco* dekoratīvāti jeb *Zig-Zag Moderne*, bet trīsdesmitajos – formu dinamiku apvienojumā ar plūdlīniju ritmu (*Streamline Moderne*). Šajā laika posmā galvenokārt tika būvētas koka vasarnīcas un savrupmājas ar gaišu krāsojumu (baltā vai pelēkā krāsā).

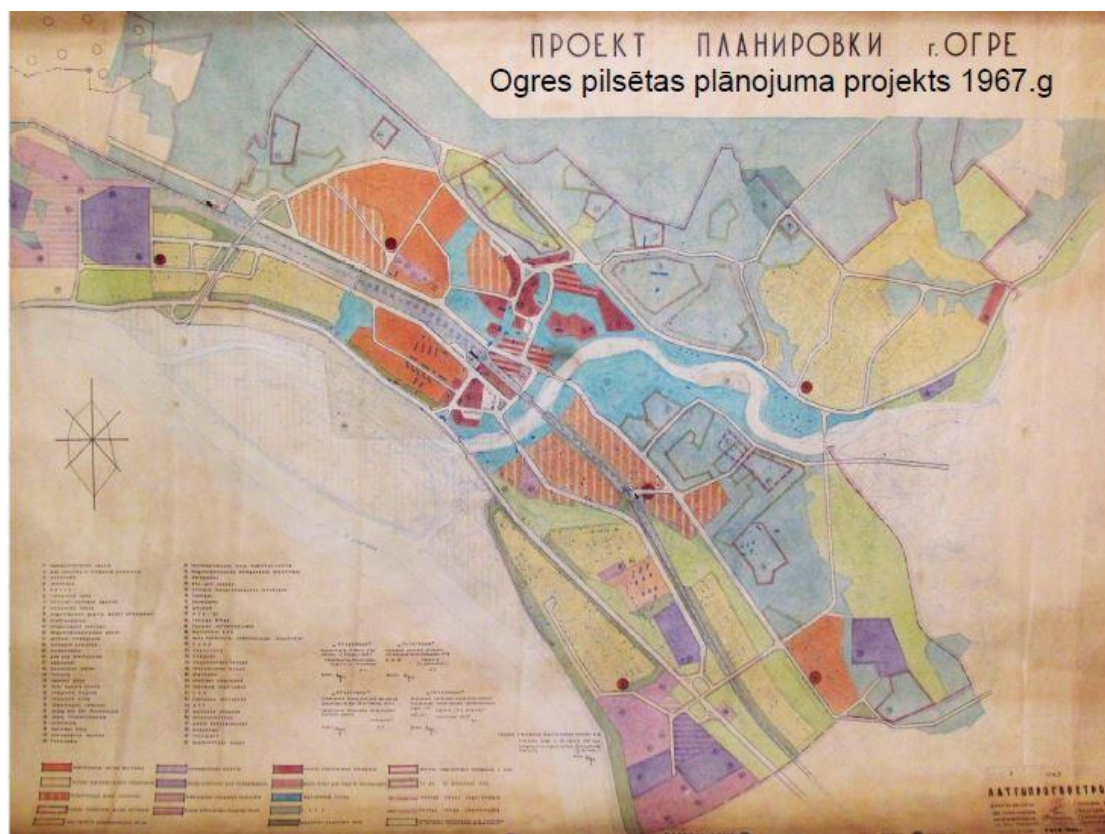
Otrajā pasaules karā Ogre cieta samērā maz, saspridzināts tikai dzelzceļa tilts, dzirnavas un daži rūpniecības uzņēmumi. Pēc 2. Pasaules kara (1947. gadā) Ogre kļuva par apriņķa centru, no 1950. gada līdz pat šim laikam Ogre ir rajona administratīvais centrs. Kopš 2002. gada novembra – arī Ogres novada administratīvais centrs.

Rīgas tuvums, ērta satiksme, maz izpostītā infrastruktūra jau drīz pēc kara pastiprināja interesi par Ogrī kā potenciālu rūpniecības pilsētu – sākas padomju industrializācijas periods. Tika uzcelts būvmateriālu kombināts, pakāpeniski norakts un izmantots būvmateriālu ražošanai Ogres senvēstures piemineklis – Ķentes kalns. Pārōgrē, pie pilsētas austrumu robežas izveidojās rūpniecības rajons.

60. gadu beigās, Ogrē uzcēla vienu no lielākajiem vieglās rūpniecības objektiem Eiropā – trikotāžas kombinātu, kas nodarbināja vairākus tūkstošus strādnieku, galvenokārt sievietes. Lai nodrošinātu darbaspēku, sākās masveidīga cilvēku ieceļošana no PSRS republikām. Ogrē nojauc daudzas pirmskara vasarnīcas un to vietā uzcēla daudzstāvu dzīvojamās mājas, izjaucot vēsturisko, Ogrē raksturīgo apbūvi. Ogre beidza pastāvēt kā kūrortpilsēta.

9.attēls. Ogres pilsētas centrs, 1963.gads. Datu avots: <https://vesture.dodies.lv/#15/56.8158/24.6075>

10.attēls. **Ogres pilsētas plānojuma projekts, 1967.gads.** Datu avots: Ogres pilsētas muzejs.

3.2.2. Vēsturiskā apbūve – valsts aizsardzībā esošie kultūras pieminekļi

Lokālpārplānojuma teritorijā atrodas 31 valsts aizsardzībā esošs arhitektūras piemineklis un viens mākslas piemineklis (skat. 3.tabulu). Šajā Lokālpārplānojuma sadaļā sniegts īss apskats par katra valsts aizsardzībā esošā kultūras pieminekļa vēsturi un tā esošo stāvokli 2017.gadā, Lokālpārplānojuma izstrādes laikā. Visi Lokālpārplānojuma teritorijā esošie vietējas nozīmes arhitektūras pieminekļi ir iekļauti valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ar 29.10.1998. Kultūras ministra rīkojumu nr. 128, kas publicēts laikrakstā "Latvijas vēstnesis" 18.12.1998.

Kultūras pieminekļiem spēkā esošajā Teritorijas plānojumā nav noteiktas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu aizsardzības zonas saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 15.jūlija noteikumu Nr.392 „Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodiku”. Ogres novadā aizsargjoslas ap kultūras pieminekļiem noteiktas kā kultūras pieminekļiem, kuriem nav noteiktas aizsardzības zonas — 100 metru attālumā – kā tas attēlots spēkā esošā teritorijas plānojuma redakcijā un būtiski ietekmē blakus esošo īpašumu attīstību īpaši pilsētas teritorijā blīvas apbūves zonā kāds ir pilsētas centrs.

3.tabula. **Valsts aizsardzībā esošie kultūra pieminekļi**

Nr. p.k.	Aizsardzības Nr.	Vērtību grupa	Pieminekļa veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Datējums
1.	8260	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Brīvības iela 2, Ogre	1912.g
2.	8261	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Viesnīca "Ausbika"	Brīvības iela 4, Ogre	1927.g
3.	8262	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Pilsētas valdes nams	Brīvības iela 11, Ogre	1925.g

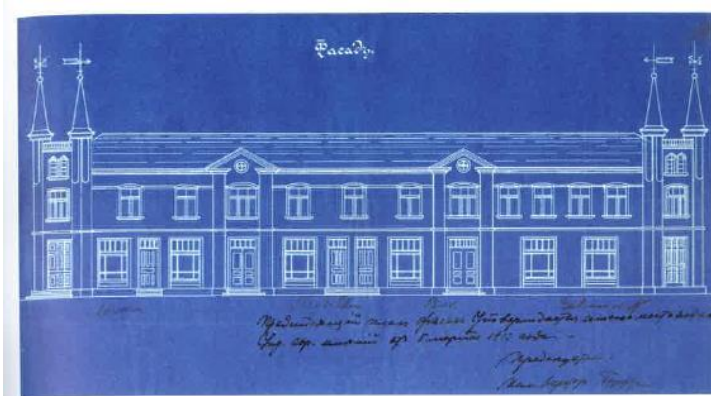
4.	8263	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka - preču tirgotava	Brīvības iela 12, Ogre	1901.g
5.	8264	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka - preču tirgotava	Brīvības iela 13, Ogre	1914.g
6.	8265	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka - preču tirgotava	Brīvības iela 18, Ogre	1926.g
7.	8266	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Noliktava	Brīvības iela 20, Ogre	1929.g
8.	8267	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Brīvības iela 21, Ogre	193-.g
9.	8268	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Brīvības iela 23, Ogre	1927.g
10.	8269	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Brīvības iela 25, Ogre	1920.g
11.	8270	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Kūrmāja	Brīvības iela 32, Ogre	1926.g
12.	8271	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Pasts	Brīvības iela 38, Ogre	1936.g
13.	8272	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Brīvības iela 48, Ogre	1934.g
14.	8273	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Ogres luterāņu baznīca	Brīvības iela 51, Ogre	1930.g
15.	8275	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka - preču tirgotava	Kalna prospekts 1, Ogre	1911.g
16.	8276	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Kalna prospekts 3, Ogre	1927.g
17.	8277	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Kalna prospekts 9, Ogre	1932.g
18.	8278	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Krasta iela 9, Ogre	1874.g
19.	8279	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Krasta iela 11, Ogre	1925.g.
20.	8280	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Tirgoņu iela 1, Ogre	1909.g
21.	8281	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Tirgoņu iela 9, Ogre	1910.g
22.	8283	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Turkalnes iela 4, Ogre	1930.g
23.	8284	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Turkalnes iela 8, Ogre	1930.g
24.	8285	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Turkalnes iela 10, Ogre	1930.g
25.	8288	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Turkalnes iela 23, Ogre	1930.g
26.	8289	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Turkalnes iela 25, Ogre	1930.g
27.	8290	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Upes prospekts1, Ogre	1913./ 1925.g
28.	8291	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Upes prospekts2, Ogre	1930.g

29.	8293	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Upes prospekts 6, Ogre	1926.g
30.	8294	Vietējas nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Upes prospekts 7, Ogre	1925.g
31.	7254	Valsts nozīmes	Māksla	Altāris	Ogre, Meža prospekts 1	1901.g

(1) Dzīvojamā ēka Brīvības ielā 2, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8260)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis. Divu stāvu mūra ēka celta 1911.gadā. Tās pirmais īpašnieks bija Ogres kroga nomnieks Pauls Bēms.

Jānis Bēms bija Ogreskroga nomnieks. 1911.gadā viņš iesniedza Rīgas pilsētas muižu valdei projektu par jauna nama būvniecību sev piederošajā gruntsgabalā Ogresciemā (Brīvības iela 2). Tur atradās veca koka ēka, kuras vietā viņš vēlējās uzbūvēt jaunu namu ar tirdzniecības vietām pirmajā stāvā. Pēc projekta tajā bija paredzēts izvietot aptieku, gaļas veikalu, grāmatnīcu un mākslas priekšmetu veikalu. Rīgas pilsētas muižu valde nolēma atļaut nojaukt veco šķūni un ierīkot grāmatu un gaļas veikalu, ja īpašniekiem ir attiecīgās atļaujas tos atvērt, bet atteica atvērt aptieku. 1912.gadā J.Bēms savas tiesības uz gruntsgabalu Brīvības ielā 2 atdeva dēlam, kurš veica labojumus projektā un turpmākajos divos gados uzbūvēja jauno ēku, kura saglabājusies līdz mūsdienām.

11.attēls. **Ēkas Brīvības ielā 2 projekta skice, 20.gs. sākums 30.tie gadi.** Datu avots: LVVA, 2766.f., 2.apr., 901.1, 23.lpp.

12.attēls. **Nams Brīvības ielā 2, 20.gs. sākums 30.tie gadi.** Datu avots: <http://www.visitogre.lv/lv/kulturvesture-un-arhitektura>

1932.gada 7.janvārī ēku nopirka Pauls Raņķis. Grunts gabala platība -3858 m². Namā tika atvērti dažādi veikali – pārtikas galantērijas, gaļas un desu tirgotava, auglūdēns un minerālūdēns iestāde, kā arī kurpnieka, skārdnieka un galdnieka darbnīcas. 1934.gadā kreisajā ēkas spārnā (ieeja no stūra) izbūvēts skārdnis. No 1927.gada sētas pusē izvietota Baltkaula Kārļa mēbeļu galdniecība.

Pēc Otrā pasaules kara turpināja pastāvēt pārtikas veikals, darbu sāka Valsts banka un grāmatnīca.

13.,14.,15.,16.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 2

1994.gadā tika izstrādāts “Ēkas fasādes remonta un krāsojuma projekts Ogrē, Brīvības ielā Nr.2” (arh. P.Zilberts). Projekts izstrādāts, balstoties uz ēkas pārvaldnieka V.Klotiņa kunga lūguma un ēkas jumta un fasāžu apsekošanas dabā. Būvprojekta paskaidrojumu rakstā minēts, ka pirms tika izstrādāts galīgais fasāžu krāsu risinājums ēkai tika veikti sekojoši priekšdarbi:

- savākti materiāli no Ogres vēstures un mākslās muzeja fondiem, kā arī no privātkolekcijām;
- analizēta ēkas fasāde dažādos laika posmos pēc vēsturiskajiem ilustratīvajiem materiāliem;
- veikta ēkas fasāžu analīze saistībā ar tuvāko apkārtni/ apkārtējo ēku fasāžu analīze attiecīgajos vēsturiskajos laika posmos;
- veikta ēkas fasādes krāsojuma vēsturiskā izpēte/krāsu zondāža, kuru veica arhitekta O.Ziemeles/ un uz kuras pamata tika izstrādāt vēsturiskais fasāžu krāsojumā variants,
- izstrādāti 6 ēkas fasāžu krāsojuma varianti,
- organizēta Ogres pilsētas arhitektu sanāksme, kas izskatīja Ogres pilsētas vēsturiskās apbūves pamatkonceptijas jautājumus uz minētā objekta bāzes;
- balstoties uz iepriekšminēto tika izstrādāti krāsu risinājumi visām ēkas fasādēm un atsevišķām detaļām.

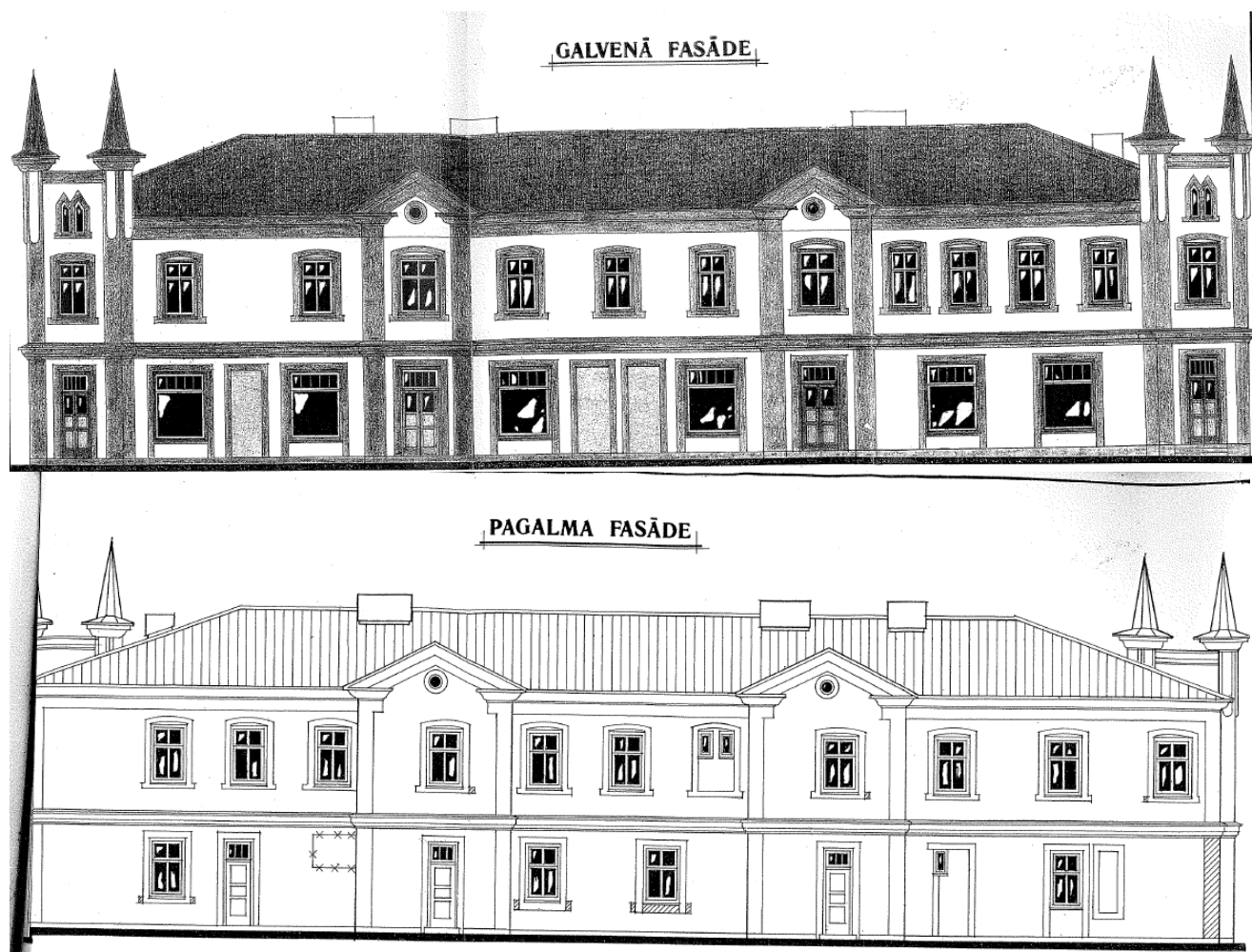
Fasāžu tehniskās apsekošanas laikā tika konstatēts, ka ēka kopš tās celtniecības laika pārdzīvojuši dažādas pārbūves, kas zināmā mērā skārušas arī ēkas fasādi. Pilnīgi vai daļēji tikušas aizmūrētas logu un durvju aillas. Veicot ēkas krāsu zondāžu konstatēts, ka ēka tikusi pārkrāsotā aptuveni 4 reizes un kā visizteiksmīgākais būtu jāatzīmē sākotnējais krāsojums.

Ēkas izpēti laikā (1994.g. oktobrī) fasādi sedz nekvalitatīvi veikts poligrāna apmetums, kurš ticis uzneests uz nesagatavotām (neattīrītām no iepriekšējiem krāsu slāņiem) virsmām, kā rezultātā vietām poligrāna apmetums ir nolobījies no ārsienu virsmām ievērojamos laukumos. Šo darbu laikā arī ēkas virspamatu daļā ir uzneests poligrāna apmetums, nenorobežojot pamatu daļu no sienas ar horizontālo hidroizolāciju, kā rezultātā grunts kapilārais mitrums pa zemapmetumu no cokola daļas ceļas jau sienas līmenī un ir vēl viens faktors, kas rosina ēkas fasāžu bojāšanos.

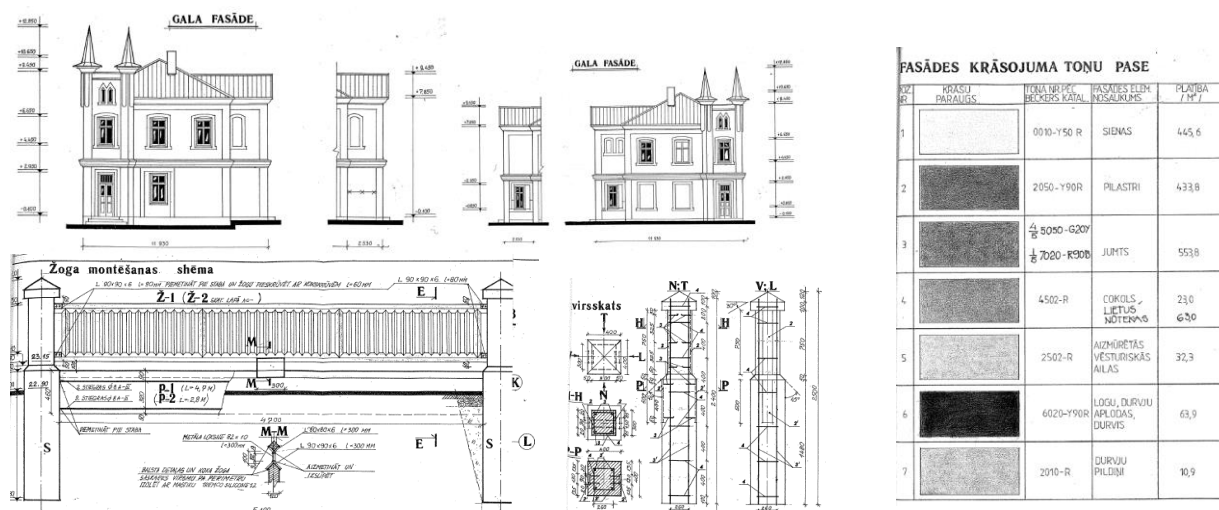
Viss iepriekšminētais liecina par to, ka ēkas fasāde tehniski un morāli (kā arhitektūras piemineklis) vairs nav spējīga veikt savas tehniskās un estētiskās funkcijas.

Projektā paredzēti šādi ēkas ārējās fasādes risinājumi:

- Fasādes krāsojums paredzēts atbilstoši vēsturiskai izpētei.
- Jumta segums -cinkotais skārds (atbilstoši vēsturiskai izpētei jumta klājumam sāks dalījums, krāsojums zaļos toņos).
- Logi –atjaunot koka logus, respektējot vēsturisko sīkrūšu dalījumu, pieļaujot vitrīnu logu izveidošanu 1.stāva logu apakšējā daļā.
- Durvis –koka, respektējot vēsturisko stilu.
- Žogs – pieļaujams gruntsgabala iežogojšanai ar vēsturiskā stilā veidotiem betona stabiņiem (120 cm augstumā) ar kaltiem metāla režģiem, kā pagaidu risinājums pieļaujams koka aizpildījums.

17.attēls. 1994.gada projekta materiāli, projekta autors P.Zilberts

18.attēls. 1994.gada projekta materiāli, projekta autors P.Zilberts

(2) Viesnīca "Ausbika" Brīvības ielā 4, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8261)

Viesnīca „Ausbika” ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1927.gadā. Īpašnieks Kārlis Ausbiķis namā iekārtoja viesnīcu un restorānu „Ogre”. Restorāns atradās Annas Ausbiķes pārziņā. 1948.gadā ēkā atradās darbaļaužu deputātu padome un namu pārvaldes dzīvokļi. Pēc Otrā pasaules kara ēkā izvietojās Ogres rajona izpildes komiteja, bibliotēka, Komunālo uzņēmumu kombināts, vēlāk – Dzīvokļu saimniecības pārvalde.

19.attēls. Nams Brīvības ielā 4. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

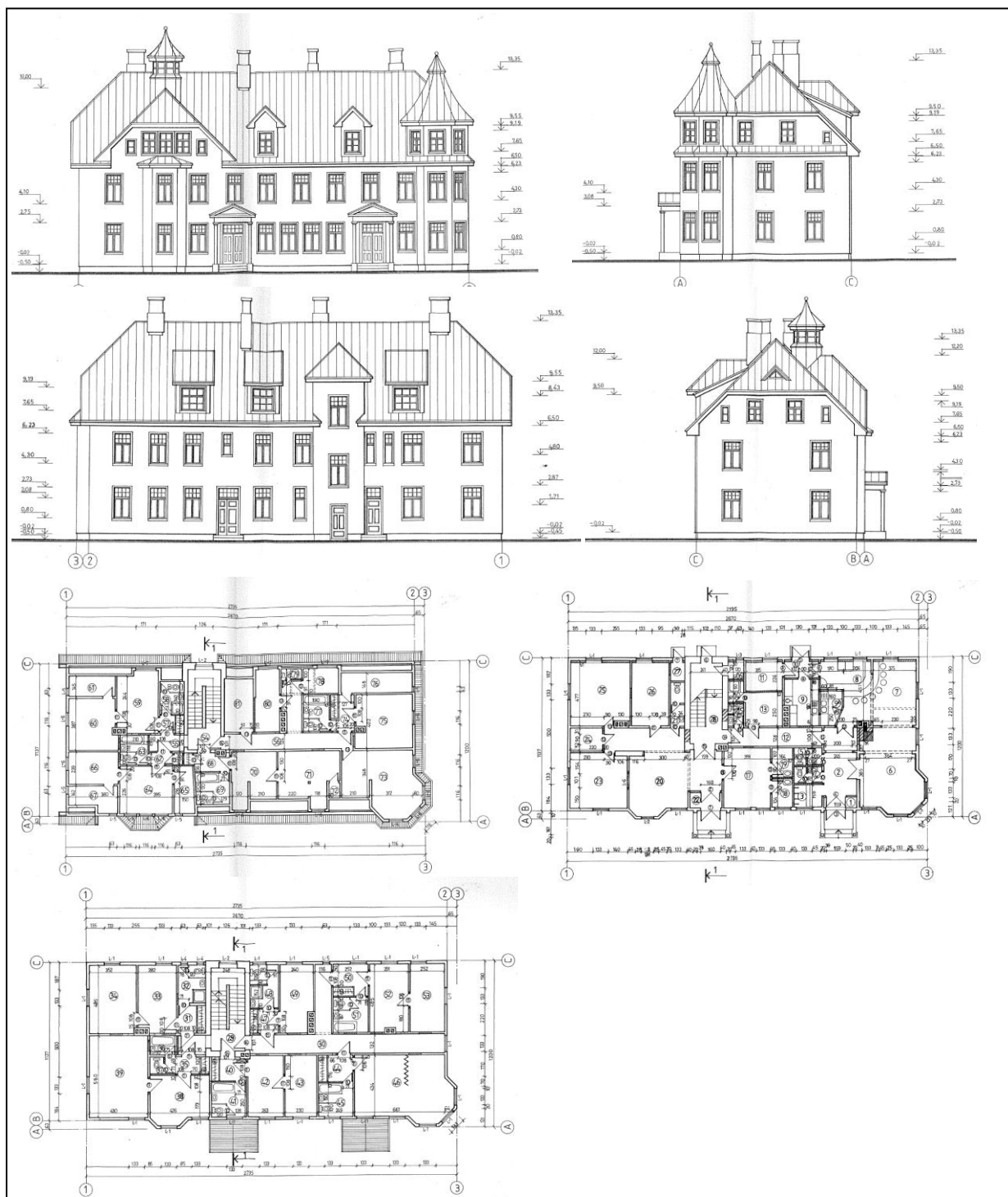

20.,21.attēls. Nams Brīvības ielā 4. Datu avots: <http://www.latvijascenrs.lv/data/files/Brivibas>

22.,23.,24.,25.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 4

1994. gadā tika izstrādāts ēkas rekonstrukcijas projekts „Viesnīcas Ogrē, Brīvības ielā Nr.4 izbūvei” (arh. U.Zankovskis). Projekta pasūtītājs SIA”MARSS”.

26.attēls. 1994.gada projekta materiāli Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

(3) Pilsētas valdes nams Brīvības ielā 11, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8262)

Ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis. Ēka celta 1925./1926.gadā pēc arhitekta Eduarda Smurģa projekta "Berlīnes" stilā. Nama īpašnieks, Ogres dzelzceļa stacijas priekšnieks Antons Pudāns, nopirka zemes gabalu Brīvības ielā 11. Pudānam līdzekļu bija maz un viņš paņēma aizdevumu, jo gribēja uzbūvēt lielu māju. Par aizdevuma naudu Pudāns uzbūvēja divus stāvus un ēkā iekārtoja viesnīcu un restorānu "Esplanāde", un tā kļuva par pirmo viesnīcu - restorānu Ogrē. „Esplanādes” pirmajā stāvā izvietojās arī dažādi veikali.

Pudānam parādi bija sakrājušies tik daudz, ka banka iesākto māju 1928.gadā pārdeva ūtrupē un to nopirka tikko izveidotā pilsētas valde. 1930.gadā ēkai uzbūvēja trešo stāvu un pārbūvēja Ogres 6-klasīgās pamatskolas un pilsētas valdes vajadzībām, pēc arhitekta Vladimira Šervinska projekta. Ēkas trešajā stāvā izvietoja dzīvokļus skolotājiem un skolas direktoram. Brīvības ielas pusē abos pirmajos stāvos atradās skolas telpas. Otrā stāvā no Upes prospekta puses Ogres pilsētas valdes paņēma savā rīcībā četras telpas. Pirmajā stāvā telpas tika izīrētas veikaliem, kas atradās Upes prospekta pusē un ēkas stūra telpās.

Ēkas pārbūves veiktas arī pēckara laikā.

Pilsētas valde šeit atradās no 1930. līdz 1943. gadam, Ogres pilsētas pamatskola un vidusskola no 1929. līdz 1960. gadam. 1937. gada 19. augustā šo ēku apmeklēja toreizējais Latvijas Valsts prezidents Kārlis Ulmanis. No 1948. līdz 1990. gadam šeit atradās Ogres vakara vidusskola. 1995. gadā pie ēkas novietots Ogres pilsētas metāla ģerbonis, par godu pilsētas jubilejai. Pašlaik ēkā atrodas Ogres mākslas skola un Swedbank Ogres filiāle.

27.attēls. Nams Brīvības ielā 11, 20.gs. sākums 30.tie gadi. Datu avots: <http://www.zudusilatvija.lv/objects>

28.,29.,30.attēls. Nams Brīvības ielā 11. Datu avots: <http://www.latvijascenrs.lv/data/files/Brivibas> Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

31.,32.,33.,34.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 11

35.attēls. 1995.gada projekta materiāli. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

1995. gadā tika izstrādāts projekts „Ēkai Ogrē, Brīvības ielā Nr.11” (arh. P. Zilberts). Būvprojekta paskaidrojumu rakstā minēts, ka projektēšanas laikā tika veikta ēkas fasāžu vēsturiskā krāsojuma zondāžas un tika noteikts krāsojums šādām fasādes daļām: jumtam, sienām, fasādes detaļām (ieejas portālam), cokolam, durvīm, logiem. Zondāžas atsedza krāsu slāņus un kā pirmais slānis tika pieņemts apakšējais krāsojums.

Lielākais krāsu slāņu skaits tika atsegts uz galveno ieeju portāliem Brīvības ielas fasādē, kur parādījās visi 4 sienu krāsojumu slāņi un vēl viens atšķirīgs krāsojums. Tas parādījās uz sienu otrā krāsu slāņa un var pieņemt, ka šis 3. portālu krāsu slānis fasādē bijis skatāms vienlaicīgi, ar sienu 2. krāsojumu. Jāpieņem, ka arī dzegas bija krāsotas šajā portāla krāsā.

Jumtam tika atrasti 3 krāsu slāņi, jo šeit krāsojums (izņemot pēdējo) bija slikti saglabājies.

Cokolu stipri bojājuši mūra izvīdumi. Tāpēc krāsu slāņi bija grūti nosakāmi: neatdalāmi, birstoši, mainījuši krāsu toni. Zondāžas skaidri izdalīt varēja tikai 3 krāsu slāņus, kur 1. cokola krāsu slānis bija vienāds ar sienu 1. krāsojumu.

Sākotnējās vienkāršās pildīņu durvis bija saglabājušās tikai pagalma pusē. Uz tām tika atsegti 4 krāsu slāņi. Iespējams, ka greznākajām Brīvības un Upes ielu fasādes durvīm bijis sarežģītāks krāsojums (vienā krāsojumā saliekot vairākus toņus).

Logu ārējā koka virsmā bija stipri erodējumi. Ar grūtībām zem pēdējā, jaunākā krāsojuma varēja konstatēt vēl 2 krāsu slāņus Brīvības ielas sākotnējiem logiem (ziemeļu galā). Pagalma pusē sākotnējiem logiem bija 1. un 3. krāsu slānis, bet Upes prospekta 1. stāva jaunajiem, nomainītajiem logiem bija atrodams 2. un 3. krāsu slānis.

(4) Dzīvojamā ēka - preču tirgotava Brīvības ielā 12, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8263)

Dzīvojamā ēka – preču tirgotava ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis. Tā celta 1901. gadā kā tirdzniecības un dzīvojamā ēka un gadsimta sākumā pazīstama Ogrē ka Rihtera māja ar koloniālpreču tirgotavu. Ēkas projekta arhitekts nav zināms. Celtne veido Brīvības un Tirgoņu ielu stūra apbūves fragmentu un atrodas tiešā Ogres stacijas tuvumā.

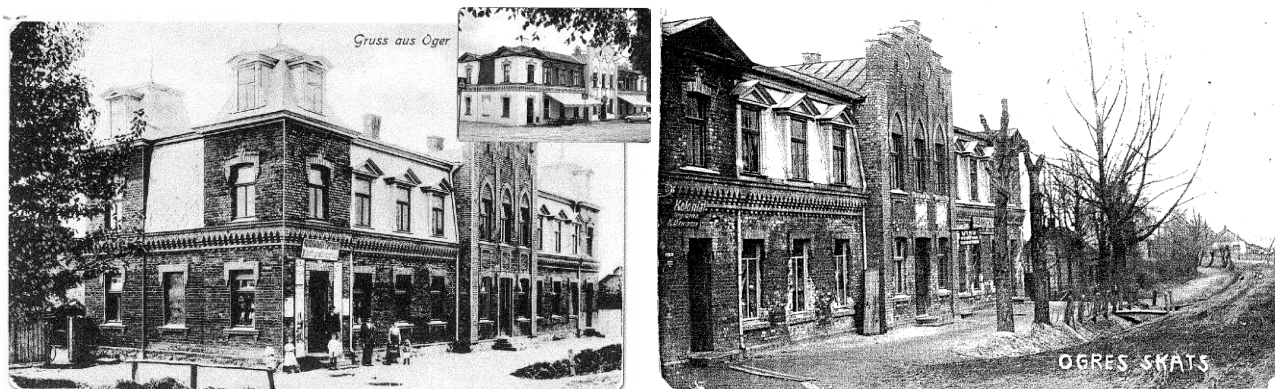
Taisnstūra plāna, sarkanķieģeļu mūra divstāvu ēka, kuras otro stāvu veido augstais mansardstāvs ar skārda jumta segumu. Garenais būvaplāns veidots simetriski un ar galveno fasādi gar Brīvības ielu orientēts uz ZR. Ēkas stūri un centrālā daļa izcelti ar rīzītiem, galvenās fasādes centrālo rīzīti vaiņago augsts zobinātais zeminis ar mūrējumā izceltām nišām. Fasādes rotātas eklektisma stilā neogotikas formās, horizontāli tās sadalītas ar smagnēju, figurālu dzelteno ķieģeļu dzegu. Tanī pašā materiālā veidotas logu un durvju apmales, rīzīti pilastrī un nišu apmales. Sākotnēji ēkas mansarda stāva stūru mūra apjomi bija vaiņagoti ar nelielām torņveida jumta izbūvēm ar logiem, kurus 20. gs. II pusē nojauca un izbūvēja mazus četrslīpu jumtiņus ar trīsstūra frontoniņiem. Jumta skārda segums ir mainīts, slīpajā mansarda jumta daļā saglabājies figurālais (zvīņveida) skārda plāksnīšu segums uz koka konstrukcijām. Labi saglabājušās mansarda logu koka apmales ar izteiktiem profilētiem trīsstūru sandrikiem zem skārda jumtiņiem.

Pēc Pirmā pasaules kara ēka bija nolaistā stāvoklī, īpašnieks Mārtiņš Paucītis atradās Krievijā. 1929. gadā par īpašniecēm kļuva Anna un Veronika Paucītes. Ēkā atradās dažādas tirgotavas, piemēram, Kārļa Dāvidsona koloniālpreces, Mīles Austriņas maiznīca un konditoreja, Marijas Miķelsones manufaktūras un galantērijas preces, Elfrīdas Ādiņš gaļas tirgotava un desu darbnīca, Līlijas Blicavas frizētava. Nama otrajā stāvā no 1909. līdz 1917. gadam izvietojās Ogres pasta nodaļa. Pēc Otrā pasaules kara ēka vairāk kārt mainījusi savas funkcijas. Liela daļa ogrēniešu šo ēku atceras kā Ogres rajona miliciju, kas te izvietojās vairāk kā četrdesmit gadus. Pēc nama rekonstrukcijas 1997. - 1998. gadā te atrodas izklaides komplekss „Policijas akadēmija 98”.

Laika gaitā ēka vairākkārt mainījusi savu funkciju un pārbūvēta - aizmūrētas vairākas logu ailas (galvenokārt gala fasādēs) un durvis, kas atradās ēkas Tirgoņu un Brīvības ielu stūrī. Pilnīgi pārbūvēts plānojums - 1950.-tos gados bija izvietoti komunālie dzīvokļi, līdz 1990.-to gadu sākumam ēkā atradās Ogres policijas ēka, 1990.-to gadu sākumā uzsākta autoostas telpu izbūve. Kopš 1997. gada SIA “MALEVS” īpašums.

No iekšējā plānojuma pilnīgi nekas nav saglabājies, no detaļām - atsevišķu logu iekšējā apdare, "melno kāpņu" bloks, galvenās kāpnes demontētas. Visas podiņu krāsnis, durvis (spriežot pēc 1949.gada inventarizācijas plāniem - ar koka portāliņiem) un pat iekšsienu un pārsegumu daļas ir zudušas. Pārbūvju laikā daļēji uzceltas jaunas silikātķieģeļu starpsienas, arī grīdu iesegums praktiski nav saglabājies.

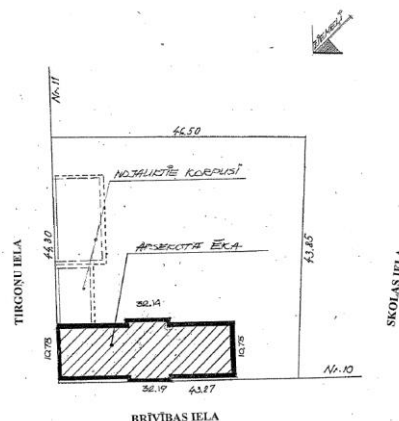
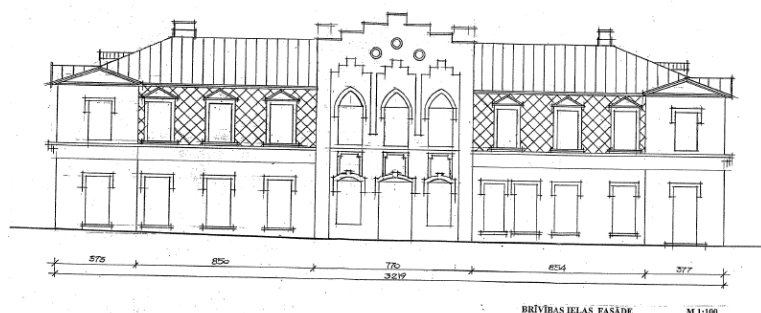
Kopš 1989.gada ēka ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis.

36.,37.attēls. Nams Brīvības ielā 12. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

38.,39.,40.,41.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 12

42.,43.attēls. 1994.g. projekta materiāli. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

44.attēls. 2010.g. projekta materiāli. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

(5) Dzīvojamā ēka - preču tirgotava Brīvības ielā 13, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8264)

Dzīvojamā ēka – preču tirgotava ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis. Tā celta 1914.gadā kā tirdzniecības un dzīvojamā ēka. Īpašnieks bija Juris Kacens, kurš nomāja no Stalberga grunti, lai uzbūvētu ēku. Ēka tika uzcelta koka (apmesta) trīs stāvos ar šindeļu jumta segumu.

Pirmā pasaules kara laikā māja gandrīz pilnībā tika nopostīta, bet pēc kara laika posmā no 1923. gada līdz 1927. gadam atkal tika atjaunota. Mājā atradās 19 istabas, divas tirdzniecības un trīs saimniecības telpas un 5 dzīvokļi. Sētā, blakus 3-stāvu dzīvojamai ēkai, atradās arī neliela koka dzīvojamā ēka un mūra kūts.

1928. gadā māju ūtrupē nopirka Kārlis Bušs, kuram Rīgā piederēja miltu un koloniālpriekšu veikals. No 1930. gada 20. septembra ēka tiek sadalīta 2 daļās. Otro daļu 1931. gada 25. oktobrī ieguva Pēteris Smiltiņš. Vēlāk šī ēkas daļa iegūst adresi – Brīvības iela 15.

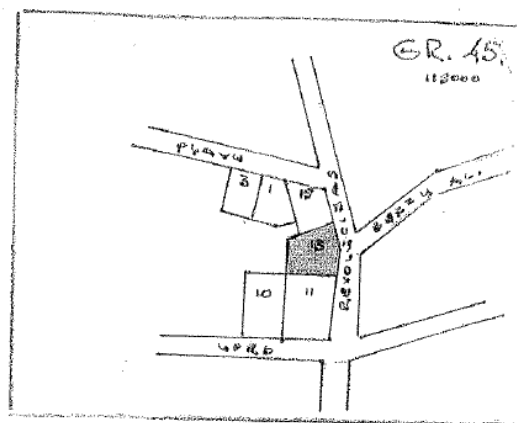
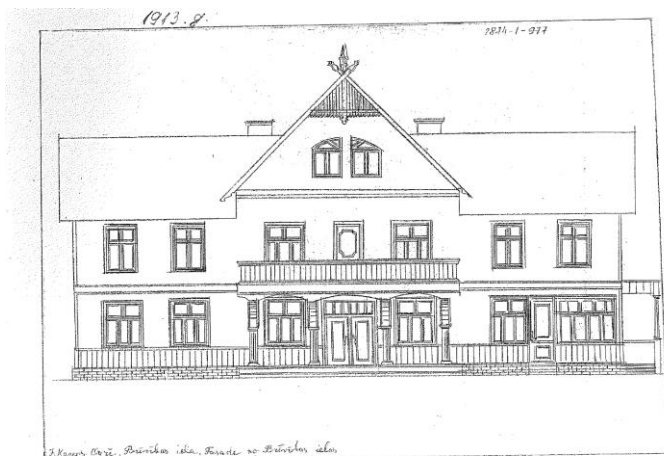
No 1939. gada 8. decembra mājai atkal bija jauns īpašnieks - Viktors Plukšs (dz. 09.06.1887.g.). Sētas mājā viņš iekārtoja maizes ceptuvi un tirgojās ar svaigu maizi un konditorejas izstrādājumiem. Plukša meita Alma apprecējās ar Ogres pilsētas valdē strādājošo Alfrēdu Kalniņu un saņēma šīs mājas kā kāzu dāvanu no tēva. Vēlāk sētas mājas otrajā stāvā Alma izvietoja Pirmā pasaules kara invalīdu –skroderi Pēteri Kalniņu Otto d., bet 1939. gadā sētas māju pārdeva.

Ēkas augšējie stāvi izmantoti kā dzīvojamās telpas. Tur dzīvoja gan paši saimnieki, gan īrnieki. Piemēram, trešajā dzīvoklī bija apmetusies ebreju tirgotāja Kacena Peiseļa (dz. 1887.g.) ģimene - sieva Golda, bērni Tirca un Manelis. 2.dzīvoklī - frizieri Kārlis un Katrīna Silenieki. Bet pirmajā dzīvoklī dzīvoja vairākas strādnieku un kalpotāju ģimenes.

1 .stāvā atradušās dažādas tirgotavas - kreisajā spārnā Kacena Peiseļa un Voldemāra Plukša pārtikas preču tirgotavas, Vica Arona gaļas veikals. Padomju gados te atradās ogrēniešu iecienīts pārtikas veikals, saukts par "dzelzceļnieku", jo piederēja Dzelzceļu pārvaldei.

Mājas labajā spārnā izvietojās frizieru salons, sākotnēji tas piederēja Steinbergu, vēlāk Silenieku ģimenei. Frizētava ilgus gadus te atradās arī pēc 2. pasaules kara. Silenieku ģimene turpināja darbu savā salonā, bet ne vairs kā īpašnieki. Jāatzīmē, ka dēls Kārlis turpināja vecāku tradīcijas un arī kļuva par frizieri.

Pie ēkas kreisā spārna Firhufs un Miķelsons ierīkoja malkas, auzu, siena un salmu tirgotavu.

45.,46.attēls. Nams Brīvības ielā 13. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

47.,48.,49.,50.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 13

(6) Dzīvojamā ēka - preču tirgotava Brīvības iela 18, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8265) un (7) Nolikta Brīvības iela 20, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8266)

Dzīvojamā ēka – preču tirgotava Brīvības ielā 18 un nolikta Brīvības ielā 20 ir vietējas nozīmes arhitektūras pieminekļi. Ēku pirmais īpašnieks bija Pauls Bēms. 1935. gadā par ēkas īpašnieku kļuva Elvīra Raiskums.

20. gadsimta sākumā teritorijā starp tagadējo Brīvības ielu un dzelzceļu bija pļavas, kuras nomāja ganībām Pauls Bēms. Vēlāk viņam piederēja līdz šodienai saglabājušās ēkas uz Brīvības ielas 18 un 20.

1914. gadā īpašnieks, Bebru pagasta zemnieks un Ogres kroga nomnieks, Pauls Bēms, pasūtīja arhitektam Heinriham (Indriķim) Blankenburgam projektu pusotra stāva koka dzīvojamai un tirdzniecības ēkai. Īpašā piebūvē pagalma pusē ar stiklotu sienu un jumtu bija plānota fotodarbnīca. Telpās pret Brīvības ielu bija maiznīca, konditoreja un frizētava. Mansardu projektēja dzīvokļiem.

Ieceri pārtrauca Pirmais pasaules karš, Ogres pilsēta atradās tieši frontes joslā un tās vecā apbūve ievērojami cieta. Atkopšanās notika pakāpeniski un P. Bērns savu jaunbūvi varēja sākt tikai 1923. gadā un darbus pabeigt 1926.gadā. Tobrīd iespējas un ieceres vairs nebija tik plašas, kā pirms kara un projektu īstenoja ar izmaiņām.

1926. gadā ēkā bija t. s. koloniālpēcū un dažādu dzelzs darbarīku tirgotava. Blakus tika atvērta A. Baloža vīna veikals. Fotodarbnīcu īrēja J. Jurēvičs. Pēc gada te tika atvērta Jēkaba Lībeka grāmatveikals un pateicoties viņam 1928. gadā māja kļuva slavena, kā pirmā Ogres laikraksta "Ogres Straume" izdošanas vieta. 1929. - 1938. gados tika izdots laikraksts "Ogres ziņas".

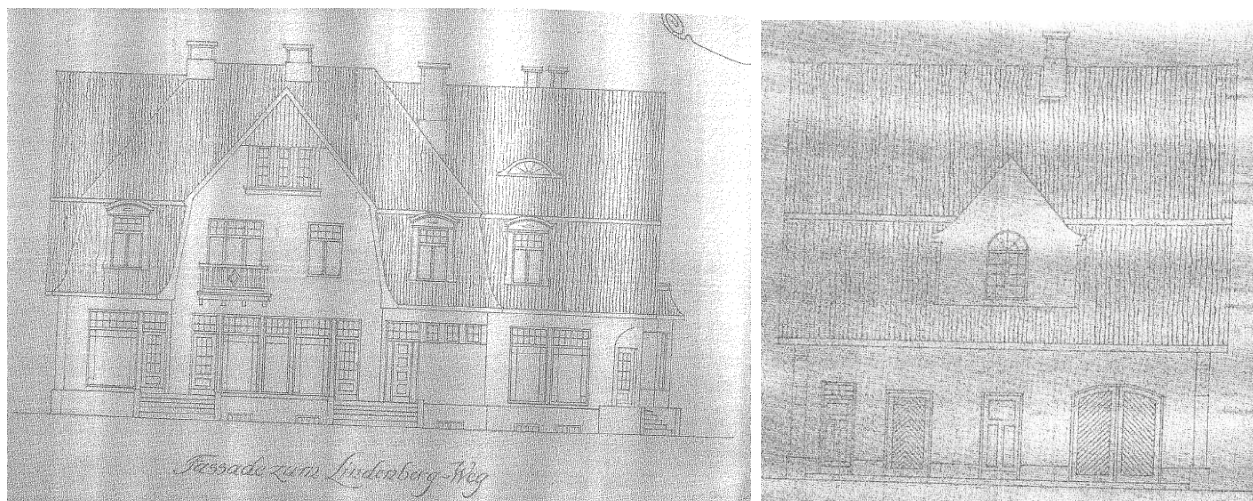
1931. gadā fotodarbnīca galvenajā ēkā tika paplašināta un to pārņēma Makarijs Jaunzems, kurš vēlāk dibināja foto studiju "Ogre". 1931. gadā pie Paula Bēma zemes ierīkoja pieturu no stacijas līdz papīrfabrikai, lai apkalpotu atpūtniekus, kuri vēlējās peldēties pie Dzirnau dambja.

Būve Brīvības ielā 20 bija uzcelta 1929.gadā, kā staļļu ēka. Vēlāk tur pārdeva pārtiku t.s. Kacena veikalā (Kacenu jaunākā meita Marga Kacena – Tetere kļuva par pazīstamu aktrisi un režisori), vēlākos gados te darbojusies arī dāmu un kungu frizētava. 1929. gadā izstrādāts projekts gruntsgabālā esošās palīgbūves (Brīvības iela 20) pārbūvei. 1. stāvā paredzēts šķūnis, 2.stāvā 4 istabu dzīvoklis un 2 telpas jumta stāvā. Vēl 1935. gadā šajā vietā ir drupas, kas "bojā labu izskatu" 1936.gadā par šīs ēkas īpašniekiem atzīmēti Pakalniets Jurijs un Pakalniets Milda, kas būvi mantojuši 1930.gadā un ir M. Paucīts mantinieki.

1935.gadā par ēkas īpašnieci kļuva Elvīra Raiskums. Līdz Otrā pasaules karam ēkā telpas īrēja daudzas tirgotavas. 1937.gadā E.Raiskums iesniegusi projektu mūra garāžai gruntsgabala dziļumā. 1938.gadā iesniegumu par reklāmas izvietojumu ēkas fasādē pie sava ķīmikāliju, krāsu un parfimērijas veikala iesniedzis Oskars Vibke. Šajā pašā gadā reklāmas izvietojumu virs stūra nošļaupumā esošās ieejas piesaka arī Sora ~ Hanna Vies, kurai pieder dažādu preču tirgotava.

Dažreiz tirgotavas un to īpašnieki mainījās katru sezonu. Mūsdienās Brīvības ielas 18 ēka daudziem ir pazīstama, kā kafejnīca "Pie zelta liepas", Bēma māja vai "ekonomiskais veikals".

Mūsdienās ēku uz Brīvības ielas 20 izmanto Ziedu salons "Efeja" 1. stāvā un autoskola "Vanags" 2. stāvā, bet ēka Brīvības ielā 18 2016./2017.gadā tiek remontēta/pārbūvēta. Plānots šo ēku atjaunot agrākajā veidolā, kā arī uzņēmējiem piedāvāt šeit izveidot kafejnīcu. Tiks pārbūvēta fasāde, veikta jumta rekonstrukcija, stiprināti pamati un veikts 1.stāva iekštelpu remonts. Nākotnē šeit plānots izvietot Tūrisma informācijas centru.

51.,52.attēls. 20.gs. sākuma projekta materiāli. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

53.attēls. Nams Brīvības ielā 18, 20.gs. sākums 30.tie gadi. Datu avots: <http://www.zudusilatvija.lv/objects>

54.attēls. Nams Brīvības ielā 18, 20.gs. sākums 30.tie gadi. Datu avots: <http://www.latvijascenrs.lv/data/files/Brivibas>

55.,56.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 18

57.,58.,59.,60.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 20

(8) Dzīvojamā ēka Brīvības ielā 21, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8267) un (9) Dzīvojamā ēka Brīvības ielā 23, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8268)

Saskaņā ar 1991.gadā izdoto Valsts vēstures arhīva izziņu, Ogres pilsētas zemesgrāmatā bijis ierakstīts nekustamais īpašums – dzimtsnomas zemes gabals Nr.4, atdalīts no Ikšķiles muižas. 1902.gadā zemesgabala platība norādīta 3,21 desetīna. Laika posmā no 1924.līdz 1939.gadam no minētā zemesgabala atdalīti deviņi zemesgabali, uz kuriem saskaņā ar izpirkšanas līgumu, īpašuma tiesības apstiprinātas Mārtiņam Pūrim (1935.gada 24.oktobra ieraksts).

Analizējot vēsturiskos kartogrāfiskos materiālus uzskatāmi ir redzams, ka 1902.gada Ogresparku kolonijas plānā (skat. 4.attēlu), kā arī vēl 1920.gada Ogres miesta plānā (skat. 5.attēlu) ir attēlots nesadalīts gruntsgabals (dzimtsnomas zemes gabals Nr.4), un minētā gruntsgabala parcelācija parādās tikai 1928.gada pilsētas plānā, kad ir izdalītas gan jauna ielas, gan apbūves zemes gabali gar Brīvības ielas rietumu pusi posmā no dzelzceļa līdz Tinūžu ielai.

Nams Brīvības iela 23, kur tagad saimnieko kafejnīca "Niko", tika uzcelta 1927.gadā. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kļūdaini norādīts ēkas celšanas gads – 1920., kas acīmredzami neatbilst patiesībai, jo tikai pēc 1924.gada tika veikta vēsturiskā gruntsgabala sadale jaunos apbūves zemesgabalos.

Ēkas īpašnieks bija Mārtiņš Pūre - pirmskara Ogrē labi zināms un cienījams vīrs – pilsētas domnieks un Ogres Aizsargu organizācijas vadītājs. Ēkas augšējā stāvā dzīvoja saimnieks ar ģimeni, bet pirmajā stāvā ierīkoja maiznīcu un konditoreju. Maiznīcā strādāja visa Pūres ģimene, katrs darīja savu darbu. Pūres maiznīca kļuva par ogrieņu iecienītāko iepirkšanās vietu. Uzskatīja, ka te var nopirkt garšīgāko maizi un saldākos kļiņģerus.

Cepot kūkas un tortes Mārtiņš Pūre kļuva tik turīgs, ka 30-tajos gados varēja blakus uzcelt vēl otru ēku – ar adresi Brīvības iela 21 (Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā kļūdaini norādīts ēkas celšanas gads – 1920.), ēku kur šobrīd atrodas "Pūres maiznīca". Mājā iekārtoja 10 dzīvokļus, kurus izīrēja dažādām ģimenēm.

Kafejnīcas “Niko” rekonstrukcijas projekts ēkā Brīvības ielā 23 tika izstrādāts 2002.gadā (projektētājs A.V.Freimanis), saskaņā ar kuru ir realizēta ēkas vienkārša piebūve pagalma pusē, kafejnīcas telpu paplašināšanai.

Biroju un tirdzniecības ēkai Brīvības ielā 21 2009.gadā tika izstrādāts ēkas fasādes renovācijas projekts (SIA “AR Asis”, arhitekts A.Kauliņa), kas ir realizēts.

61.,62.,63.,64.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 21

65.,66.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 23

(10) Dzīvojamā ēka Brīvības ielā 25, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8269)

Ēka Brīvības ielā 25 celta 20.gadsimta 20.tajos gados. Tās īpašnieks Kārlis Kalniņš aktīvi darbojās pilsētas sabiedriskajā dzīvē. Viņš bija Ogres tirgotāju un namsaimnieku biedrības, kā arī Ogres Jaunā parka labierīcības biedrības biedrs. Ēkas otrajā stāvā tika iekārtoti pieci dzīvokļi, no kuriem vienā dzīvoja pats ēkas saimnieks. Savukārt ēkas pirmajā stāvā atradās pārtikas un koloniālpreču veikals, kurā saimniekoja pats ēkas īpašnieks līdz pat 1940.gadam.

Šobrīd ēkas pirmajā stāvā atrodas kafejnīca "Ilze", bet ēkas otrajā stāvā vēl aizvien ir dzīvokļi.

67.,68.,69.,70.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 25

(11) Kūrmāja Brīvības ielā 32, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8270)

Ēka Brīvības ielā 32 celta 1926.gadā pēc arhitekta Vladimira Šervinska projekta. Mājas īpašnieks Pauls Baumanis šeit atvēra kafejnīcu un pansiju "Oger- Kurhaus" (Ogres Kūrmāja). Vakaros šeit spēlēja mūziķi, bieži viesojās pazīstami mākslinieki no Rīgas. Kūrmāja kļuva par pilsētas kultūras un sabiedriskās dzīves centru. Te notika dažādi pasākumi, koncerti, balles.

Pēc otrā pasaules kara ēkā atradās ēdnīca un viesnīca. Šobrīd ēka ir privātīpašums un tajā atrodas gan restorāns "Senjorita Kukū", gan juvelierizstrādājumu veikals.

71.attēls. **Kūrmāja Brīvības ielā 32- fasādes skice.** Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

72.attēls. **Kūrmāja Brīvības ielā 32, 20.gs. sākums.** Datu avots: <http://www.latvijascentrs.lv/data/files/Brivibas>

73.,74.,75.,76.attēls. **Skats uz ēku Brīvības ielā 32**

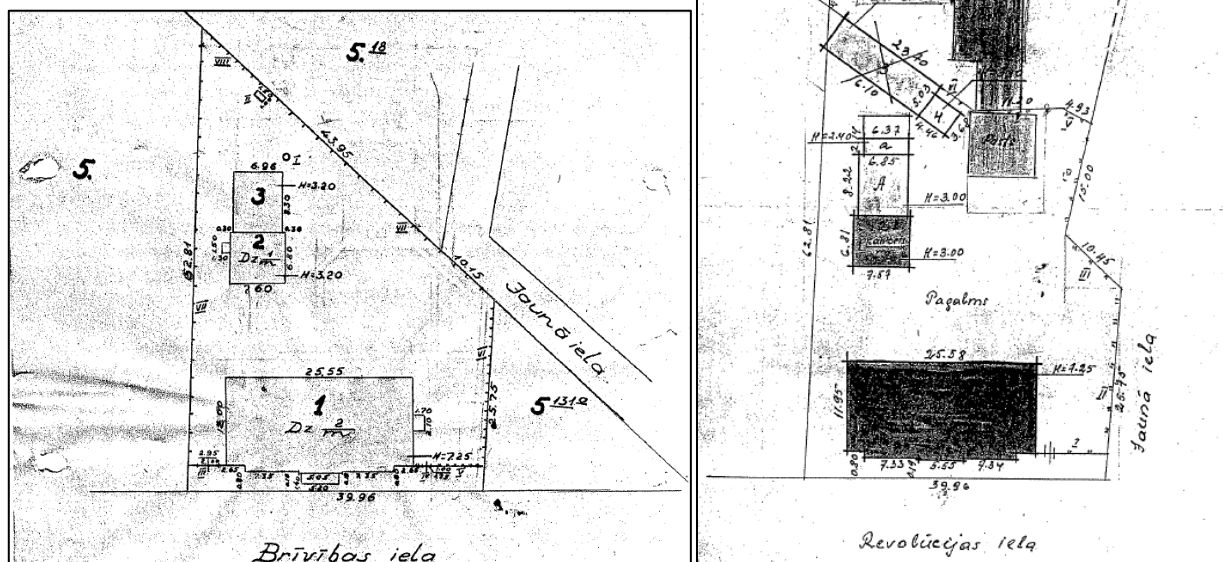
(12) Pasts Brīvības ielā 38, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8271)

Saskaņā ar 1995.gadā izdoto Valsts vēstures arhīva izziņu, Ogres pilsētas zemesgrāmatā bijis ierakstīts nekustamais īpašums – Ogresparka zemes gabals (5 grupa, 132 grunts), ar adresi Brīvības ielā 30. 1930.gadā zemesgabala platība norādīta 1798 m², un dzimstnomas tiesības nostiprinātas Satiksmes ministrijas pasta un telegrāfa departamentam uz pirkuma līguma pamata.

Ogres pasta ēka celta 1936.gadā pēc arhitekta Dāvida Zariņa projekta. Pasta un telegrāfa kantora pirmo stāvu aizņēma pasta operāciju zāle, otro stāvu – pastmeistara un tehnika dzīvokli, bet pagrabā atradās saimniecības

nodaļa. Pagalmā tika uzcelta arī sarga māja. 1937.gadā Ogrē atklāja modernu automātisko telefona centrāli kas apkalpoja 150 abonementus, bet 1939.gadā to skaits jau bija divkārtšojies.

Ogres pasta ēka laika gaitā savu ārējo izskatu un izmantošanu nav mainījusi – arī šobrīd ēkā saimnieko Latvijas pasts. 2003.gadā tika izstrādāts ēkas renovācijas projekts (arhitekts Uldis Asarītis).

77.,78.attēls. Ēku un zemes inventarizācijas plāni, 20.gs. 30.tie gadi un 1971.gads. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

79.attēls. Pasta ēka Brīvības ielā 38, 20.gs. sākums. Datu avots: <http://www.latvijascentrs.lv/data/files/Brivibas>

80.,81.,82.,83.attēls. Skats uz ēku un žogu Brīvības ielā 38

(13) Dzīvojamā ēka Brīvības ielā 48, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8272)

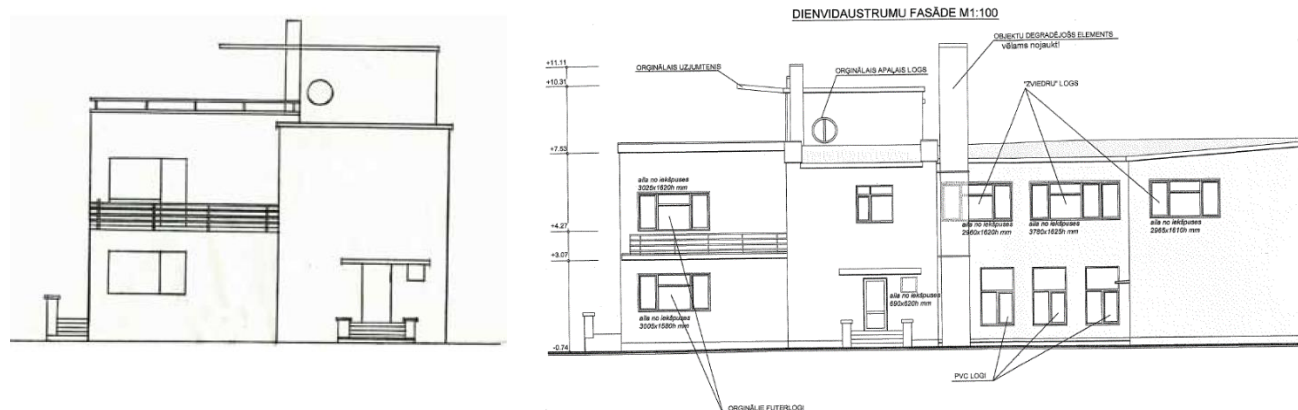
Ēka Brīvības ielā 48 atrodas Brīvības ielā, kur tai pievienojas Tīnūžu iela, veidojot trijstūra skvēru. Brīvības iela šajā vietā iezīmē slaidu loku ap Vilku kalnu atzaru, kura virsotnē 20.gadsimta 30.tajos gados tika uzbūvēta moderna savrupmāja, kas īpaši izcēlās ar savu oriģinālo arhitektūru, kāda Ogrē vēl nebija redzēta. Gruntsgabals ar adresi Brīvības ielā 38 tika iegādāts 1930.gadā, to atdalot no toreizējā pilsētas galvas – Jūlijam Marsonam piederošā zemes gabala.

Ēku projektēja arhitekts Teodors Hermanovskis aptiekāra Pētera Širona meitai farmaceitei Ievai Ķerei. Savrupmājas būvniecība uzsākta 1934.gadā un pabeigta 1936.gadā. Tā bija divstāvu mūra ēka ar cinkota skārda jumtu. Lai arī savrupmāja Brīvības ielā 48 ir risināta lakoniskās būvformās, tā ir lielisks funkcionālisma paraugs ar dinamisku paralēlskaldņu formas apjomu kompozīciju, kas papildināta ar plašām terašu virsmām, akcentētām līnijveida margām un horizontālām pārsedzēm.

Ogrē ir apzināti četri Teodora Hermanovska trīsdesmito gadu savrupmāju projekti ar *Art Moderne* formu kārtojumu principu, no kuriem viens ir Brīvības ielā 48. Pēckara gadu vērienīgās pārmaiņas nav mainījušas pašu galveno – *Art Deco* estētikas klātbūtni *Art Moderne* interpretācijā: dinamisku kubisku formu kārtojumu un vairākām terasēm, papildinātus ar trīsdesmito gadu *streamline* atribūtiem – pludlīniju motīvu terasē un iluminatora formas logiem.

Pēc kara ēka tika nacionalizēta, tur tika izmitināta poliklīnika, Komunistiskās Partijas komiteja un Komjaunatnes komiteja. Kopš 90-to gadu sākuma līdz novadu reformai ēkā atradās Ogres pilsētas dome, bet šobrīd - Lauku atbalsta dienests. 60-to gadu beigās / 70-to gadu sākumā ēkai tika piebūvēta divstāvu piebūve

pie ēkas ZA fasādes. Lai arī tika izjaukts funkcionālisma stilam tik raksturīgais vertikālo un horizontālo virsmu un līniju pretmets un telpiskā sabalansētība, kopējā apjomā dominē vēsturiskās formas.

84.,85.attēls. Ēkas fasādes skice, arh. T.Hermanovskis, 1934.gads; Ēkas fasāde 2012.gadā, arh. V.Rinkeviča.

Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

2012.gadā ir veikta ēkas Arhitektoniski mākslinieciskā izpēte, arhitektes Vitas Rinkevičas vadībā. Izpētē tika secināts, ka šodien ir grūti spriest par arhitekta ieceres pilnīgu realizāciju, jo:

- nav atrasts tehniskais projekts, un pieejamās fasāžu skices ir lakoniskas un pretrunīgas;
- ļoti trūcīgs ir vēsturisko dokumentu un fotogrāfiju klāsts;
- ēkai ir tapusi piebūve 1970.gadā, kurai trūkst projekta dokumentācijas.

Neskatoties uz vēlāka laika piebūvi, ēkas vēsturiskais apjoms ir labi saglabājies un pārliecinoši demonstrē galvenās funkcionālisma stila iezīmes. Ēka ir pilsētas centra apbūves sastāvdaļa, ar izteikti individuālu raksturu.

Šobrīd ēka ir grūti uzverama, jo uzkalns ir apaudzis ar lieliem skuju un lapu kokiem. Ēkai ir veikta tās vienkāršota renovācija, saskaņā ar 2012.gadā izstrādāto būvprojektu (SIA "AR Asis", būvprojekta vad. arhitekts R.Dālberga).

86.,87.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 48

88.,89.attēls. Skats uz ēku Brīvības ielā 48

(14) Ogres luterāņu baznīca Brīvības ielā 51, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8273)

Ogres parka villu kolonijas iedzīvotājiem nebija iespējas regulāri piedalīties svētdienas dievkalpojumos (tie notika epizodiski 1893., 1896. un 1897. gadā), jo to noturēšanai nebija piemērotas vietas. Tādēļ priekšlikumi uzbūvēt nelielu baznīcu vai kapelu bija pašsaprotami un guva iedzīvotāju atsaucību. 1909. gada janvārī mācītājs Voldemārs fon Hūns draudzes vārdā ieguva zemes gabalu Ogrē pretī spēļu laukumam un pasūtīja baznīcas ēkas projektu kapelai, kas iegājusi vēsturē ar nosaukumu Meža kapela, izstrādāja arhitekts Edgars Frīzendorfs, izvēloties mežiem bagātajam apvidum raksturīgo un viegli pieejamo būvmateriālu – koku. Būdam lielskops būvmākslas speciālists, viņš, izmantojot šķietami masīvo, zemniecisko guļbūves paņēmieni, radīja graciozu, drīzāk Šveices alpu arhitektūrai līdzīgu sakrālās būves paraugu. Celtni vieglumu piešķīra līdzsvarotas pamatjoma proporcijas un nedaudz hipertrifētais tornis. Celtniecības darbus vadīja Ogres būvuzņēmējs Jānis Starkis. Kapelu iesvētīja 1910. gada 6.jūnijā. Neliela, bet mājīga, tā varēja pulcināt 300 dievlūdzēju. Dievkalpojumi notika tikai vasarā, tos noturēja Ikšķiles un Salaspils draudzes mācītājs Ksavers Marnics. Kapelas mūžs bija īss, 1915. gadā tā nodega.

90.attēls. **Meža kapela.** Datu avots: <http://www.ogres.lēlb.lv>

Līdz pat 1927. gadam Ogrē baznīcas nebija. Tūlīt pēc Pirmā pasaules kara Ogres dievlūdzējus aprūpēja mācītājs M. Bankis no Daugavgrīvas Baltās baznīcas draudzes, sākumā noturot dievkalpojumus zemnīcās, pēc 1929. gada – tikko pabeigtajā Apvienoto biedru nama zālē.

Strauji pieaugot Ogres pilsētas iedzīvotāju skaitam, radās doma Ogrē dibināt savu draudzi. 1927. gadā ogrēnieši, atguvušies no Pirmā pasaules kara postījumiem, nodibināja Ogres vasarnīcu rajona draudzi (1928. gadā to pārdēvēja par Ogres pilsētas Evaņģēliski luterisko draudzi) 1927. gadā pēc saimnieciskās dzīves stabilizēšanās Ogres miestā uz bijušās Meža kapelas drupām notika dievkalpojums, kurā izvirzīja jautājumu par baznīcas atjaunošanu. 1927. gadā Latvijas baznīcas virsvalde apstiprināja Ogres draudzi kā patstāvīgu vienību. Tās apkalpes zonā nodeva gan Ogres pilsētu, gan arī apkārtni. Rosīgi sāka darboties baznīcas dāmu komiteja, kas vāca ziedojumus Ogres baznīcas izbūvei gan speciāli organizētos pasākumos, gan arī izplatot ziedojumu lapas. 1929. gada 1. septembrī lika pamatus jauncelāmai mūra baznīcai. Dievnams iesvētīts 1930. gada augustā, tajā ir 422 sēdvietas, telpa divstāvēja ar torni.

91., 92. attēls. **Ogres luterāņu baznīca.** 2017. gada fotofiksāža

Baznīca uzcelta pēc arhitekta prof. Kundziņa projekta, ko pārveidojis būvinženieris A. Kēze. Sākotnējais projekts 1929. gadā izstrādāts klasicisma stilā pēc Ikšķiles jaunās baznīcas parauga, bet izbūves laikā – 1930. gadā – projektu mainīja, un baznīcu izbūvēja pēc Piņķu baznīcas parauga, kas celta romāņu stila formās. Altārgleznu “Kristus atnākšana virs zemes” gleznoja mākslinieks Šēnbergs. Dievnama celtniecībā piedalījās vietējie būvuzņēmēji Jānis Starķis un A. Dreimanis, darbus vadīja inženieris K. Paegle. Baznīcas pirmais mācītājs – Viesturs Šefers.

93., 94., 95., 96. attēls. **Ogres luterāņu baznīca.** Datu avots: <https://www.geodruid.com>; 2017. gada fotofiksāža; <http://www.zudusilatvija.lv>

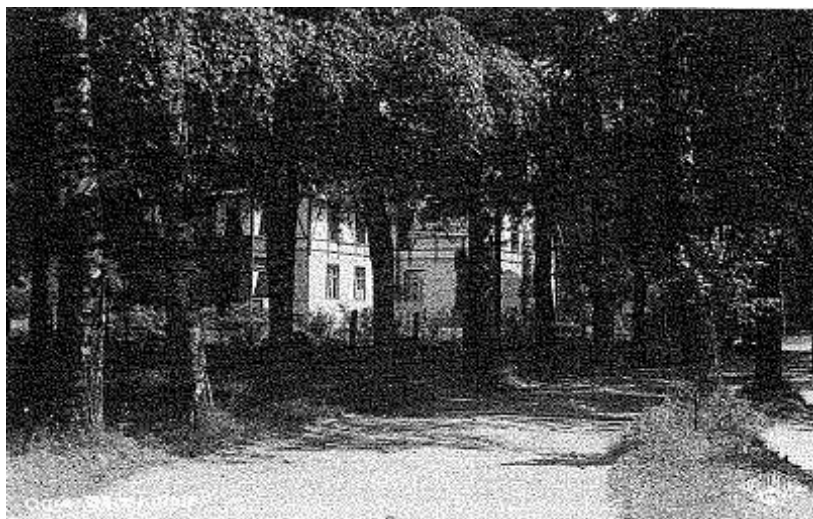
Līdz pat 1933. gada 24. maijam zemes gabals, uz kura atradās jaunuzbūvētais dievnams, oficiāli piederēja Ikšķiles un Salaspils draudzei. Minētajā datumā tika noslēgts dāvināšanas līgums, ar kuru "obroka tiesības uz Rīgas apriņķa Ogres pilsētas vasarnīcu rajonā esošo Rīgas pilsētas obroka zemes gabalu" ieguva Ogres pilsētas Evaņģēliski luteriskā draudze. Ogres baznīcas projektēšanas laiks sakrīt ar Ikšķiles jaunās luterāņu baznīcas projektēšanu. Ikšķiles baznīcas projekta autors ir arhitekts Pauls Kundziņš, vairāk pazīstams un atzīts arhitekts nekā viņa brālis Haralds. Iespējams, ka projektēt Ogres baznīcu vispirms tika aicināts Pauls Kundziņš, bet aizņemtības dēļ viņš šo darbu piedāvāja brālim. Līdz šim nekur npublicētajā Haralda Kundziņa Ogres baznīcas projektā jaušama spēcīga brāļa Paula arhitektoniskā rokraksta ietekme. Pirmkārt, vieglais, graciozais būvaploms, kas stipri tuvs Ikšķiles baznīcas proporcijām, kaut arī bez klasiskā kolonnu portika. Otrkārt, Paulam Kundziņam tik raksturīgais augstais, slaidais, it kā īpaši uz augšu pavilktais tornis, kāds ir arī Allažu Luterāņu baznīcai. Pagaidām nav noskaidrots, vai Ogres pilsētas Evaņģēliski luteriskā draudze no Haralda Kundziņa 1929. gada maijā oficiāli apstiprinātā projekta atteicās tikai finansiālu apsvērumu dēļ un cik lielā mērā draudzes izvēli ietekmējusi gaume vai bažas par tik tuvu esošo baznīcu šķietamo līdzību. Īstenoto projektu parakstījis inženieris K. Paegle. Kā jau iepriekš rakstīts, H. Kundziņa projektu pārveidojis būvinženieris A. Kēze. Jebkurā gadījumā abi projekti ir ļoti atšķirīgi celtnu būvaplomu ziņā. Tagadējā Ogres Evaņģēliski luteriskā baznīca ir 1872. gadā Piņķos celtās Sv. Nikolaja baznīcas atdarinājums. 1930. gadā baznīcas tornī pirmoreiz atskanēja firmas "J. Scwenn" lietais zvans, bet 1940. gadā visu baznīcas telpu piepildīja jauniebūvēto ērģeļu skaņas. (Datu avots: www.ogres.lēlb.lv)

Padomju gados draudzes un arī baznīcas ēkas liktenis bija apdraudēts. Septiņdesmitajos gados draudzē bija reģistrēti tikai 50 cilvēki, bet dievkalpojumus apmeklēja mazāk par 20. Baznīcu saviem dievkalpojumiem izmantoja arī katoļu draudze, pēc 1975. gada arī vēl baptistu draudze. Kopš 1999. gada baznīcā dievkalpojumus notur tikai luterāņu draudze. 2010. gadā tajā bija reģistrēti 362 draudzes locekļi.

(15) Dzīvojamā ēka - preču tirgotava Kalna prospektā 1, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8275)

Gruntsgabals Kalna prospektā 1 izveidots jau 19.gadsimta beigās un attēlots 1902.gada Ogres kolonijas – Ogresparka plānā, Kalna prospekta un Bērzu alejas stūrī. Bērzu aleja tika izveidota jau 1862.gadā un toreiz tā saukta par “promenādes ceļu”. Gruntsgabala robežas līdz pat mūsdienām nav būtiski grozītas, bet uz R no vēsturiskās ēkas 20.gadsimta 70.tajos gados ir uzbūvēta daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamā ēka, kas daļēji traucē vēsturiskās ēkas telpas uztverei. Dzīvojamā ēka - preču tirgotava Kalna prospektā 1 celta 1911./1912.gadā, kā brīvstāvoša mūra divstāvu ēka (villa *Silvana*) ar jumta stāva izbūvi. Ēka projektēta ar jūgendstilam raksturīgu būvapjomu kompozīciju un fasāžu apdari, izmantojot pildrežģa konstrukciju dekoratīvo risinājumu. Ēka ir saglabājusi sākotnējo būvapjomu, jumta formu ar jumta izbūvēm un fasāžu apdares elementus, un tā veido nozīmīgu Ogres vēsturiskās apbūves – Kalna prospekta kultūrainavas fragmentu.

Vasarnīca “*Silvana*” ir viena no nedaudzajām Ogres vēsturiskajām ēkām, kam daļēji saglabājies projekts. Saglabājies ir “Projekts wasarnizas buhwei Ogrē, preeksch wirsmeschakunga C.Sonnera us gruntsgabalu N2”. Saglabājušies arī fasāžu un plānu skičveida zīmējumi, kas izgatavoti no oriģināla 1930.gados. (Dirveiks, 2011. 6-7.lpp.)

97.attēls. Senākā zināmā fotogrāfija, kurā redzama ēka Bērzu alejā Nr.1. (Tagad Kalna prospektā 1). Attēls uzņemts 20.gs. 30.gados. Datu avots: Dirveiks, I. 2011., Arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija

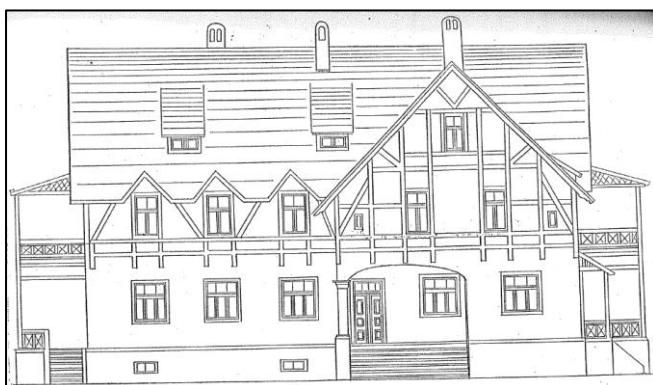
Ēkai ir Ogres vasarnīcām raksturīgā valējā otrā stāva veranda. Katrā stāvā bija vairākas izīrējamas istabas, virtuve, meitas istaba un ēkā iebūvētas atejas. Galvenā ieeja ar terasi vērsta pret Bērzu aleju. Šeit pirms iekļūšanas priekšnamā bija vējtveris. Pagaidām nav noskaidrots, kad ēkai piešķīra nosaukumu “*Silvana*”.

Ēkas projekta pasūtītājs bijis “virsmežakungs” Cēzars Zonnars. Plānu zīmējumi liecina, ka ēka iecerēta kā pansija, jo Z pusē bija “virtuve” un “meitas istaba”. 1937.gadā ēku nopērk Arvīds Geidāns, bet nespēj nomaksāt bankai 11.000 Ls lielo parādu. 1938.gadā māja “*Villa Silvana*” tiek pārdota Emīlam Rublim. Ap ēku tiek uzcelts žogs.

Pēc Otrā pasaules kara ēka galvenokārt tiek izmantota kā administratīva ēka: no 1950.gada ēkā atrodas artelis “*Gaisma*”, vēlāk Ogres rajona sadzīves pakalpojumu kombināts ar noliktavas un kantora telpām.

Kopš 20.gadsimta otrās puses līdz mūsdienām ēka izmatota dzīvokļiem un tirgotavām. 1950.gadā inventarizācijas komisija secinājusi, ka ēka nolietota par 70% un nav vairs remontējama. 1993.gadā namu atgūst tā likumīgie mantinieki – Emīla Rubļa meita. (Ogres vēstures un mākslas muzejs, informatīvie materiāli.)

2011.gadā ir veikta ēkas Arhitektoniski mākslinieciskā izpēte, arhitekta Ilmāra Dirveika vadībā. Ēkas arhitektoniskā nozīme – viena no retajām maz pārveidotām vēsturiskajām ēkām Kalna prospekta un Bērzu alejas rajonā. (Dirveiks, 2011. 14.lpp.)

98.,99.attēls. Ēkas fasāžu 1912.gada projekta zīmējumu kopijas. Datu avots: VKPAI PDC arhīvs

100.,101.,102.,103.attēls. Skats uz ēku Kalna prospektā 1

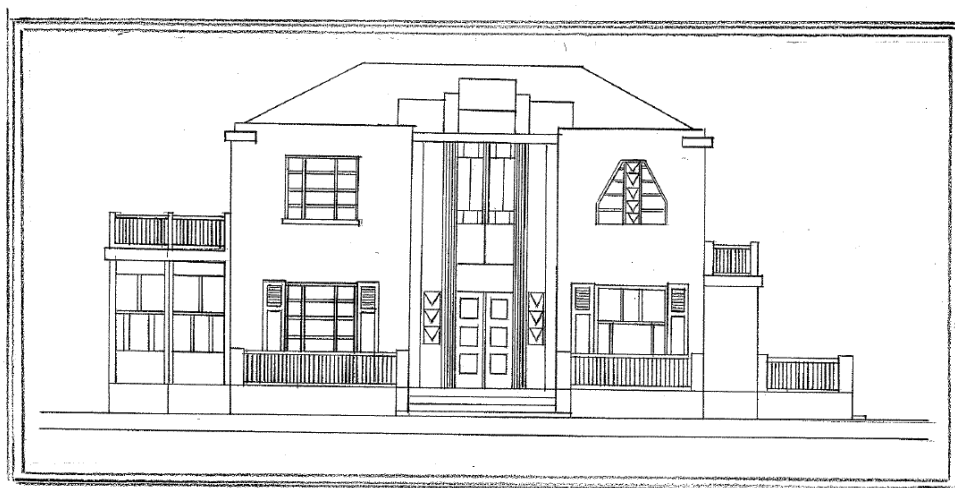
(16) Dzīvojamā ēka Kalna prospektā 3, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8276)

Gruntsgabals Kalna prospektā 3 izveidots jau 19.gadsimta beigās un attēlots 1902.gada Ogres kolonijas – Ogresparka plānā. Gruntsgabala robežas līdz pat mūsdienām nav būtiski grozītas.

Dzīvojamā ēka Kalna prospektā 3 celta 1927.gadā, pēc arhitekta T.Hermanovska projekta. Ēka izvietota priežu meža ielokā, pakalna galā. Tās īpašnieks bija Rīgas Bankas pārvaldnieks Pauls Ozoliņš. Projekta materiālos redzamā ēka ir divstāvu apjoms ar verandu vienā galā un saimniecības izeju otrā galā. Uz verandas un

saimniecības izejas attēlotas terases ar nožogojumiem. Verandas apjoms pārbūvēts par dzīvojamām telpām divos stāvos. Galvenajā fasādē saskaitāmi seši dažādi logu tipi, no kuriem saglabājušies ir tikai divi mazi, abpusējie durvīm. Tieši šajā projektā T. Hermanovskis realizēja trijstūra šķērsriezuma erkeri ar logiem, kas fasādes kompozīcijā ir galvenais akcents. Zigzaga motīvs bija viena no aktuālākajām 20. gadsimta divdesmito gadu dekoratīvajām izpausmēm *Art Deco* stila ietvaros, kā *Zig-Zag Moderne* virziens.

2010. gadā tika izstrādāts būvprojekts "Muzeja ēkas fasāžu vienkāršota renovācija" (ar. G. Strazdiņa). Būvprojekta paskaidrojumu rakstā minēts, ka nekur nav atrodami nekādi vēsturiski ikonogrāfiski materiāli par ēkas izskatu ne pēc tās uzcelšanas, ne arī pēc tās pārbūvēm, kas ir veiktas jau 40-tajos un 50-tajos gados. Galvenās fasādes rekonstrukcijas projekts ir bijis izstrādāts jau 2002. gadā un realizēts.

104. attēls. Ēkas fasādes projekts, arh. T. Hermanovskis, 1927. gads.

Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

105., 106. attēls. Skats uz ēku Kalna prospektā 3

107.,108.attēls. Skats uz ēku Kalna prospektā 3

(17) Dzīvojamā ēka Kalna prospektā 9, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8277)

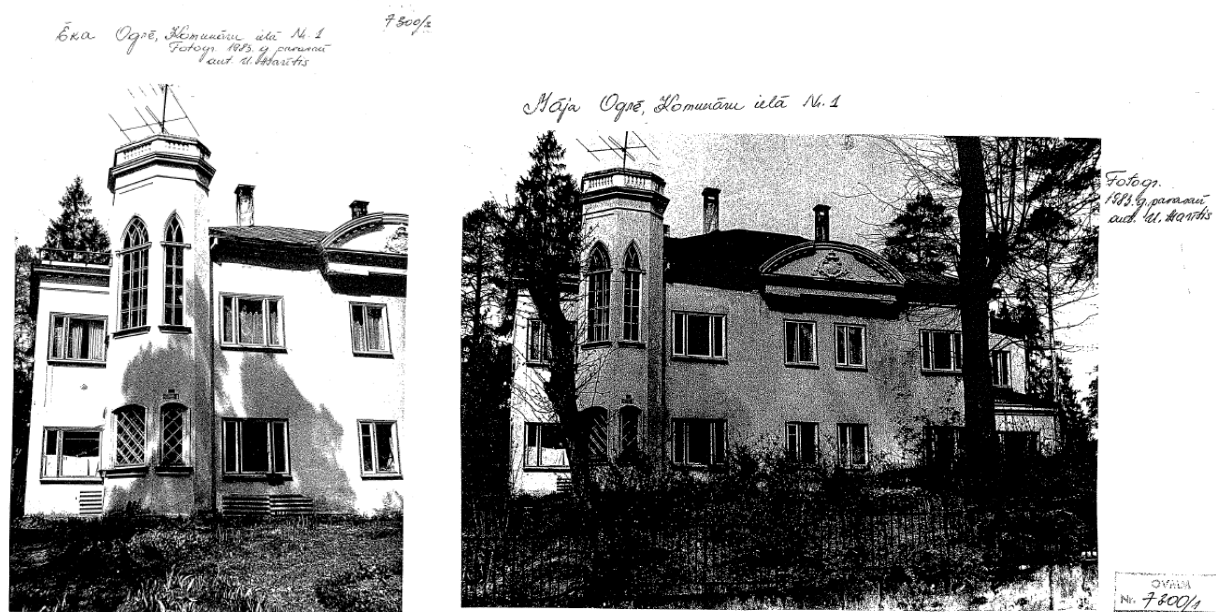
Dzīvojamā ēka Kalna prospektā 9, divstāvu koka ēka ar apmetumu un skārda jumtu, būvēta 1932.-1933.gadā, pēc arhitekta Eižena Laubes projekta. Gruntsgabals atdalīts no Kalna prospekta 11 1931.gadā, un tā sākotnējais īpašnieks bija Pēteris Radziņš, mūrnieku amata meistars. Žogs un saimniecības ēkas būvētas 1938.gadā.

Ēka šobrīd atrodas sliktā tehniskā stāvoklī, tomēr kopumā nav zaudējusi savu pamatapjoma autentiskumu. Padomju laikā (pirms 1983.gada) ir pārbūvēta dienvidu puses divstāvu veranda par dzīvojamām telpām, tāpat kā arī ēkas ziemeļu puses vienkāršā veranda. Līdz mūsu dienām ir saglabājusies arī žogs gar Kalna prospektu, kas ir viens no retajiem vēsturiskajiem (oriģinālajiem) žoga fragmentiem Ogrē.

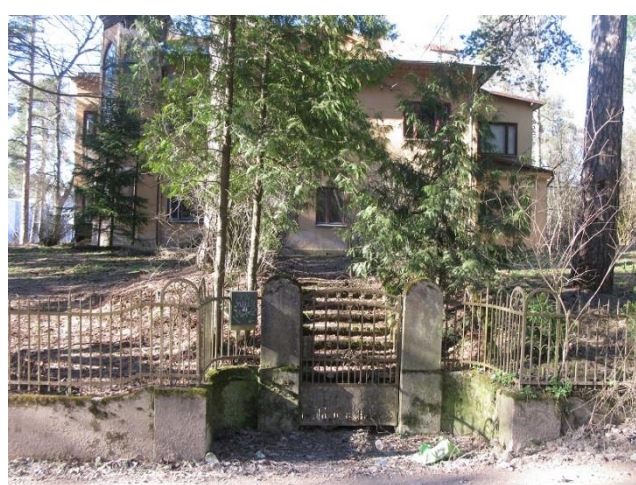
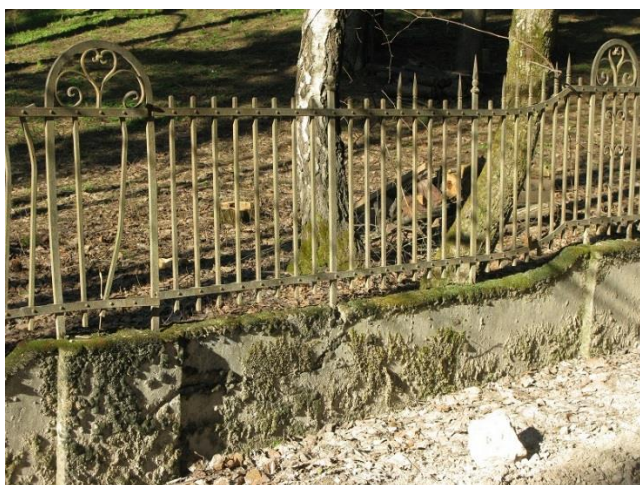
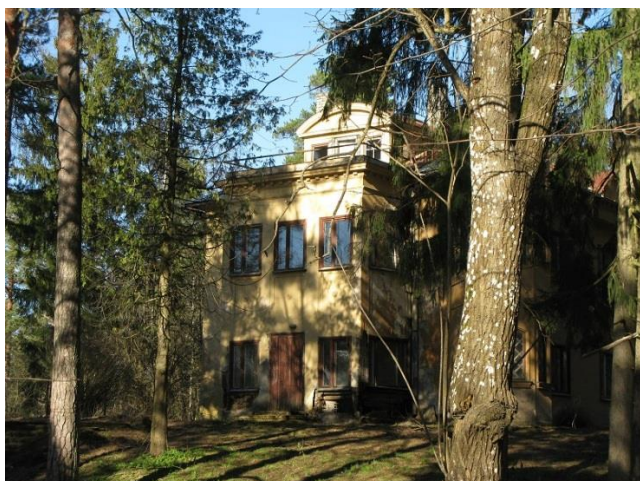
Ogres novada teritorijas plānojuma (2012-2024) Grafiskās daļas kartē "Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana Ogres pilsētā" nepareizi attēlots vietējas nozīmes kultūras piemineklis ar valsts aizsardzības Nr. 8277 (kartē apzīmējums Nr.80). Pieminekļa ar valsts aizsardzības Nr. 8277 aizsargjosla grafiskajā daļā nav novietota pareizi, jo pats piemineklis kartē attēlots nepareizi, un šī nesakritība ir būtiska.

109.attēls. Ēkas fasādes projekts, arh. E.Laube, 1931.gads. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

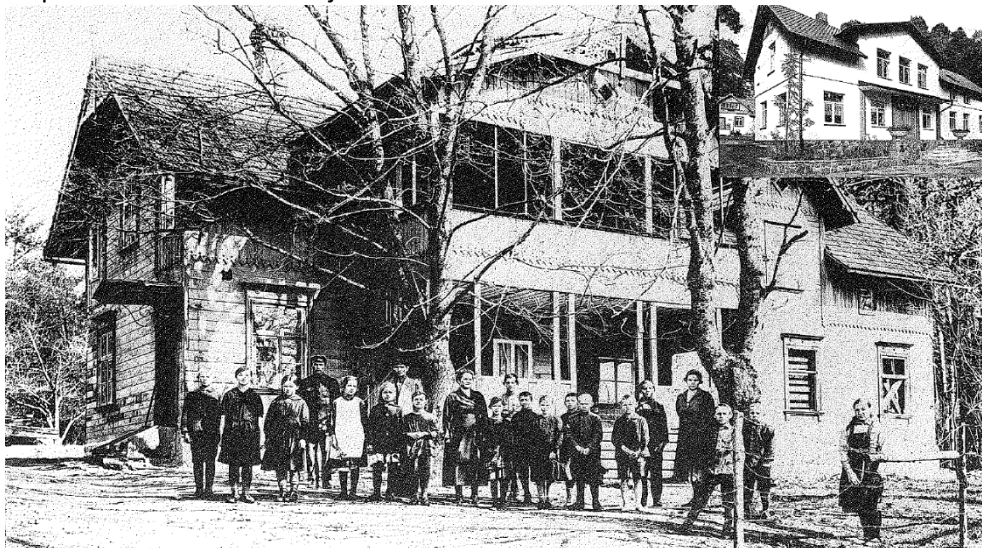
110.,111.attēls. Ēkas fotofiksācija 1983.gadā, arhitekts U.Asarītis.

112.,113.,114.,115.attēls. Skats uz ēku un žogu Kalna prospektā 9

(18) Dzīvojamā ēka Krasta ielā 9, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8278)

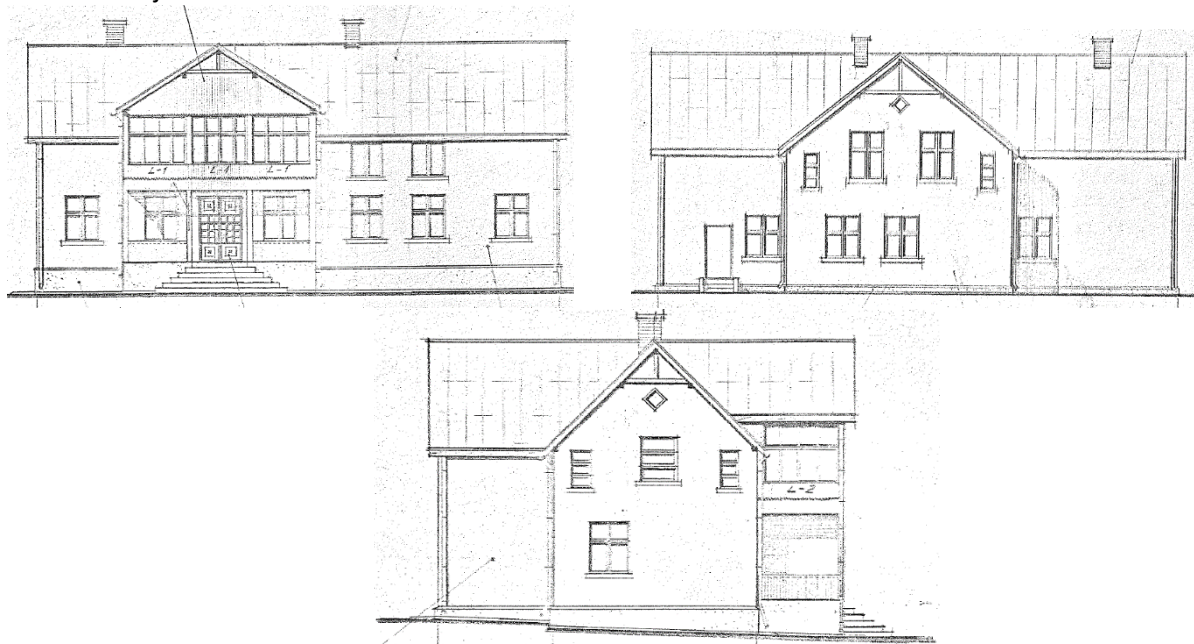
Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1873.gadā. Dzīvojamā ēka ir būvēta kā vasarnīca, bet 1922.gadā ēku nopirka Ogres miesta valde un tur izvietoja Ogres sešgadīgo skolu, kas ēkā darbojās līdz 1929.gadam. Skolas namā atradās arī Ogres pilsētas bibliotēka, vasarās tika iekārtota tūristu mītne. Pēc Otrā pasaules kara ēkā darbojās Kara komisariāts.

116.attēls. Dzīvojamā ēka Krasta ielā 9, 1920.-1930.g. Datu avots: Izdevums "2003. Ogre pastkartēs"

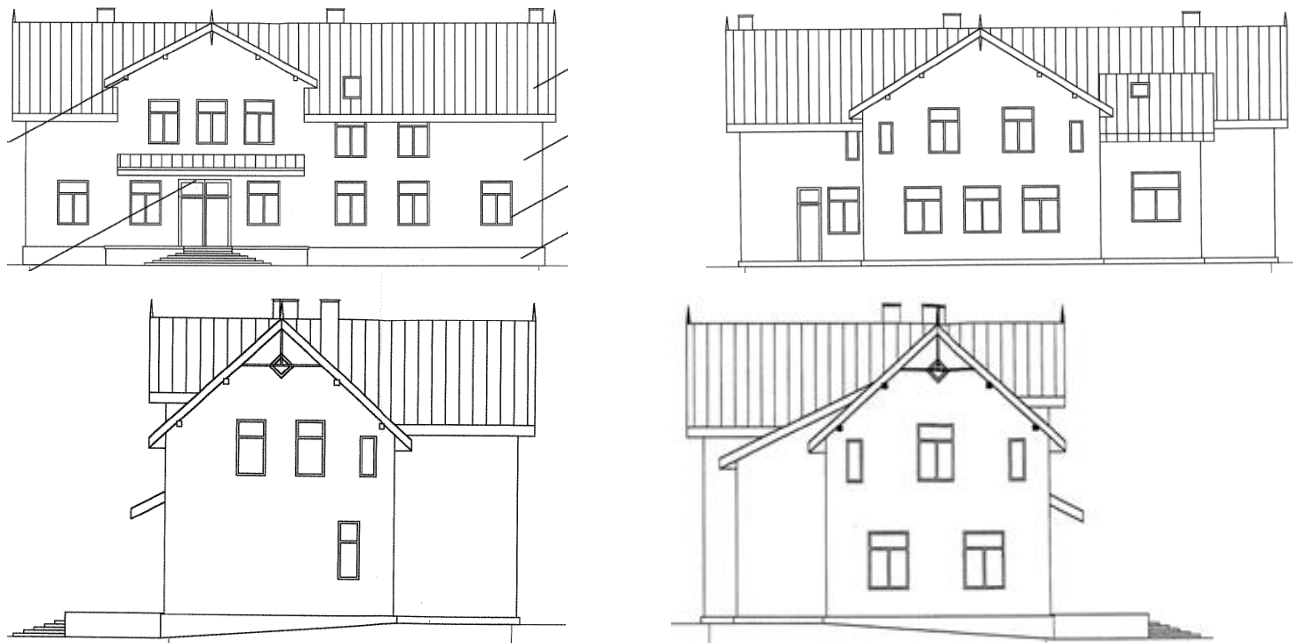
Laika gaitā dzīvojamā ēka ir vairākkārt pārbūvēta. LR Valsts projektēšanas institūts "Komunālprojekts" projektējot pārbūvi, tehniskās dokumentācijas rasējumos (117.,118.,119.attēls) paredzējuši sekojošu ēkas pārbūvi - demontēt otrā stāva balkonu un samazināt mansardstāva apjomu. Tiek saglabāti logu dalījumi, kā arī ārdurvju vēsturiskais izskats.

Kopš zemesgabala izveides tā konfigurācija vēsturiski nav mainījusies, ēka izvietojas uz samērā liela zemesgabala – 0,3344 ha platībā. Ielu tīkls saglabāts, zemes gabals nav dalīts, korekcijas ienesušas tikai ielu sarkanās līnijas.

117.,118.,119.attēls. Dzīvojamās ēkas Krasta ielā 9 pārbūves projekta kopijas, autors – LR Valsts projektēšanas institūts Komunālprojekts (arh. Kopovaja, Dmitrijeva)

Savukārt, ar būvprojektu, ko izstrādājusi arhitekte V.Rinkēviča, ēka vizuāli tiek pilnībā izmainīta, līdz ar to pilnībā zaudējot vēsturisko veidolu.

120.,121.,122.,123.attēls. Dzīvojamās ēkas Krasta ielā 9 pārbūves projekta kopijas, autors – arhitekte Vita Rinkēviča.
Datu avots: Ogres novada būvvaldes arhīvs

Pašlaik dzīvojamā māja ir pilnībā pārbūvēta, ēkai saglabājušās vien jumta kores savilces un rombveida bēniņu lodziņi, kā redzams 124.-127.attēlā. Žogs vienotā stilā, saglabājot ar akmeni apstrādātus pamatus un iestrādātus koka žoga fragmentus.

124.,125.,126.,127.attēls. Dzīvojamā ēka Krasta ielā 9.

128.,129.attēls. Dzīvojamā ēka Krasta ielā 9.

124.-127.attēlā redzams, ka arhitektūras pieminekļa veidols ir pilnībā mainījies, tāpēc būtu jāizskata iespēja dzīvojamo ēku izslēgt no arhitektūras pieminekļu saraksta. Ēkai paliek vēsturiskā vērtība, ņemot vērā arhīvos un atmiņās saglabājušās vēsturiskās liecības.

(19) Dzīvojamā ēka Krasta ielā 11, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8279)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1924.gadā, atrodas Ogres upes krastā. Ēka celta kā vasarnīca (arhitekts E. Laube). 20. - 30. gados te darbojās sanatorija un atpūtas nams. Pēc Otrā Pasaules kara šeit ilgu gadu atradās Pionieru nams. Pašlaik ēkā atrodas Ogres rajona prokuratūra. Ēka izvietojusies zemesgabala vidū, lielā mērā pateicoties tam, ka reljefa paaugstinājums pats par sevi "diktē" ēkas optimālo atrašanās vietu.

130.,131.,132.,133.attēls. Dzīvojamā ēka Krasta ielā 11.

Zemesgabala konfigurācija vēsturiski mainījies, ēka izvietojas uz samērā liela zemesgabala – 0,6581 ha platībā. Ielu tīkls saglabāts, zemes gabals ir dalīts.

Līdzās arhitektūras piemineklim ir Tehniskās apbūves teritorija (T), kur izvietotas garāžas. Zemesgabalā, garāžām ir izvietots metāla lūžņu laukums, kas ir degradējošs faktors ne tikai arhitektūras piemineklim, bet apkārtējai ainavai kopumā.

134.attēls. Skats uz pareizticīgo baznīcu no Kalna alejas puses.

(20) Dzīvojamā ēka Tirgoņu ielā 1, Ogre (valsts aizsardzības Nr.8280)

Divstāvu mūra ēka Tirgoņu ielā 1 ir arhitektūras piemineklis, celta 1909. gadā kā dzīvojamā un tirdzniecības ēka. Ēkas īpašnieks, Ogresciema zemnieks, Jānis Kauliņš 1911.gada vasarā izveidoja auglūdēns un limonādes izgatavošanas uzņēmumu. Pie jau esošās preču noliktavas piebūvēja jaunu telpu, kur ūdeni gatavoja ar no Rīgas fabrikas atvesto šķidro oglekļa dioksīdu. Gadu vēlāk, 1912.gada novembrī, Rīgas pilsētas muižu valde apstiprināja skices vienas dzīvojamās ēkas un viena sētnieka dzīvokļa būvēšanai uz gruntsgabala.

Nama pirmajā stāvā Jānis Kauliņš atvēra pārtikas un koloniālpresu tirgotavu, 1911. gadā Boļeslavs Zagžeckis - auglūdēns izgatavošanas iestādi. Kopš divdesmitajiem gadiem Bremšmits te izvietoja apavu darbnīcu, savus pacientus pieņēma arī vecmāte Krīgere. Pēc Otrā pasaules kara māju izmantoja kā administratīvu ēku, te atradās dažādu iestāžu telpas. Šobrīd ēka ir privātpašums.

Jāņa Kauliņa nams Tirgoņu ielā. 20. gs. sākums.
Ogres Vēstures un mākslas muzejs, OVMM pg 2726

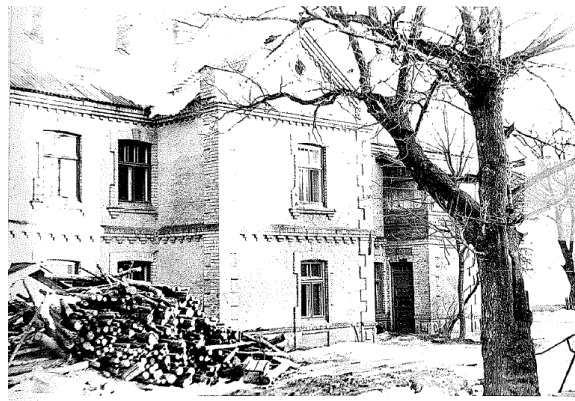
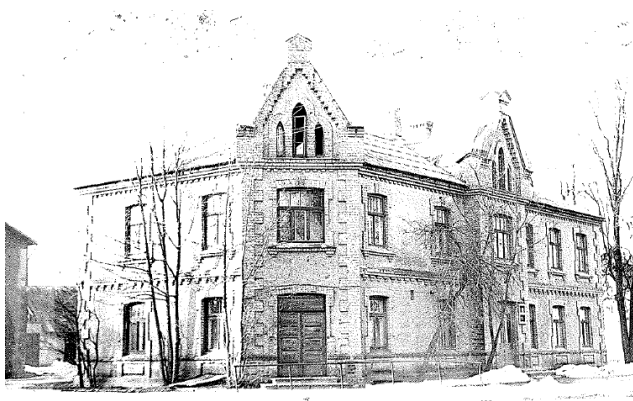
135.attēls. Ēka Tirgoņu ielā 1, 20.gs. sākums. Datu avots: Ogres vēstures un mākslas muzejs.

136.attēls. Skats uz ēku Tirgoņu ielā 1 no tilta puses

137.,138.,139.attēls. Skats uz ēku Tirgoņu ielā 1

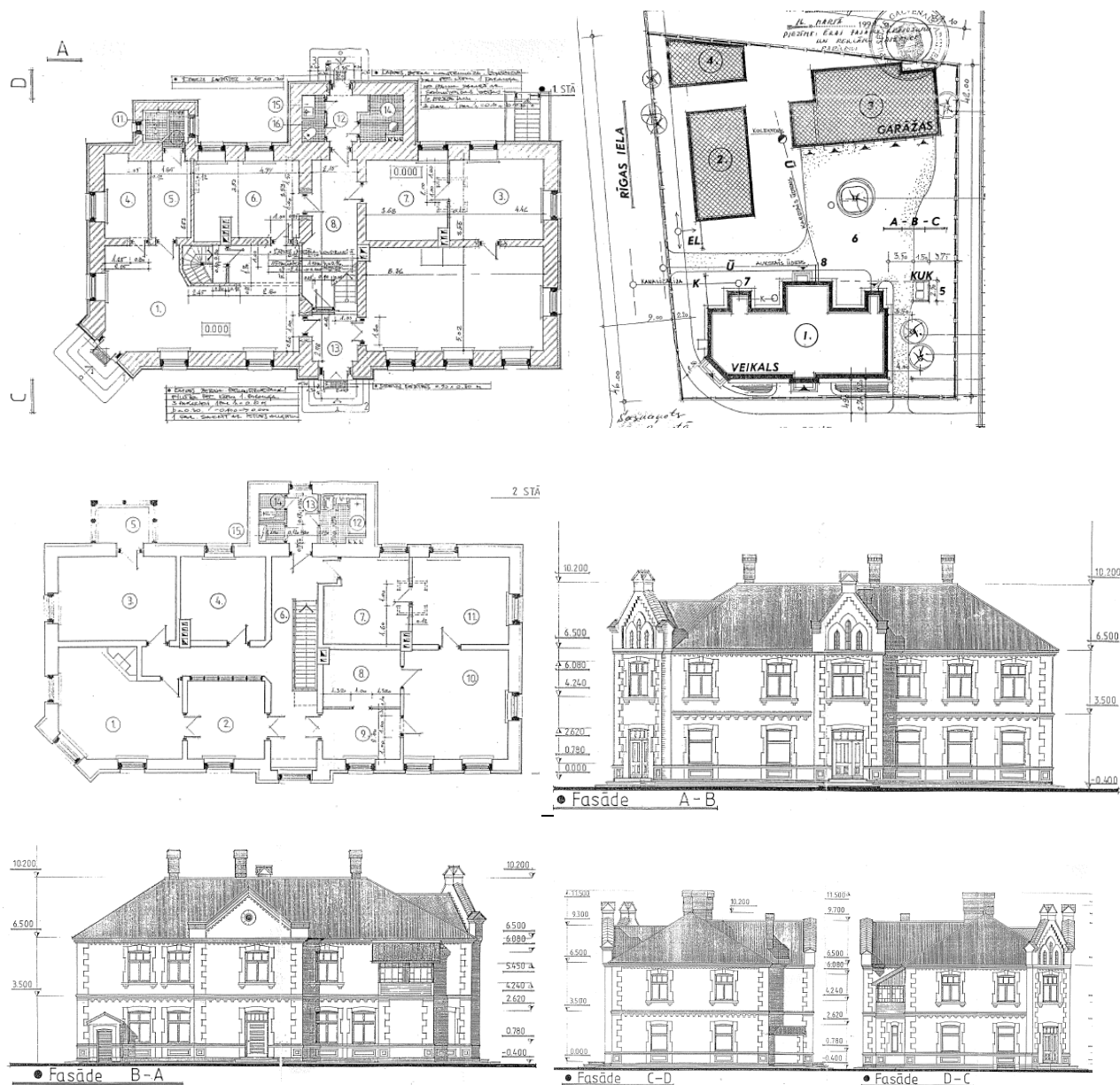
140.,141.attēls. **Bibliotēkas kapitālā remonta projekts, arh. U.Asarītis, 1982.gads.** Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

1982.gadā tika izstrādāts “Ogres rajona bibliotēkas kapitālā remonta darba tehniskais projekts” (arh. U.Asarītis). Būvprojekta paskaidrojumu rakstā minēts, ka ēkai ir akmens betona pamati, ķieģeļu sienas. koka siju pārsegumi un divsslīpu koka spāru jumts. Teritorijā vēl atrodas divstāvu dzīvojamā ēka, garāžas un šķūnis. Pagalmā ieauguši lieli lapu koki. Reljefs līdzens.

1995.gadā tika izstrādāts “Rekonstrukcijas projekts ēkai Ogrē, Tirgoņu ielā 1 (būvmateriālu veikala ierīkošanai pirmajā stāvā)” (ar. R.Dimsons, M.Dimsone). Projektā ēkas kopējais apjoms, jumta konfigurācija netika mainīts. Logu un durvju ailu izvietojums paliek nemainīts, atskaitot pagalma pusē atrodošās piebūves, kurām tiek izmainītas loga un sētas durvju ailu vietas. Pašas ailas netiek nobīdītas un netiek izmainīta arī augstuma

platuma attiecība. Telpai 10. tiek atgriezts sākotnēji projektētais un izbūvētais logs, kas laika gaitā pārbūvēts par durvīm un savukārt telpai 12. projektēta, vēsturiski paredzētās, durvju ailas izbūve. Jaunais logu un ārdurvju izvietojums atbilst sākotnējai (1909) projekta iecerei. Logu (1.st.) tektoniskais dalījums fasādēs A-B, C-D, D—C tiek vienkāršots uz vienu horizontālo dalījumu iepriekšējā līmenī, paredzot nomaināmos logus saglabāt. Šis logu dalījums sīki stadijā saskaņots ar Ogres Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju. Pētot un analizējot ne pārāk bagātā šīs ēkas vēsturisko materiālu klāstu (fotomateriālus), tā arī neizdevās fiksēt vēsturiski autentiskus durvju zīmējumus, tāpēc durvju zīmējums izstrādāts izejot no ēkas kopējās arhitektoniski-telpiskās koncepcijas.

Fasādēm atjaunojamas bojātās detaļas (stūra rusts, ķieģeļu dzegas, logu dekoratīvās ķieģeļu apmales, zelmeņi, apmetums, notekas (pēc esošajiem paraugiem). Kāpnes atjaunojamas pēc esošo kāpņu parauga.

142.,143.,144.,145.,146.,147.attēls. Rekonstrukcijas projekts, arh. R.Dimsons, M.Dimsone, 1995.gads.

Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

(21) Dzīvojamā ēka Tirgoņu ielā 9, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8281)

Ēka Tirgoņu ielā 9, Ogrē būvēta 1910. gadā. Oriģināli tā būvēta kā dzīvojamā ēka. Palīgēka Tirgoņu ielā 9A būvēta vēlākajos gados, par ko liecina tas, ka sākotnējos projektos tā neparādās. Diemžēl arhīva materiāli nesniedz precīzāku informāciju par palīgēkas būvniecības gadu.

Sākotnējais un pazīstamākais Tirgoņu ielas 9 īpašnieks bija Ogres ugunsdzēsības dienesta priekšnieks Aleksandrs Pecholcs ar ģimeni, kura iniciāļi pie ēkas redzami joprojām.

Savas pastāvēšanas laikā līdz pat mūsdienām ēka Tirgoņu ielā 9 pamatā izmantota kā dzīvojamā ēka.

20.gadsimta 20.-30. gados ēkas 1.stāvā bijuši dažādi veikali – pārtikas veikals, delikatesu veikals, vēlāk – vīna tirgotava. Šai laikā ēka joprojām piederēja A. Pecholcam un telpas veikalu īpašniekiem tika nomātas.

148.attēls. **Tirgoņu iela 9 , R.Johansona fotogrāfija** Datu avots: Ogres vēstures un mākslas muzeja materiāli

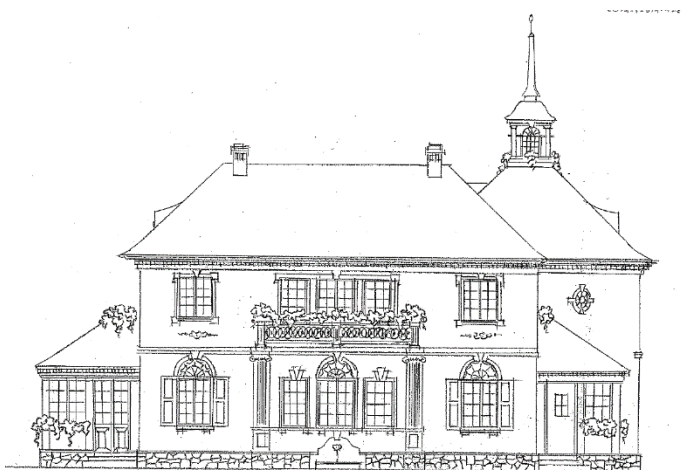
149.,150.attēls. **Tirgoņu iela 9A, 1989.gadā.** Datu avots: Ogres vēstures un mākslas muzeja materiāli

151.attēls. Skats uz ēkām Tirgoņu ielā 9 no Kalna prospekta puses.

(22) Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 4, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8283)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1930.gadā. Arhīva fonda "Rīgas – Valmieras zemesgrāmatu nodaļa" dokumenti liecina, ka nekustamais īpašums 1925.gadā 0,53 desetīnu (~0,4851 ha) platībā atdalīts no Ikšķiles muižas. Zemes gabals ir palicis nedalīts kopš tā izveidošanas, iespējams, pateicoties tam, ka no visām pusēm to ietver ielas.

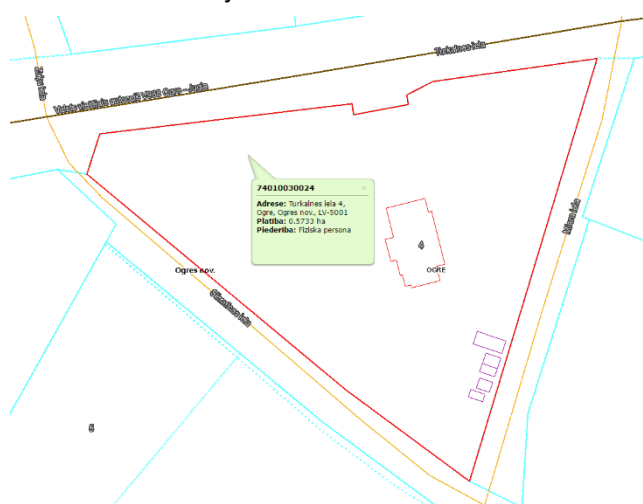

152.,153.attēls. Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 4. Datu avots: 1930.gada skice un 2017.gada fotofiksāžas

154.,155.,156.,157.,158.attēls. **Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 4.** Datu avots: 2017.gada fotofiksāžas

Arhitektūras piemineklis nav atjaunots, tas ir pārbūvēts. Nav saglabāties tornītis un balkons-terase, kā arī izmainīti daži logi. Veranda, kas atrodas ēkas ziemeļu pusē ir daļēji pārveidota. Ēkā ir mainīti logi, kas neatbilst pieminekļa būtībai – ielikti neverami plastikāta logi bez atbilstoša dalījuma.

159.,160.attēls. **Zemesgabala un būvju izvietojums Turkalnes ielā 4.** Datu avots: zemes robežu plāns un 2017.gada informācija no vietnes www.kadastrs.lv

159.attēlā redzams, ka zemes robežu plānā, kas atjaunots pēc Latvijas neatkarības atgūšanas, zemesgabalā (0,5733 ha) ir bijis pagrabs, kas nav vairs 2017.gada kadastrā, savukārt ir izbūvētas palīgēkas (šķūnīši). Zemes gabals saglabājis savu vēsturisko apjomu no 1903.gada, ielu struktūra nav mainīta.

(23) Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 8, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8284)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1930.gadā. Fasāde apmesta, gaišā tonī. Ēkai ir veikti remontdarbi, labojot mājas apmetumu.

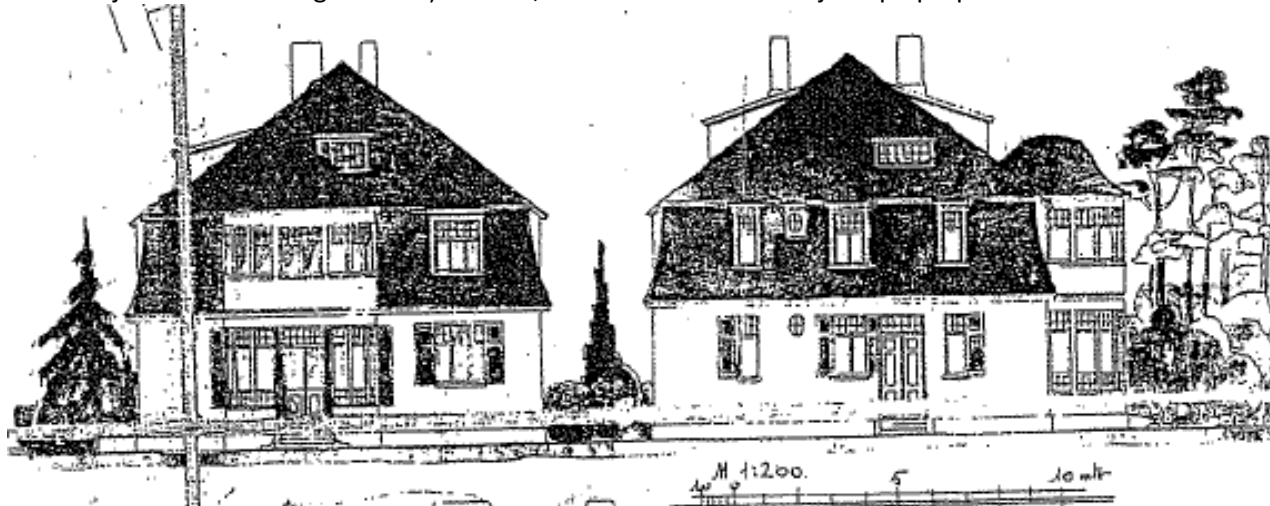

161.,162.attēls. **Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 8.** Datu avots: 2017.gada fotofiksāža

Dzīvojamā ēka un palīgēka atrodas uz zemesgabala ar kadastra apzīmējumu 74010030072, platība 1,7049 ha. Uz zemesgabala izvietotas divas dzīvojamās ēkas un palīgēkas. Arhitektūras piemineklis ir atvērsts no sarkanās līnijas, atrodas zemesgabala centra daļā, tiek uzturēts un nav pārveidots. Zemes gabals vēsturiski bijis mazāks, tas apvienots, jo īpašnieks bijis viens.

(24) Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 10, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8285)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1930.gadā. Dzīvojamā ēka ir atvērta no sarkanās līnijas teritorijas vidienē. Mājai ir mansarda tipa jumts ar pusapaļu divstāvu verandu ZR pusē. Dzīvojamā māja 2002.-2008.gadā ir remontēta, veikta jumta apjoma pārbūve, nomainīts jumta segums, veikti fasāžu atjaunošanas un logu nomaiņas darbi, ka arī veikta ēkas iekšējo telpu pārpārveidošana.

163.attēls. **Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 10.** Datu avots: Ogres novada būvvaldes arhīva vēsturiskās skices un pārbūves tehnisko dokumentu kopijas.

164.,165.,166.,167.attēls. **Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 10.** Datu avots: Ogres novada būvvaldes arhīva vēsturiskās skices un pārbūves tehnisko dokumentu kopijas.

Attēlā redzams, ka 1930.gadā verandai bijusi cita jumta konstrukcija, kas laika gaitā vienkāršota. Pārbūves laikā jumta apjoms palielināts, izbūvējot lielāku mansardstāvu. Pārbūve ir saskaņota ar Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju.

Vēsturiskais zemes gabals ir sadalīts, izveidojot zemes vienību ar kadastra apzīmējumu 74010030288, platība 0,5948 ha, uz kura atrodas arhitektūras piemineklis. Kadastra informācija liecina, ka ir samazinājies palīgēku skaits.

168.,169.attēls. **Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 10 un blakus esošā, atdalītā zemes vienība.**

170.,171.,172.,173.attēls. Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 10 un blakus esošā, atdalītā zemes vienība.

168.-173.attēlā redzams, ka ēkas pārbūve veikta kvalitatīvi, ēkas ārējais veidols un logu dalījums saglabāts. Atdalītajā zemes vienībā ir veikta ēku nojaukšana, pašlaik veidojas būvlaukums. Zemes gabals nav saglabājis savu vēsturisko apjomu no 1903.gada, tas ir sadalīts un, atbilstoši Ogres novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem, izmantots.

(25) Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 23, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8288)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1930.gadā. Dzīvojamā ēka ir atvērta no sarkanās līnijas teritorijas vidienē. Piekļuve zemes vienībai ir no Vārpas ielas, jo blakus esošais zemes gabals sadalīts, īstenojot izstrādātā detālplānojuma nosacījumus. Māja ir vienkārša būve ar verandām - apaļu DR pusē un pusapaļu izbūvi dienvidu pusē, kam izbūvēta iežogota terase.

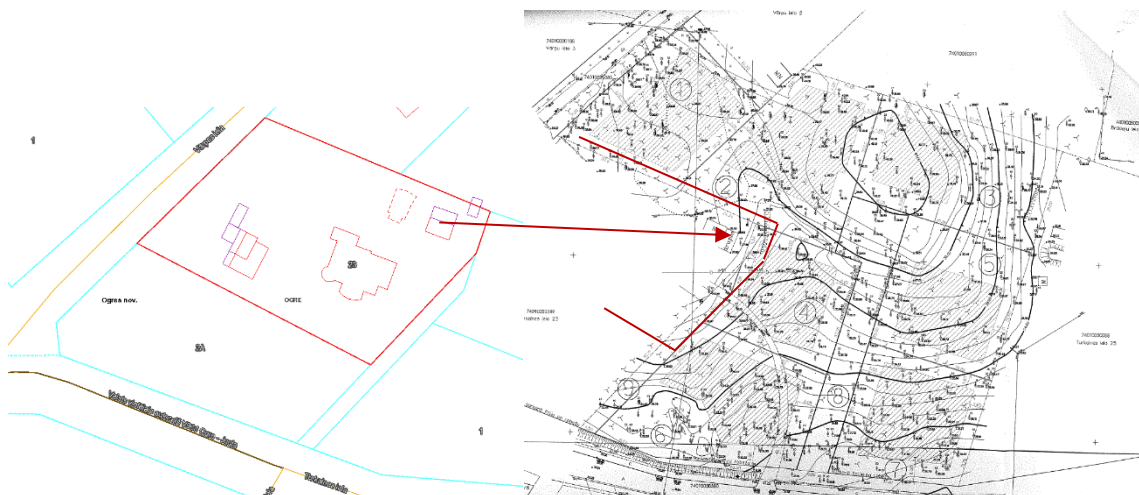
174.,175.attēls. Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 23.

176.,177.attēls. Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 23.

Teritoriju ieskauj mežs, kas nav kopts un līdz ar to arhitektūras piemineklis nav nolasāms no Turkalnes ielas puses. Atklātas ir tikai divas fasādes – rietumu un austrumu pusēs – no Vārpas ielas puses un piebraucamā ceļa puses. Žogs, kas izbūvēts apkārt īpašumam, nav estētiski baudāms, jo ir veidots no metāla pinuma, apaudzis ar vītēnājiem un pavirši labots.

Zemesgabalam Turkalnes ielā 23A ir izstrādāts detālplānojums, kas apstiprināts 29.05.2003. ar Ogres novada domes lēmumu Nr.11. Detālplānojumā iztrūkst atzinuma no VKPAI, un jāsecina, ka teritorijas reljefs un mežainums neļauj nolasīt pieminekļa skatus no tāliem punktiem.

178.attēls. Zemes vienība Turkalnes ielā 23; izstrādātā detālplānojuma risinājums. Datu avots: 2017.gada informācija no vietnes www.kadastrs.lv un pašvaldības sniegtā informācija

(26) Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 25, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8289)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1930.gadā. Dzīvojamā ēka ir atvērta no sarkanās līnijas teritorijas vidienē. Piekļuve zemesgabalam ir no piebraucamā ceļa, jo zemes gabals sadalīts atbilstoši izstrādātam detālplānojumam, kas apstiprināts 03.04.2004. ar Ogres novada domes lēmumu. Detālplānojums saskaņots ar VKPAI. Dzīvojamai ēkai ir divstāvu apjoms, ar trīsstāvīgu taisnstūra apjomu ēkas rietumu galā un pusapaļu verandu ZR pusē. Ēkas fasādei austrumu pusē, kas atrodas pret ieeju zemesgabalā ir nojaukts pusapaļš vienkārtējais ēkas apjoms ar balkonu, pie mājas nosegts ar skārda loksnēm. Teritorijā atrodas būvgruži, kas liecina par remontdarbiem ēkā. Vizuāli apskatot ēku, secināms, ka logi ir slīktā stāvoklī.

179.,180.,181.,182.attēls. Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 25.

Teritorija apkārt dzīvojamai mājai nav pilnībā nožogota – vietām ir metāla žoga pinums. Jau 04.11.2014. VKPAI ir konstatējusi ēkas sliktu stāvokli un neatbilstošu pieminekļa uzturēšanu. Pašlaik dzīvojamā ēka ir bez īpašnieka, tāpēc būtu jāizskata iespēja dzīvojamo ēku izslēgt no kultūras pieminekļu saraksta.

(27) Dzīvojamā ēka Upes prospektā 1, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8290)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1913.gadā, atrodas Ogres upes krastā. Dzīvojamā ēka nav pārbūvēta, saglabājušies būvapjomi, logu dalījums, mansarda izbūves, terase un balkoni. Balkoni atjaunojami, jo trūkst norobežojumi – balsti un margas.

183.,184.,185.,186.attēls. Dzīvojamā ēka Upes prospektā 1.

(28) Dzīvojamā ēka Upes prospektā 2, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8291)

Dzīvojamā ēka ir vietējas nozīmes arhitektūras piemineklis, celta 1930.gadā, atrodas Ogres upes krastā. Vienstāva dzīvojamā ēka nav pārbūvēta, saglabājušies būvapjomi, logu dalījums, logu slēgi un veranda. Kāpnes mājas galvenajā fasādē atjaunojamas, jo sadrupušas. Žogs ap māju vietām sagāzies, saglabājušies betona žoga balsti.

187.,188.attēls. Dzīvojamā ēka Upes prospektā 2

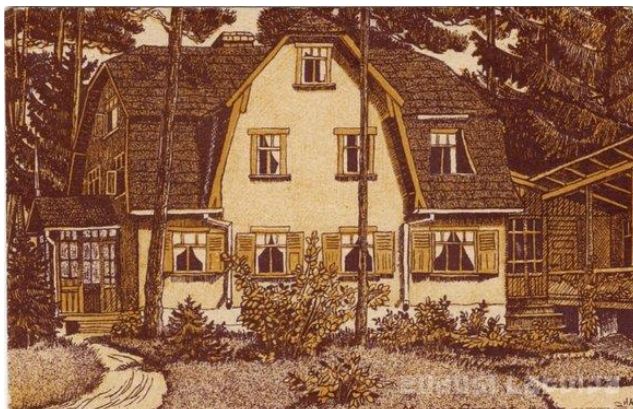
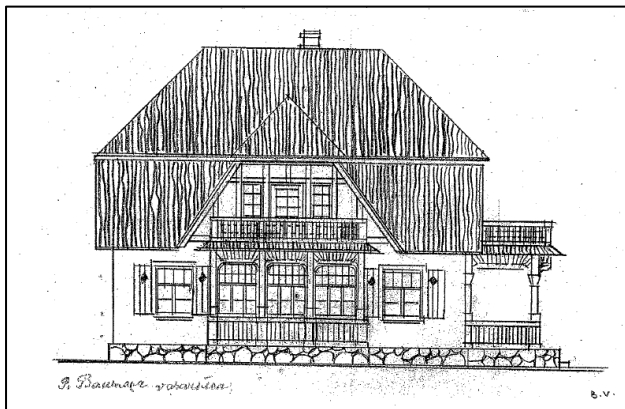
189.,190.attēls. Dzīvojamā ēka Upes prospektā 2

(29) Dzīvojamā ēka Upes prospektā 6, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8293)

Dzīvojamā ēka Upes prospektā 6 ir celta 1911.gadā uz gruntsgabala, ko tajā pašā 1911.gadā iegādājās Eduards Križanovskis – Rīgas-Orlas dzelzceļa kustības dienesta priekšnieks, kolēģijas sekretārs. Lai arī Pirmajā pasaules karā tā necieta, ēka tika atjaunota 1928.gadā, pēc oriģinālā projekta.

Ēka būvēta koka konstrukcijā ar apmetumu, 1,5 stāvus augsta, ar izbūvētu mansarda stāvu. Tomēr vēlākā laika periodā ēka ir pārbūvēta, jo tai nav saglabājusies oriģinālā veranda un simetriski izvietotā jumta izbūve ar terasi virs verandas, kā ar nav saglabājusies lievenis un ēkas ieejas motīvs ar terasi. Daļa logu ir mainīta, nav saglabājušies vēsturiskie slēgi.

Ēka šobrīd ir grūti uztverama, jo to aizsedz augļu dārzs no Upes prospekta puses un lielu lapu koku rinda no Kalna prospekta puses. Gruntsgabals attēlots Ogres miesta 1920.gada plānā, blakus Kalna prospekta un Upes prospekta T veida krustojumam, kuru noslēdz ēka Upes prospektā 7. Gruntsgabals Upes prospektā 6 savas robežas nav būtiski mainījis, taču uz ziemeļiem no vēsturiskās ēkas 20.gadsimta 80-tajos gados ir uzbūvētas daudzstāvu daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkas, kas būtiski ietekmē vēsturiskās ēkas telpisko uztveri.

191.attēls. Ēkas fasādes skice, 1911.gads. Datu avots: Ogres novada pašvaldības būvvaldes arhīvs.

192.attēls. Pansija "Stella", 1927.gads. Datu avots: <http://www.zudusilatvija.lv/objects>

Līdzīga apjoma un arhitektūras stila ēka - E. Firhufa-Volferca pansija "Stella" (Erholungsheim Oger) līdz mūsdienām nav saglabājusies - tā nojaukta pēc Otrā pasaules kara, iespējams, 1970.gados. Vēstures avotos minēts, ka tās vietā šobrīd atrodas daudzstāvu mājas, taču nav minēta konkrēta adrese.

193.,194.attēls. Skats uz ēku Upes prospektā 6

(30) Dzīvojamā ēka Upes prospektā 7, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.8294)

Analizējot vēsturiskos kartogrāfiskos materiālus uzskatāmi ir redzams, ka 1902.gada Ogresparku kolonijas plānā (skat. 4.attēlu) teritorija starp Bērzu aleju un dzelzceļu vēl nav sadalīta gruntsgabalos, bet 1920.gada Ogres miesta plānā (skat. 5.attēlu) ir izveidots liels gruntsgabals Kalna prospekta galā pie krustojuma ar Upes prospektu. Tikai 1928.gada pilsētas plānā (skat. 6.attēlu), ir attēloti jaunizveidotie gruntsgabali starp Upes prospektu un dzelzceļu, t.sk. gruntsgabals ar adresi Upes prospektā 7.

Gruntsgabalu (Upes prospektā 7) 1,19 pūrvieta platībā 1913.gadā iegādājās būvtehnīķis Filiberts Baltiņš un 1914.gadā uzbūvēja 1,5 stāvu koka dzīvojamo ēku. Pirmā pasaules kara laikā tā tika nopostīta.

1926.gadā gruntsgabalā tika uzbūvēta vienkārša koka dzīvojamā ēka, bet 1927.gadā pēc arhitekta H.Blakenburga projekta gruntsgabalā Upes prospektā 7 tika uzcelta divstāvu koka ēka ar lielām verandām un dārza trepēm. Mājā tika ierīkoti 8 dzīvokļi. Papildus zemes gabalā atradās arī saimniecības ēkas un malkas šķūņi. Ir zināms, ka visas minētās ēkas un būves gruntsgabalā atradās vismaz līdz 1934.gadam. Līdz mūsdienām ir saglabājusies divstāvu ēka Upes prospektā 7, kas pilsētībūvnieciski ir izvietota tieši uz vēsturiskā Kalna prospekta ass.

195.,196.attēls. Skats uz ēku Upes prospektā 7

197.,198.,199.,200.attēls. Skats uz ēku Upes prospektā 7

(31) Valsts nozīmes mākslas piemineklis - Altāris, Meža prospektā 1, Ogrē (valsts aizsardzības Nr.7254)

Valsts nozīmes mākslas piemineklis – altāris atrodas Ogres Sv. Meinarda Romas katoļu baznīcā, Meža prospektā 1, Ogrē. Altāris izgatavots 1901.gadā pēc arh. V. Bokslafa meta R. Heizermana darbnīcā Rīgā. Materiāls -sarkankoks, intarsija, kokgriezums.

Altāris ir dāvinājums Ogres Romas katoļu draudzei jaunuzceltās baznīcas iekārtošanai no Sv. Marijas Magdalēnas baznīcas Rīgā. Akts par altāra nodošanu un pieņemšanu ir sastādīt 1997.gada 16.jūlijā.

201.attēls. Skats uz altāri Ogres Sv. Meinarda Romas katoļu baznīcā, Meža prospektā 1, Ogrē. Fotografijas autors: Normunds Kolby. Datu avots: https://lv.wikipedia.org/wiki/Valsts_aizsargājamie_kultūras_pieminekļi_Ogres_novadā

3.2.2. Vēsturiskā apbūve – pilsētas un novada nozīmes vēsturiskās ēkas un būves

Novērtējot lokālpārplānojuma teritorijas pilsētvides kultūrvēsturisko vērtību, pilsētas ainavā tika meklētas arī pilsētas un novada nozīmes kultūras, vēstures, estētiskās, simboliskās, un sociālās vērtības. Lai to varētu noteikt, tika ņemti vērā vēsturiskie apstākļi, kādos ir veidojusies ainava.

Teritorijā tika vērtēta apkārtējā vide, objekti un vērtības. Dažādos vēstures periodos mainās zemes lietojuma veids un izmantošana, kā arī kultūras tradīcijas. Visi šie aspekti veido pilsētvidi, kopumā nosakot elementu telpisko saistību un proporcijas. Dažādi elementi - ēkas, tilti, skulptūras, pieminekļi, nožogojumi, celiņi, takas, veidoti vai dabiski objekti veido kultūrvēsturiski un estētiski augstvērtīgu funkcionējošu pilsētas telpu.

Turpmākajā tekstā uzskaitīti vērtīgākie lokālpārplānojuma teritorijas objekti, kas pretendē uz pilsētas un novada nozīmes vēsturisko ēku un būvju statusu. Lokālpārplānojumā izdalīti četru veidu pilsētas un novada nozīmes vēstures pieminekļi – dzelzceļa stacija, gājēju tilts, dzīvojamās un saimniecības ēkas, un vides objekti, ko ar laiku varētu iekļaut kultūras pieminekļu sarakstā.

(1) Dzelzceļa stacija – Ogre.

Stacija Ogre ierīkota neapdzīvotā vietā līdz ar dzelzceļa līnijas Rīga - Daugavpils (1861) būvniecību. Pirmā stacijas ēka – vienkārša mūra celtnes būvēta 1859.gadā, staciju atklāja 1861.gada 17. septembrī. Savu nosaukumu tā aizguva no Ogres upes. Apdzīvotas vietas nosaukums vēl 1874. gadā bija Dačņoje mesto pri stancii Oger. Stacijas apbūvi veidoja divi peroni, perona nojume, preču noliktava un rampa, ūdenstornis, koka puskazarma, divi tvaika lokomotīvu uzpildīšanas ūdens sūkņi.

Tomēr jau drīz vien Rīgas pilsētas dāvētā vienstāvu stacijas ēka kļuva par šauru un 1877. gadā tai uzbūvēja otro stāvu. 1891.gadā stacijā ierīkota dāmu istaba. 1892.gadā uzstādīja telegrāfu, kurā darbojās „Simss” sistēmas aparāti. 1925. gadā stacijā tika ierīkots elektriskais apgaismojums. 1933. gadā pie stacijas mūra ēkas tika uzcelta piebūve ar slēgtu koka verandu, kur ekonomes Natālija Kalekaura ierīkoja bufeti. Pirmajā pasaules karā lieli postījumi stacijai netika nodarīti. 1944. gadā atkāpjoties vācu armija uzspridzināja staciju un tiltu. Staciju atjaunoja 1947.gadā pēc padomju staciju tipveida projekta – tāda pati stacija ir Cēsīs un Siguldā.

Šobrīd uz perona ir saglabājusies 20.gadsimta sākumā celtā nojume, kuras balstus veido 1881.-1883.gadā sagatavotās tērauda dzelzceļa slīdes.

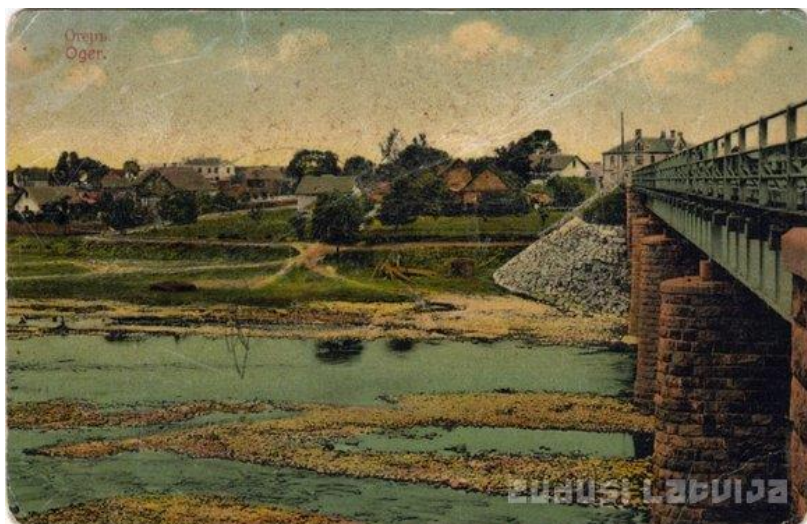
202.attēls. Ogres stacijas ēka un perona nojume, 20.gs. sākums. Datu avots: <http://www.zudusilatvija.lv/objects>

203.,204.attēls. Ogres stacijas perona nojume

(2) Ogres gājēju tilts

Gājēju tilts pār Ogres upi Ogres pilsētā atrodas lejpus dzelzceļa tiltam. Metāla un dzelzsbetona konstrukcijas gājēju tilts, novietots uz masīviem balstiem, kas mūrēti no kaltiem laukakmeņiem. Trīslaiduma dzelzs tilts ar arkveida krastu balstiem tika uzbūvēts 1907.gadā pēc B. Vodzinska projekta. Līdz mūsdienām saglabājušies vien tilta balsti. Tilta pārseguma daļa attēlā izbūvēta ievērojami šaurāka par balstiem - balsti sākotnēji būvēti lielākam tiltam. Vēsturiskajā pastkartē redzama arī Ogres centra apbūves daļa uz dienvidiem no Tirgoņu ielas, t.sk. ēka Tirgoņu ielā 1.

205.attēls. **Ogres gājēju tilts, 20.gs. sākums.** Datu avots: <http://www.zudusilatvija.lv/objects>

206.,207.attēls. **Ogres komunikāciju (gājēju) tilts 2017.gadā un tā vēsturiskie balsti**

(3) Dzīvojamās un saimniecības ēkas

Ēku Brīvības ielā 16 uzcēla Johans Veinerts 1909. gadā. Pirmajā stāvā ierīkoja koloniālpēcū tirgotavu un konditoreju. 1. pasaules kara laikā māja daļēji nodega, pēc kara to atjaunoja. Jaunais īpašnieks I. Pētersons atsāka tirgošanos ar koloniālpēcēm, konditoreju, atvēra dzērienu un auglūdēns tirgotavu. Mājas īpašnieks mainījās, katrs nēdaudz pārbūvēja un paplašināja tēpas, tomēr tradicionālā konditoreja ar maizes ceptuvi, kā arī dzērienu un auglūdēns tirgotava tē atradās līdz pat 2. pasaules karam. Īslaicīgi ēkā izvietojās arī adītava ar galantērijas un adījumu veikalu, drēbnieku darbnīca, grāmatu un rakstāmlietu veikals, frizētava. Blakus tagadējam grāmatu veikalam atrodas noliktavas, bet 20.-30. gados šajā vietā bija maizes ceptuve un saimniecības ēka.

208.,209.attēls. Ēka Brīvības ielā 16, 20.gs. sākums. Datu avots: <http://www.zudusilatvija.lv/objects>, <http://www.latvijascentrs.lv>

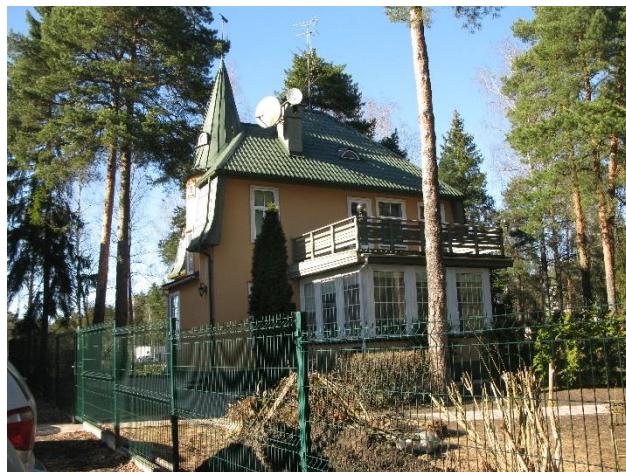
Nams Brīvības ielā 23, kur tagad saimnieko kafejnīca „Niko”, tika uzcelts 1927. gadā. Ēkas īpašnieks bija Mārtiņš Pūre. Ēkas augšējā stāvā dzīvoja saimnieks ar ģimeni, bet pirmajā stāvā ierīkoja maiznīcu un konditoreju. Saimniecības ēka zemesgabalā ir būvēta no dolomīta, materiāls ir raksturīgs Ogres ainavai. Saimniecības ēka ir labi saglabājusies.

210.,211.attēls. Saimniecības ēka Brīvības ielā 23.

212.,213.attēls. Dzīvojamā ēka Brīvības ielā 40.

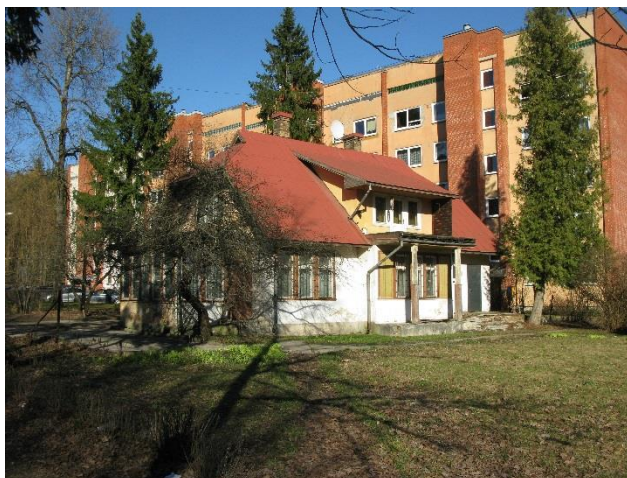
214.,215.attēls. Dzīvojamā ēka Brīvības ielā 50

Dzīvojamās mājas Brīvības ielā 40 un Brīvības ielā 50 ir saglabājušās ar Ogres raksturīgo vizuālo arhitektonisko veidolu un būvapjomu. Ēkas labi iekļaujas ainavā un veido pilsētvidniecisko struktūru.

Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 2 ir saglabājusi raksturīgos mežaparka apbūves apjomus un vizuālo raksturu – logu rūtojumu un slēģus, kā arī ēkas ieejas mezglu.

216.,217.attēls. Dzīvojamā ēka Turkalnes ielā 2

218.,219.attēls. Dzīvojamās ēkas Upes prospektā 4 un Upes prospektā 5

Līdzīgi kā dzīvojamā māja Turkalnes ielā 2, dzīvojamās mājas Upes prospektā 4 un Upes prospektā 5, ir saglabājušas Ogres savrupmāju vizuālo raksturu un būvapjomu – mansarda stāvu, slēgus, logu ritojumu un verandu.

(4) Vides objekti

Pilsētvides objekts “Sprīdītis”

Turkalnes ielā 13 ir izveidots unikāls pilsētvides objekts, kas atrodas blakus daudzdzīvokļu mājām. Tur izveidots labiekārtots pilsētas skvērs – rotaļu laukums, kam dots vārds „Sprīdītis”, iekārtots no 1991. līdz 1996.gadam.

220.,221.,222.,223.,224.,225.attēls. **Pilsētvides objekts Turkalnes ielā 13**

Vietu izveidojusi māksliniece, ogrēniete Aleksandra Krēsliņa, kuras vārds Ogrē nesaraujami saistīts ar Turkalnes ielu 13 – vietu, kuru var uzskatīt par pilsētnieka individuālas iniciatīvas un nesavtīgas ziedošanās paraugu. Vietas sajūtu nenosaka tikai vizuālās īpašības – interesantas formas, dārgi materiāli un ambiciozi risinājumi, bet lielā mērā mākslas darba radītāja personība, jo tēlnieces darbiem ir mākslinieciska vērtība. Objekts ir augstu novērtēts lietpratēju vidū, tas ir atrodamas tūrisma bukletos kā apskates objekts.

Nelielajā skvērā apvienoti pilsētvides mazo formu mākslas paraugi ar absolūti praktisku pielietojumu – labiekārtotu teritoriju ne tikai bērnu, bet arī pieaugušo priekam un atpūtai.

Represēto piemiņas vieta

Meža prospektā 2B atrodas represēto piemiņas vieta, kur uz piemiņas plāksnēm ir izvietots saraksts ar represijās bojāgājušajiem Ogres apriņķa iedzīvotājiem. Plāksņu materiāls simbolizē “salauztos” cilvēku un dzimtu likteņus. Plāksnes izvietotas pa perimetru bruģētam laukumam puslokā. Pusloks veido fonu atjaunotam piemineklim pazeminātā līmenī, tas ir apmēram pusmetra augstumā. Aiz pieminekļa otro fona līmeni veido skuju koki, kas pašreiz vēl ir neliela izmēri, un iegūs savu apjomu un kuplumu pēc vairākiem gadiem.

Teksts plāksnēs izgriezts ar lāzeru, uzrādīts bojāgājušo personu vārds, uzvārds, dzimšanas un miršanas gads, vieta. Personas ir sagrupētas pa apdzīvotām vietām, kas ir savulaik ir ietilpušas Ogres apriņķī. Katras personas dati savstarpēji atdalīti ar tautisku zīmi, kas sasauca ar bruģētā laukumā iestrādāto konceptu. No pieminekļa pa kreisi ir personas, kas izvestas 1941 gadā, bet pa labi otrā izvešanas posmā ap 1949 gadu.

226.,227.,228.,229.attēls. Represēto piemiņas vieta Meža prospektā 2B, autori arhitekti/projektētāji Juris Šūpols un Kaspars Kalnozols

Liela daļa represēto bija novada lauku iedzīvotāji, un tā ir rūgta likteņa ironija, ka šie ļaudis tika apcietināti un aizvesti it kā par ekonomiskajiem pāridarījumiem sociālistiskajai sistēmai. Tikai dažas paaudzes bija spējušas pašas savu zemi ar sūri grūtu darbu apstrādāt un iekopt. Lauksaimniekus nodēvēja par plantāciju īpašniekiem, un tas viss tika izskaidrots kā nepieciešamība nostiprināt revolūcijas ieguvumus, un izvērst Padomju Savienībā tik nepieciešamo kolektivizāciju un ekonomisko pārkārtošanos.

Piemiņas vietas rūsa uz upuru piemiņas plāksnēm simbolizē asaras un asinis, ka ciešanas, ko pārdzīvojuši komunistiskā genocīda upuri – pilsētas un novada iedzīvotāji, kas krita par upuri totalitārai, necilvēcīgai varai. Piemiņas vietas būtība ir runāt par tām sāpēm, kas ir pārdzīvojušajiem bijis jāizcieš, un to pazemojumu, kas viņiem vēl atgriežoties mājās, ir bijis daudz gadu garumā bijis jāizcieš, jo tā sistēma, kas viņus deportēja, uz mūžu viņus ierakstīja it kā nevēlamo ļaužu sarakstā. Un, mājās atgriežoties, diemžēl, viņi ne vienmēr ieguva sapratni un atbalstu no saviem līdzcilvēkiem, no saviem pašu tautiešiem.

230.,231.,232.,233.attēls. **Represēto piemiņas vietai piegulošā teritorija**

Piemiņas vietā atceres pasākumi notiek visos tautai svarīgos brīžos, pulcinot ap to daudzus dažāda vecuma iedzīvotājus. Divi izveidotie celiņi simbolizē cilvēku dažādos likteņus, viens taisns, īss, ar šķēršļiem (kāpnes), otrs – līkumains, bet ērts. Vieta ir pieejama cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Piemiņas vieta ir pamanāma un atvērta Ogres pilsētas iedzīvotājiem un viesiem. Teritorijā tiek organizēti atceres pasākumi, tāpēc tai jābūt atbilstošai piemiņas pasākumu organizēšanai.

Represiju upuru piemiņas vieta nav tikai bojāgājušo vārda piemiņa, bet gara piemiņa, brīvības un varonības, pārliecības, lepnas un neatkarīgas patības piemiņa, kas tautai piemīt kopumā. Tāpēc ētisku iemeslu dēļ piemiņas vieta nedrīkst būt telpiski iespiesta blīvā apbūvē. Pašlaik esošā pilsētvides telpa ir atbilstoša – starp Dievnamu un brīvu, zaļu teritoriju esoša tā pilnībā izpilda savu atceres funkciju.

Pasākumu organizēšanā jāievēro virkne noteikumu, lai nodrošinātu publisku pasākumu netraucētu un drošu norisi. Lai to nodrošinātu, nepieciešams noteikt piemiņas vietas funkcionalitātes nodrošināšanai nepieciešamo teritoriju. Tur jāiekļauj piegulošās ielas satiksmes ierobežošanai pasākumu laikā, kā arī blakus esošo brīvo teritoriju drošības pasākumu veikšanai.

3.3. Inženiertehniskā infrastruktūra

3.3.1. Inženiertehniskie tīkli un objekti

Lokālplānojuma teritorijā ir izbūvēti esoši centralizētās inženierapgādes tīkli un objekti. Ņemot vērā, ka šajā Lokālplānojumā netiek projektēti konkrēti jauni objekti, kā arī netiek plānota esošo objektu pārvietošana, inženierkomunikāciju attīstības shēmas nav izstrādātas, kā arī netiek detalizēti analizēta inženiertehniskās apgādes esošā situācija.

Veicot ēku projektēšanu un būvniecību un būvējot jaunas inženierkomunikācijas jāievēro noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 008-14 „Inženiertīklu izvietojums”, kā arī citi spēkā esošie Latvijas būvnormatīvi. Visā teritorijā jāsaglabā esošie inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti, ievērojot noteiktos aprobežojumus to tuvumā.

(1) Ūdensapgāde un saimnieciskā kanalizācija

Ogres novadā ūdensapgāde tiek nodrošināta no pazemes saldūdens avotiem, artēzisko urbumu dziļums ir ļoti atšķirīgs, kas mainās no dažiem desmitiem metru līdz vairāk kā 200 m dziļumam. Pilsētā centralizētā ūdensapgāde ir pieejama 85 % pilsētas iedzīvotāju. Savrupmāju apbūves teritorijās ūdensapgādei izmanto arī vietējās akas un urbumus, kuru skaits nav dokumentēts.

Ogres pilsētā pieslēgums centralizētajai kanalizācijas sistēmai pieejams tikai aptuveni 69% pilsētas iedzīvotāju.

Saskaņā ar Ogres novada pašvaldības aģentūras “Ogres namsaimnieks” 05.12.2016. tehniskajiem noteikumiem Nr. 4053 ,veicot lokālā plānojuma izstrādi Ogres novada Ogres pilsētas teritorijā, lai grozītu Ogres novada teritorijas plānojumu, jāņem vērā, ka no 2017. gada paredzēts nomainīt sekojošus svarīgākos pilsētas inženiertīklus.

Ūdensvads:

Grīvas prospekts – Brīvības iela;
Brīvības iela – Upes prospekts – Kalna prospekts – Zvaigžņu iela;
Ūdenstornis - Zvaigžņu iela 11;
Bērzu aleja – Ogres 1.vidusskola, Zinību iela 3;
Miera iela - Slimības iela – Norupes iela;
Ceriņu ielā no Brīvības ielas līdz Parka ielai;
Lapu ielā no Brīvības ielas līdz Parka ielai.

Saimnieciskā kanalizācija:

Brīvības iela – zem dzelzceļa – Brīvības iela – Grīvas prospekts (vecais posms).
Kā arī paredzēts ilgtermiņā attīstīt kanalizācijas tīklus Turkalnes un Vārpas ielu rajonā, un Kalna prospektā, Kalna alejā un Krasta ielas rajonā vadoties no Tehniski ekonomiskā pamatojuma.

(2) Siltumapgāde un gāzapgāde

Ogres pilsētā centralizētai siltumapgādei pievienotas, galvenokārt, daudzstāvu daudzdzīvokļu ēkas. Siltumapgādi pilsētā nodrošina 10 modernas katlu mājas. Siltuma ražošanai Ogres pilsētā izmanto dabasgāzi. Kopējais siltumtīklu garums Ogres pilsētā ir aptuveni 25 km.

Saskaņā ar Ogres novada pašvaldības aģentūras “Ogres namsaimnieks” 05.12.2016. tehniskajiem noteikumiem Nr. 4053 ,veicot lokālā plānojuma izstrādi Ogres novada Ogres pilsētas teritorijā, lai grozītu Ogres novada teritorijas plānojumu, jāņem vērā, ka no 2017. gada paredzēts nomainīt sekojošus svarīgākos pilsētas inženiertīklus.

Vecie siltumtīkli:

Upes prospektā no SK29 caur Upes prospektu 16 līdz Meža prospektam SK14;
No SK23 Brīvības ielā līdz Ogres 1.vidusskolai, Zinību ielā 3;
No SK25 Kranciema ielā līdz Zaķu iela 2;
NO SK21 Brīvības ielā līdz Brīvības iela 48;
NO SK21-2 pie Brīvības iela 48 līdz Brīvības iela 44 un līdz Zvaigžņu iela 3 un Kalna prospekts 5;

No SK16-2 pie Parka iela 1A līdz Ogres Kultūras centram Brīvības ielā 15;

Lapu ielā no SK16 līdz Lapu iela 5 (ieskaitot);

No SK16-4 pie Brīvības iela 15A līdz SK16-5 pie Bērzu aleja 2 un līdz Bērzu aleja 2 un līdz Bērzu aleja 6.

Pēc AS "Latvijas Gāze" 22.11.2016. nosacījumiem Nr. 27.4.-1/3363 lokālpārplānojuma teritorijā atrodas Sabiedrības Ogres iecirkņa ekspluatācijas zonā esoši vidējā spiediena (līdz 0,4 magapaskāliem) sadales gāzesvadi un to iekārtas, līdz ar to Lokālpārplānojuma teritorija un tās potenciālie lietotāji jau ir nodrošināti ar gāzapgādi.

Konkrētu objektu nodrošināšanai nepieciešamo gāzapgādes tīklu un objektu izvietojums un jauda jānosaka objekta būvprojektēšanas posmā. Tehniskos noteikumus objekta gāzes apgādei patērētājam jāpieprasa Sabiedrības Gāzapgādes attīstības departamenta Klientu piesaistes daļā pēc lokālpārplānojuma apstiprināšanas pašvaldībā.

Ēkas būvkonstrukcijas un siltumapgādes risinājumi jāizvēlas ņemot vērā ekonomiskos un vides faktorus, kā arī likumu „Par ēku energoefektivitāti”. Ēku būvprojekti izstrādājami saskaņā ar LBN 231-15 „Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija”. Papildus jebkuram apkures veidam ieteicams izmantot solārās enerģijas kolektorus gan apkures, gan karstā ūdens nodrošināšanai dzīvojamās ēkās.

(3) Lietus kanalizācijas, meliorācijas, virsūdeņu novades infrastruktūra

Lokālpārplānojuma teritorijā ievērtējot reljefa īpatnības, lielākoties ir izbūvēta lietus kanalizācijas sistēmas pa centrālajam ielām. Teritorijā neatrodas klasiskās lauksaimniecības meliorācijas sistēmas, ir tikušas izbūvētas pamatu drenāžas daudzstāvu apbūves ēkām.

Lokālpārplānojuma teritorijā ir izdalītas trīs virszemes noteces baseini, vadoties no esošās ģeoloģiskās situācijas un ierīkotajām virszemes noteces sistēmām (skat. 234.attēlu):

1-Teritorijā, kas atrodas ziemeļu virzienā no Brīvības ielas, izteiktā reljefa dēļ virszemes notece tiek risināta kā ceļa grāvju sistēmām, lietus kanalizācijas tīkli izvietoti tikai gar galveno ielu un lielām segtajām platībām (Skola, laukums). Galvenās virsūdeņu noteces problēma - augsnes erozija.

2-Zemes virsa bez izteiktiem pauguriem, kas apgrūtina virszemes noteci. Ierīkota lietus kanalizācija zem lielākajā ielām, laukumiem. Veidota pamatu drenāža ēkām.

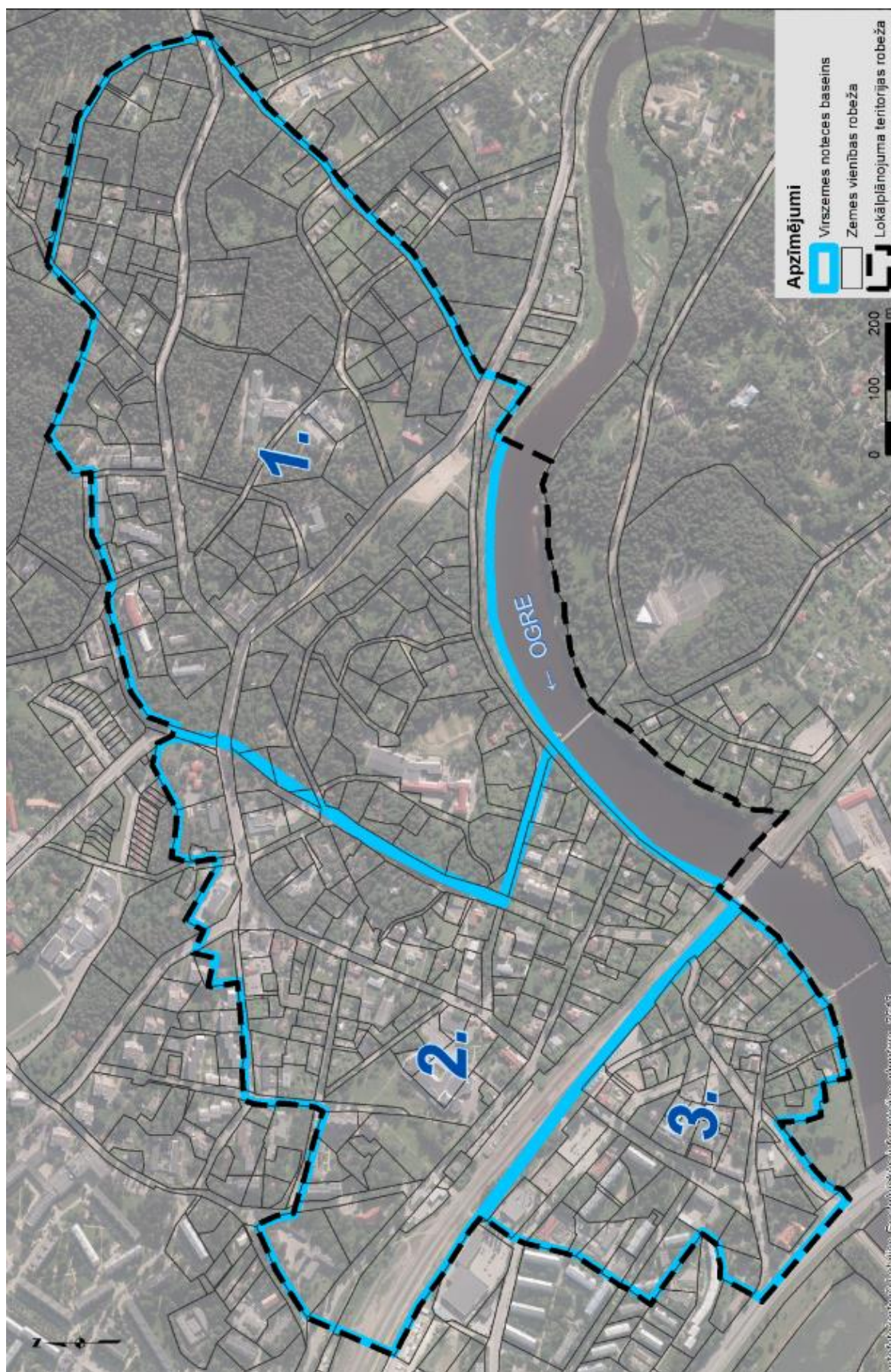
3-Teritorija, kas pakļauta gruntsūdeņu svārstībām dēļ Daugavas HES ūdenskrātuves uzstādīšanas. Teritorijā atrodas dziļā drenāža, ko apsaimnieko Valsts SIA Zemkopības nekustamie īpašumi (posmā no Autoostas līdz sūkņu stacijai Skolas ielā 13A.), izveidots lietus kanalizācijas tīkls pa ielām un ēkām izbūvēta pamatu drenāža.

Plānojot jaunus lietus kanalizācijas tīklus, jāizvērtē esošo lietus ūdeņu novadošo tīklu maksimālās pieļaujamās jaudas, vietās, kur tas iespējams, lietus ūdeņu savākšana un novadīšana jāorganizē tā, lai pēc iespējas vairāk tie tiktu atgriezti vidē, vienlaicīgi izvērtējot vai ar risinājums netiks mākslīgi paaugstināti gruntsūdeņu līmenis un appludinātas blakus teritorijas.

Lokālpārplānojuma teritorijā pieļaujama tikai 1.grupas būves (līdz 0.5ha) - ainavu dīķu ierīkošana. Ieceres stadijā jāveic grunts ģeoloģiskās izpēte, jāsaņem atzinums par plānotā dīķa ūdens uzstādīšanas ietekmi uz apkārt esošo ēku pamatiem. Ainavu dīķu būvniecība nav pieļaujama trešajā virszemes noteces baseina zonā.

Lokālpārplānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu sadaļā ir iekļautas papildus prasības automašīnu novietnēm, žogu izvietojuma gar grāvjiem un jaunas lietus kanalizācijas izbūvei.

Lokālpārplānojuma grafiskajā daļā ir noteikta teritorija ar īpašiem noteikumiem (TIN12) – teritorija, kurai nepieciešama meliorācijas sistēmas pārkārtošana. Minētā teritorija TIN12 atrodas pirmajā virszemes noteces baseina teritorijā pie Turkalnes ielas.

234.attēls. Virszemes noteces baseinu robežas Lokālpārplānojuma teritorijā.

(4) Elektroapgāde

Ogres pilsētā ir labs elektroapgādes nodrošinājums un tīkla pārklājums, nodrošinot elektrības padevi visā lokālpārvaldības teritorijā. Elektroenerģijas sadales pakalpojumus un elektroenerģijas piegādi lokālpārvaldības teritorijā nodrošina AS “Sadales tīkls”, kuru pārziņā ir 20 kV un zemāka sprieguma elektropārvades līnijas.

Saskaņā ar AS “Sadales tīkls” sniegtajiem nosacījumiem lokālpārvaldības aptverošajā teritorijā atrodas AS “Sadales tīkls” piederošie elektroapgādes objekti (0.23 – 20) kV elektropārvades līnijas, pārvades apakšstacijas (A./st.11), sadales apakšstacijas (TP) u.c. elektroietaisies).

Elektroenerģijas patērētāju slodzi šobrīd nav iespējams aprēķināt, jo nav zināmi šīs enerģijas gala lietotāji un to vajadzības. Ņemot vērā teritorijā atļautos izmantošanas veidus, elektroenerģijas patēriņš konkrētiem objektiem var būtiski atšķirties, tāpēc ir risināms turpmākajā plānošanas un būvprojektēšanas posmā. Elektroapgādes inženierbūvju un inženierkomunikāciju (t.sk. to aizsargjoslu) izvietojums jāparedz starp projektējamo brauktuvi un ielas sarkano līniju, 0,6-1m attālumā no ielas sarkanās līnijas. Konkrēts elektroenerģijas uzskaites sadalīvu izvietojums jāparedz būvprojekta stadijā. Lokālpārvaldības teritorijas ielu zonās un gar gājēju celiņiem apstādījumu teritorijās ir jāparedz vieta apgaismojuma kabeļu līnijām.

Elektroapgādes projektēšana un būvniecība ir īpaša būvniecība, kura jāveic saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.573 “Elektroenerģijas ražošanas, pārvades un sadales būvju būvnoteikumi”. Esošo energoapgādes komersantu objektu pārvietošanu pēc pamatotas nekustamā īpašuma īpašnieka prasības veic par viņa līdzekļiem, saskaņā ar Enerģētikas likuma 23.pantu.

Saskaņā ar Enerģētikas likuma 24.pantu energoapgādes komersants atlīdzina nekustamā īpašuma īpašniekam zaudējumus, kas tieši saistīti ar jaunu energoapgādes komersanta objektu ierīkošanu vai esošo objektu ekspluatācijas un remonta nodrošināšanu. Energoapgādes komersants atlīdzina nekustamā īpašuma īpašniekam par zemes lietošanas tiesību ierobežošanu, ja:

- 1) īpašumu izmanto jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošanai;
- 2) veicot objekta pārbūvi, palielinās zemes platība, ko aizņem energoapgādes komersanta objekts vai aizsargjosla gar vai ap šo objektu.

Enerģētikas likuma 24.panta (3) daļa nosaka, ka pašvaldība un energoapgādes komersants var vienoties par ielu apgaismojuma tīkla nodošanu attiecīgajai pašvaldībai valdījumā vai īpašumā.

Enerģētikas likuma 19.pantā ir noteikts, ka energoapgādes komersantam ir pienākums saskaņot ar zemes īpašnieku jaunu energoapgādes objektu ierīkošanas nosacījumus, kā arī tiesības saskaņošanas procedūru aizstāt ar zemes īpašnieka informēšanu gadījumos, ja zeme tiek izmantota jaunu energoapgādes komersanta objektu — iekārtu, ierīču, ietaišu, tīklu, līniju un to piederumu ierīkošanai, ja ir iestāties vismaz viens no pantā minētajiem nosacījumiem, t.sk. energoapgādes komersanta objekta ierīkošana paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā vai detālplānojumā. Enerģētikas likuma 191.pantā ir noteikts, ka energoapgādes komersantu objektu (izņemot ēkas) ierīkošanai, pārbūvei, atjaunošanai un ekspluatācijai nosakāmi nekustamo īpašumu lietošanas tiesību aprobežojumi, un nekustamo īpašumu īpašnieku lietošanas tiesību aprobežojumu apjoms un izmantošanas kārtība noteikta šajā likumā un Aizsargjoslu likumā. Šie aprobežojumi jauniem energoapgādes komersantu objektiem ir spēkā no dienas, kad tie ierīkoti, ievērojot šā likuma 19.pantā noteikto kārtību. Ja zemes īpašnieks nesaskaņo jauna energoapgādes komersanta objekta ierīkošanu, aprobežojumus nosaka ar tiesas spriedumu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Veicot jebkārus darbus/darbības aizsargjoslās, kuru dēļ nepieciešams objektus aizsargāt, tie jāveic pēc saskaņošanas ar attiecīgā objekta īpašnieku. Zem ēku pamatiem kabeļu ieguldīšana nav atļauta. Pirms elektriskā tīkla izbūves ar ģeodēzisko mērījumu palīdzību jābūt noteiktām un atzīmētām ceļu sarkano līniju robežām un veiktiem planēšanas darbiem.

Ministru kabineta 21.01.2014. noteikumi Nr.50 “Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi” nosaka elektroenerģijas lietotāju elektroapgādes kārtību, elektroenerģijas tirgotāja un elektroenerģijas sistēmas operatora un lietotāja tiesības un pienākumus elektroenerģijas piegādē un lietošanā. Atbilstoši

noteikumu 3.punktam lietotāja elektroietaišu pieslēgšana elektroenerģijas sistēmai vai atļauto slodžu palielināšana notiek saskaņā ar regulatora apstiprinātiem sistēmas pieslēguma noteikumiem elektroenerģijas sistēmas dalībniekiem.

(5) Elektronisko sakaru tīkls

Lokālpārvaldības teritorijā ir izbūvēts elektronisko sakaru tīkls.

Ēku iekšējos elektronisko sakaru tīklus jāizbūvē pēc nepieciešamības, ievērojot normatīvos aktus un „Eiropas standarta NE 50173 1 2002” tehniskās prasības. Kabeļu kanalizācijas ievada trases izvietojumu jāprecizē un jāsaskaņo būvprojektēšanas gaitā, lai esošās un projektējamās kabeļu kanalizācijas akas atrastos ārpus ielu un piebraucamo ceļu braucamās daļas, zaļajā zonā vai zem gājēju ietvēm. Vietās, kur esošās SIA “Lattelecom” komunikācijas projekta izstrādes rezultātā nonāk ielu un piebraucamo ceļu braucamajās daļās, pie būvprojekta izstrādes jāparedz to izņemšanu zaļajā zonā vai zem gājēju ietvēm, sarkano līniju robežās, izstrādājot atbilstošu projektu SIA “Lattelecom” komunikāciju pārvietošanai. Zem ēku pamatiem kabeļa ieguldīšana nav atļauta. Pirms elektroniskā tīkla izbūves ar ģeodēzisko mērījumu palīdzību jābūt noteiktām un atzīmētām ceļu sarkano līniju robežām un veiktiem planēšanas darbiem.

3.3.2. Ugunsdrošība

Saskaņā ar MK 30.06.2015. noteikumu Nr.326 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-15 „Ūdensapgādes būves” pielikuma 4. un 5.tabulu Lokālpārvaldības teritorijā vienlaikus iespējamo ugunsgrēku skaits ir 1, ar ugunsdzēsības ūdens patēriņu 30 litri sekundē.

Lokālpārvaldības teritorijā ir izbūvēts centralizētās ūdensapgādes tīkls (cilpveida) ar ugunsdzēsības hidrantiem. MK 30.06.2015. noteikumu Nr.326 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 222-15 „Ūdensapgādes būves” 155.punkts nosaka, ka *Ugunsdzēsības hidrantus ūdensvada tīklā izvieto tā, lai nodrošinātu katras ēkas vai būves ārējo ugunsdzēsību no vismaz diviem hidrantiem, ja ugunsdzēsības šļūtenes garums ir līdz 200 metriem.*

Piebrauktuvju, iebrauktuvju un caurbrauktuvju platums Lokālpārvaldības teritorijā nedrīkst būt mazāks par 3,5 metriem, augstums – ne mazāks par 4,25 metriem. Piebrauktuves ugunsdzēsības un glābšanas tehnikai apzīmē ar drošības/ugunsdrošības zīmēm saskaņā ar obligāti piemērojamo Latvijas standartu LVS 446 „Ugunsdrošībai un civilajai aizsardzībai lietojamās drošības zīmes un signālrkrāsojums”, kā arī ceļu zīmēm (aizlieguma) saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija noteikumiem Nr.279 „Ceļu satiksmes noteikumi”. Ūdens ņemšanas atrašanās vietas, kā arī piebraukšanas ceļus pie tām apzīmē ar norādījuma zīmēm saskaņā ar Latvijas standarta LVS 446 „Ugunsdrošībai un civilajai aizsardzībai lietojamās drošības zīmes un signālrkrāsojums” prasībām.

Ugunsdrošības atstarpes starp ēkām un būvēm jānosaka ēku un būvju tehniskajos projektos saskaņā ar spēkā esošajiem Latvijas būvnormatīviem atbilstoši LBN 201-15 "Būvju ugunsdrošība" noteikumu prasībām un tā izpildei piemērojamiem standartiem.

Konkrēti risinājumi ārējās ugunsdzēsības ūdens apjoma un nepieciešamā spiediena nodrošinājumam jāparedz katra objekta būvprojekta ietvaros ņemot vērā spēkā esošos normatīvos aktus, t.sk. Ministru kabineta 2015. gada 30.jūnija noteikumus Nr.333 „Būvju ugunsdrošība” un Ministru kabineta 2004. gada 17. februāra noteikumus Nr.82 "Ugunsdrošības noteikumi".

3.3.3. Aizsargjoslas un citi aprobežojumi

Vides un dabas resursu aizsargjoslas.

Virszemes ūdensobjekta aizsargjosla – saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu, Ogres upes aizsargjosla noteikta ne mazāk kā 20 m plata josla katrā krastā, izņemot applūstošās teritorijas, kur aizsargjosla noteikta visā applūstošās teritorijas platumā.

Kīmiskās aizsargjoslas teritorija ap ūdens ņemšanas vietām – saskaņā ar Ogres novada teritorijas plānojumu noteikta Lokālpārplānojuma grafiskajā daļā.

Aizsargjosla (aizsardzības zona) ap kultūras pieminekli – Lokālpārplānojuma izstrādes ietvaros izstrādāts priekšlikums individuālajām kultūras pieminekļu aizsargjoslām (aizsardzības zonām), kas attēlots Lokālpārplānojuma grafiskajā daļā.

Ekspluatācijas aizsargjoslas.

Aizsargjoslas gar ielām, autoceliem – Ogres pilsētā ielu aizsargjoslas ir ielu sarkanās līnijas, kas grafiski attēlotas Lokālpārplānojuma grafiskajā daļā.

Dzelzceļa ekspluatācijas aizsargjosla – 50 metri katrā pusē no malējās sliedes, grafiski attēlota Lokālpārplānojuma grafiskajā daļā.

Aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem – gar ūdensvadiem un kanalizācijas spiedvadiem, ja tie atrodas līdz 2 metru dziļumam, — 3 metri katrā pusē no cauruļvada ārējās malas; gar ūdensvadiem un kanalizācijas spiedvadiem, ja tie atrodas dziļāk par 2 metriem, — 5 metri katrā pusē no cauruļvada ārējās malas; gar paštecības kanalizācijas vadiem — 3 metri katrā pusē no cauruļvada ārējās malas.

Aizsargjoslas gar gāzesvadiem – zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas katrā pusē no gāzesvada ass, gāzesvadā ar spiedienu: līdz 0,4 megapaskāļiem — 1 metra attālumā; vairāk par 0,4 megapaskāļiem līdz 1,6 megapaskāļiem — 5 metru attālumā.

Aizsargjoslas ap gāzapgādes iekārtām un būvēm – ap skapjveida gāzes regulēšanas punktiem un mājas regulatoriem ar gāzes ieejas spiedienu līdz 0,4 megapaskāļiem — 1 metra attālumā; ap atsevišķās būvēs novietotiem gāzes regulēšanas punktiem, skapjveida gāzes regulēšanas punktiem un mājas regulatoriem ar gāzes ieejas spiedienu vairāk par 0,4 megapaskāļiem līdz 0,6 megapaskāļiem — 5 metru attālumā; ap automobiļu dabasgāzes uzpildes kompresoru stacijām (AGUKS) — 10 metru attālumā no iežogojuma.

Aizsargjoslas gar elektronisko sakaru tīkliem – gar pazemes elektronisko sakaru tīklu līnijām un kabeļu kanalizāciju — zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas elektronisko sakaru tīkla līnijas katrā pusē 1 metra attālumā no elektronisko sakaru tīkla līnijas ass vai kabeļu kanalizācijas caurules ārējās malas; gar elektronisko sakaru tīklu gaisvadu līnijām — zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas elektronisko sakaru tīkla līnijas katrā pusē 2,5 metru attālumā no elektronisko sakaru tīkla līnijas ass.

Aizsargjoslas gar elektriskajiem tīkliem – gar elektrisko tīklu gaisvadu līnijām ar nominālo spriegumu līdz 20 kilovoltiem — 2,5 metru attālumā no līnijas ass; gar elektrisko tīklu kabeļu līnijām — zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas kabeļu līnijas katrā pusē 1 metra attālumā no kabeļu līnijas ass; ap elektrisko tīklu sadales iekārtām, fideru punktiem un transformatoru apakšstacijām — zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacīta vertikāla virsma 1 metra attālumā ārpus šo iekārtu nožogojuma vai to vistālāk izvirzīto daļu projekcijas uz zemes vai citas virsmas.

Siltumtīklu aizsargjoslas – gar pazemes siltumvadiem, siltumapgādes iekārtām un būvēm — zemes gabals, kuru aizņem siltumvadi, iekārtas un būves, kā arī zemes gabals un gaisa telpa, ko norobežo nosacītas vertikālas virsmas 2 metru attālumā katrā pusē no cauruļvada apvalka, kanāla, tuneļa vai citas būves ārmalas.

Aizsargjosla ap valsts ģeodēziskā tīkla punktu – 5 metru rādiusā no ģeodēziskā punkta centra.

Aizsargjosla ap navigācijas tehniskajiem līdzekļiem (Ikšķiles lidlaukam) – saskaņā ar Lokālpārplānojuma grafisko daļu.

Drošības aizsargjoslas.

Aizsargjosla ap degvielas uzpildes stacijām un automašīnu degvielas uzpildes iekārtām — ne mazāk par 25 metriem no tvertnēm un degvielas uzpildes iekārtām. Šajā aizsargjoslā drīkst atrasties objekti, kas saistīti ar degvielas uzpildes stacijas darbību.

Aizsargjoslas gar dzelzceļiem, pa kuriem pārvadā naftu, naftas produktus, bīstamas ķīmiskās vielas vai produktus (gar dzelzceļu Rīga – Krustpils) – ne mazāk kā 25 m katrā pusē no malējās sliedes, bet nepārsniedzot dzelzceļa nodalījuma joslas platumu; grafiski attēlota Lokālpārvaldības grafiskajā daļā.

Sanitārās aizsargjoslas.

Aizsargjosla ap kapsētu – noteikta lokālpārvaldījumā, 300 m attālumā no kapsētas ārējās robežas; grafiski attēlota Lokālpārvaldības grafiskajā daļā.

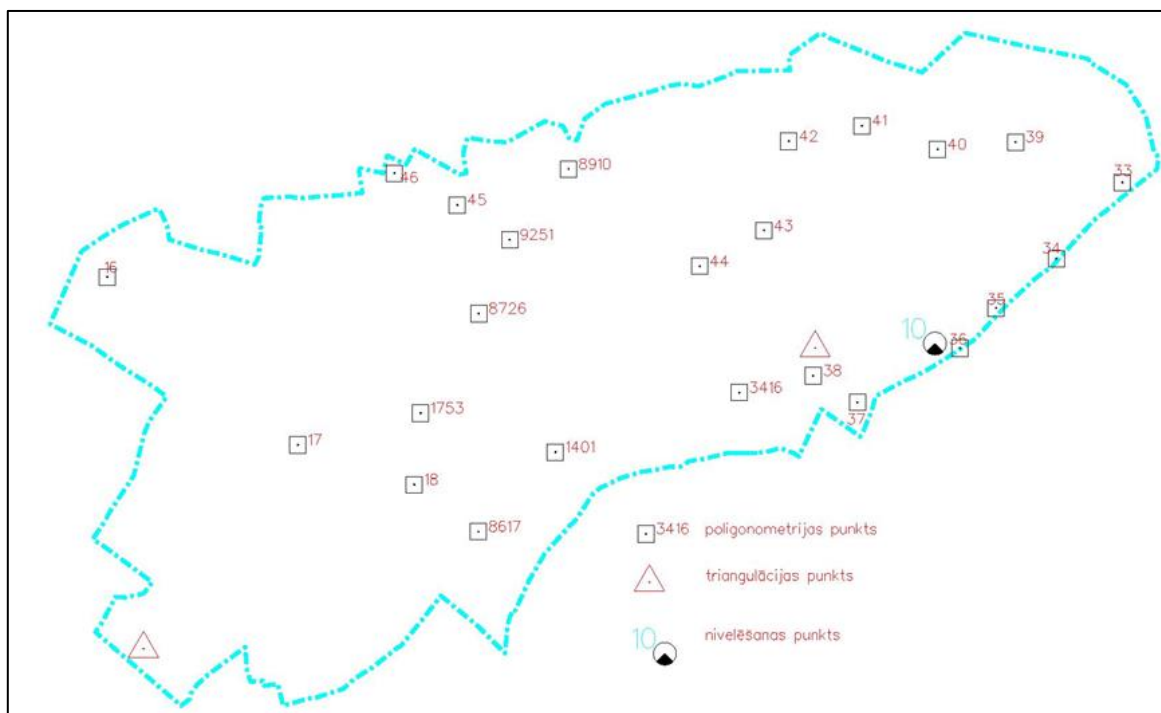
3.3.4. Ģeodēziskā tīkla punkti

Pamatojoties uz Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras (LĢIA) interneta vietnē sniegto informāciju un LĢIA 10.04.2017. izsniegtajiem nosacījumiem Nr.229/7/1-12e/305, lokālpārvaldības teritorijā atrodas viens valsts ģeodēziskā tīkla nivelēšanas 1. klases (N1) punkts:

4.tabula. Lokālpārvaldības teritorijā esošais valsts ģeodēziskā tīkla punkts

Nosaukums	Klase	x;y (LKS-92 TM)
2b; 2	N1	296679;536559

Saskaņā ar Ogres novada pašvaldības 28.04.2017. sniegto informāciju lokālpārvaldības teritorijā atrodas 1 Nivelēšanas punkts, 2 Triangulācijas punkti un 24 Poligonometrijas punkti (skat. izziņu lokālpārvaldības pielikumu sadaļā).

235. attēls. Ģeodēzisko punktu izvietojums lokālpārvaldības teritorijā. Datu avots: Ogres novada pašvaldība.

Veicot plānojuma teritorijā jebkura veida būvniecību, tai skaitā esošo ēku remontu un pārbūvi, inženierkomunikāciju, ceļu un tiltu būvniecību, teritoriju labiekārtošanu un citu saimniecisko darbību, kas skar ģeodēziskā punkta aizsargjoslu, šo darbu projektētājiem ir jāveic saskaņojums: ar Latvijas Ģeotelpiskās Informācijas aģentūru – par darbiem valsts ģeodēziskā tīkla punktu aizsargjoslā, pašvaldībā – par darbiem

vietējā ģeodēziskā tīkla punktu aizsargjoslā. Pārvaldības projektus nepieciešams saskaņot ar ģeodēzisko punktu turētājiem, lai, pārvaldējot būvi, ģeodēziskie punkti, kas atrodas ēkās un būvēs (nīvelēšanas sienas zīmes vai vietējā ģeodēziskā tīkla sienas zīmes) netiktu aizsegti, bojāti, iznīcināti vai padarīti nepieejami.

Detālpārvaldības, kas tiek izstrādāti lokālpārvaldības teritorijā, obligāti ir jāattēlo arī ģeodēziskie punkti.

3.4. Teritorijas izmantošanas un attīstības riski

(1) Degradētās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Degradētās teritorijas ir pamestas, nelietderīgi vai nepietiekami izmantotas vai brīvas zemes vietas (teritorijas) pilsētu apdzīvotajās daļās, kuras var ietekmēt vai neietekmēt vidi un kuru atgriešanai lietderīgā izmantošanā ir nepieciešama iejaukšanās.

Degradētām teritorijām, īpaši, ja tās ir koncentrētas noteiktā pilsētas daļā, var būt negatīva kumulatīva ietekme uz apkārtni, kaitējums gan vietai (teritorijai), gan vietējai sabiedrībai. Nosakot degradētās teritorijas, tiek pielietoti vairāki savstarpēji saistīti kritēriji. Vienīgais atsevišķais kritērijs, kas viennozīmīgi liecina par teritorijas degradāciju, ir teritorijas piesārņojums.

Saskaņā ar VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistru, lokālpārvaldības teritorijā vai tās tuvumā neatrodas piesārņotas teritorijas. Lokālpārvaldības teritorijā atrodas divas potenciāli piesārņotas teritorijas – Upes prospektā 17, kur atrodas konteineru tipa degvielas uzpildes stacija SIA “Ziguli-V” un Rīgas ielā 11A degvielas uzpildes stacija SIA “NESTE LATVIJA”.

Degradēto teritoriju noteikšanā tiek pielietoti arī papildus kritēriji, kas sniedz paplašinātu priekšstatu par attiecīgo teritoriju, tās attīstības iespējām un ierobežojumiem.

Lokālpārvaldības teritorijā ir konstatēti sekojoši degradēto teritoriju veidi, tos skatot funkcionālā griezumā, vērtējot to vizuālo izskatu:

- neefektīvi izmantotas ražošanas un nolikta apbūves teritorijas;
- pamestas vai neefektīvi izmantotas transporta infrastruktūras teritorijas;
- pagaidu ēku un būvju haotisks izvietojums, neefektīva to izmantošana.

(2) Applūstošās teritorijas

Saskaņā ar 03.06.2008. Ministru kabineta noteikumiem Nr.406 "Virszemes ūdensobjektu aizsargjoslu noteikšanas metodika" applūstošo teritoriju nosaka pēc dabā konstatējamām regulāra applūduma pazīmēm vai izmantojot inženiertehniskos aprēķinus. Atbilstoši MK noteikumu Nr.406 11.punktam, ja applūstošo teritoriju nosaka, izmantojot inženiertehniskos aprēķinus, pieņem, ka applūduma atkārtotās biežums ir vismaz reize desmit gados (ar 10 % applūduma varbūtību).

Ogres novada teritorijas plānojumā ir noteikta Ogres upes applūstošā teritorija, kas tikai nedaudz skar arī Lokālpārvaldības teritoriju. Lokālpārvaldības ietvaros ir precizēta Ogres upes applūstošās teritorijas robeža, ņemot vērā Latvijas vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centra 21.09.2012. izziņu “Par 10% nodrošinājuma applūduma līmeņa noteikšanu” Ogres upei Ogres pilsētā.

(3) Vides troksnis

Troksnis ir gaisa vidē nevēlams, traucējošs skaņu kopums, kas no daudziem vides dabiskajiem un antropogēnajiem faktoriem ir uzskatāma par vienu būtiskākajām ietekmēm uz cilvēka veselību (rada ne tikai diskomfortu, bet arī ietekmē dzirdi un traucē akustisko saziņu). Troksnis ir jebkura nepatīkama vai nevēlama skaņa, kas pārtrauc klusumu, traucē dzirdēt vajadzīgo informāciju vai izraisa nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēka organismu.

Atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem nevēlams vai kaitīgs cilvēka darbības radītās āra skaņas sauc par vides troksni, kas uzskatāms par vides piesārņojumu. Eiropā 60% no visām sūdzībām par vides trokšņiem, kas tiek saņemtas, ir par pilsētvides trokšņiem.

Galvenie vides trokšņa avoti pilsētās un apdzīvotās vietās ir:

- autotransports,
- gaisa satiksme,
- dzelzceļš,
- būvniecība,
- rūpniecība,
- izklaides pasākumi,
- sadzīve (āra vidē).

Trokšņa avota radītā vides trokšņa izplatība vidē ir atkarīga no trokšņa avota veida, attāluma, atmosfēras absorbcijas, vēja, temperatūras, barjerām, zemes absorbcijas, atstarošanās līmeņa, mitruma līmeņa un nokrišņiem.

Aizsardzību pret vides trokšņa iedarbību reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes 25.06.2002. Direktīva 2002/49/EK par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību. Direktīvā noteikta kārtība, kādā Eiropas Savienības dalībvalstis novērtē vides (āra) troksni, izstrādā vides trokšņa stratēģiskās kartes un uz to pamata izstrādā trokšņa samazināšanas rīcības plānus aglomerācijās.

Pašlaik jautājumus, kas saistīti ar trokšņa novērtēšanu un rīcībām trokšņa samazināšanai, regulē Ministru kabineta 07.01.2014. noteikumi Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (turpmāk tekstā – MK 07.01.2014. noteikumi Nr.16). Minētie noteikumi nosaka, ka trokšņu kartes un rīcības plānu trokšņu samazināšanai jāizstrādā aglomerācijai – administratīvajai teritorijai ar iedzīvotāju skaitu vairāk nekā 100 000.

Saskaņā ar MK 07.01.2014. noteikumiem Nr.16, aizsargjoslās gar autoceļiem un tām teritorijas daļām, kas atrodas tuvāk par 30 m no stacionāriem trokšņa avotiem, minētie trokšņa robežlielumi uzskatāmi par mērķlielumiem.

5.tabula. MK 07.01.2014. noteikumos Nr.16 noteiktie trokšņa robežlielumi

Nr. p.k.	Teritorijas lietošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi (dB(A))		
		Ldiena	Lvakars	Lnakts
1.	Individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
2.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	60	55	50
3.	Publiskās apbūves teritorija (sabiedrisko un pārvaldes objektu teritorija, tai skaitā kultūras iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu un viesnīcu teritorija) (ar dzīvojamo apbūvi)	60	55	55
4.	Jauktas apbūves teritorija, tai skaitā tirdzniecības un pakalpojumu būvju teritorija (ar dzīvojamo apbūvi)	65	60	55
5.	Klusie rajoni apdzīvotās vietās	50	45	40

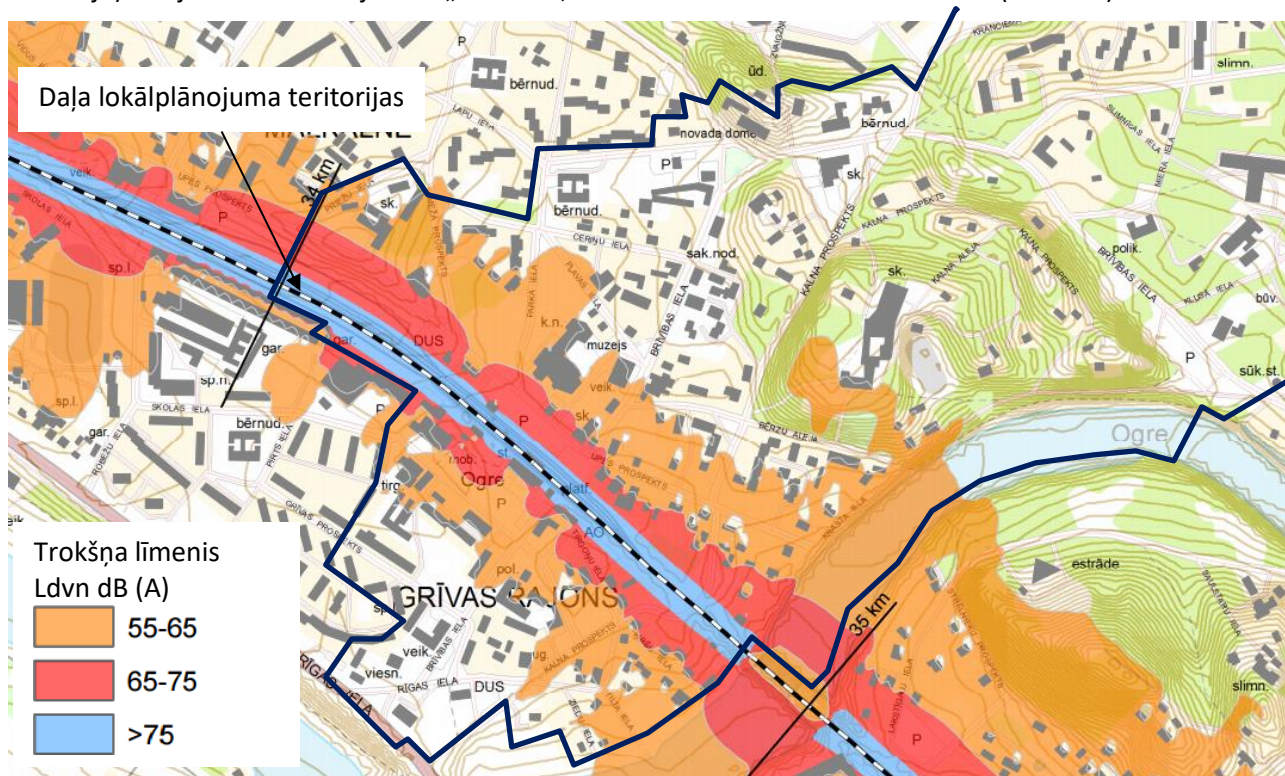
“Pasaules veselības organizācijas vadlīnijas aizsardzībai pret vides un sadzīves troksni” paredz valstī kopumā ieviest vides menedžmenta principus, uz kuriem jābalsta valdības politika trokšņa jomā: piesardzības princips, princips “piesārņotājs maksā” un trokšņa profilakses pasākumi. Lai arī trūkst pilnīgi drošu zinātnisku pierādījumu par sadzīves trokšņa iedarbību uz veselību, tomēr ir jāparedz rīcība un pasākumi trokšņa iedarbības samazināšanai. Pilnas izmaksas, kas saistītas ar trokšņa piesārņojumu (t.sk. monitoringu, trokšņa līmeņu samazināšanu un uzraudzību) vienmēr jāsedz atbildīgajiem par trokšņa avotiem.

Lokālpārplānojuma teritorijā galvenie trokšņu avoti ir autotransporta radītais troksnis, galvenokārt Rīgas ielā un Kalna prospektā, kā arī dzelzceļa satiksmes radītais troksnis.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/49/EK „Par vides trokšņa novērtēšanu un pārvaldību” paredz, ka Eiropas Savienības dalībvalstīm līdz 2012. gada 30. jūnijam un pēc tam – ik pēc pieciem gadiem – ir jāizstrādā

(vai jāpārskata) un jāapstiprina trokšņu stratēģiskās kartes galvenajām dzelzceļa līnijām, uz kurām satiksmes intensitāte ir vairāk nekā 30 000 vilcienu sastāvi gadā.

2012./2013 gadā tika izstrādāts projekts “Trokšņa stratēģisko karšu izstrāde dzelzceļa līnijas „Rīgas pasažieru – Krustpils” posmam „Salaspils – Aizkraukle””, kurā ir ietverts posms caur Ogres pilsētu (lokālplānojuma teritoriju). Projekta izstrādātājs - SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” (SIA ELLE).

236. attēls. Dzelzceļa radītais trokšņu piesārņojums lokālplānojuma teritorijā, 2012. gads

Avots: http://www.sam.gov.lv/images/modules/items/PDF/item_4207_Ataskaite_F.pdf

Attēlā redzamais trokšņa līmenis raksturo kopējo trokšņa radīto diskomfortu diennaktī. Trokšņa līmenis pie dzelzceļa ir augstāks par 75 dB (A), tālāk no dzelzceļa trokšņa līmenis attiecīgi ir 65-75 dB (A) un 55-65 dB (A). Būtisks trokšņa piesārņojums novērojams pie Ogres upes, kur tas teritorijas ziņā ir ļoti plašs, kā arī tas skar pie Ogres upes pastāvošo savrupmāju apbūves teritoriju. Pēc MK 07.01.2014. noteikumiem Nr.16 “Noteiktie trokšņa robežlielumi” individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorijā trokšņa robežlielumi dienā ir 55 dB (A), vakarā 50 dB(A), bet naktī 45 dB (A). Kā jau tika minēts iepriekš, viens no galvenajiem trokšņu avotiem ir autotransporta radītais troksnis Rīgas ielā un Kalna prospektā, līdz ar to teritorija starp dzelzceļu un Rīgas ielu, ko šķērso Kalna prospekts, ir pakļauta būtiskam trokšņa piesārņojumam. Lokālplānojumā troksnim pakļautā teritorija pēc Ogres teritorijas plānojuma 2012. – 2024. gadam galvenokārt ir centra apbūves teritorija, kur plānota jaukta izmantošana, kas pēc MK noteikumiem Nr. 16. pieļauj augstākus trokšņa līmeņa robežlielumus.

Priekšlikumi:

- Veicot fasādes izolācijas projektēšanu, jārēķinās ar plānotajiem prettrokšņa pasākumiem (trokšņa ekrāni) un telpu klasēm projektējamās ēkās, kas nosaka papildus prasības trokšņa robežlielumu vērtībām atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- veicot ēkas būvprojektēšanu, ieteicams veikt trokšņu mērīšanu plānotajā apbūves vietā, lai precizētu prognozēto trokšņu līmeni pie projektētās ēkas fasādes un iekštelpās, ņemot vērā ēkas plānoto izvietojumu zemesgabalā, apstādījumus, ēkas fasāžu apdares materiālus un arhitektoniskos elementus, u.c. faktorus, kas var ietekmēt trokšņu līmeni un to izplatību ēkā.

Paaugstināts trokšņa līmenis ir būtisks vides aspekts, kas jāņem vērā, tomēr, pat plānojot un realizējot konkrētus prettrokšņu pasākumus tā mazināšanai, pastāv varbūtība, ka nav iespējams nodrošināt vides trokšņa līmeņa atbilstību noteiktajiem robežlielumiem plānojamās teritorijas daļā gar ielu un ēku pirmajos trīs stāvos, taču ir iespējams samazināt tā ietekmi uz iedzīvotājiem un darbiniekiem – ēkas iekštelpās nodrošinot trokšņa līmeņa atbilstību iekštelpām piemērojamiem trokšņa robežlielumiem.

3.5. Ogres centra publiskās ārtelpas analīze

3.5.1. Publiskā ārtelpa

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi”, publiskā ārtelpa ir „*sabiedrībai pieejamas teritorijas un telpa, ko veido ielas, bulvāri, laukumi, parki, dārzi, skvēri, pagalmi, krastmalas, pasāžas, promenādes un citas vietas, kas nodotas publiskai lietošanai neatkarīgi no to īpašuma piederības. Publiskiem mērķiem paredzētā teritorija ir teritorija, kas nepieciešama publisko objektu – izglītības, veselības, sociālās aprūpes un kultūras iestāžu – izvietošanai, kā arī publiskās ārtelpas, kas paredzētas, piemēram, ielu, ceļu un laukumu izveidošanai.*”.

Lokālpārvaldības teritorijā publisko ārtelpu veido:

- ielas;
- gājēju ielas;
- citas vietējas nozīmes ielas;
- promenāde;
- laukumi, skvēri, parki;
- publiski pieejami pagalmi.

Lokālpārvaldības ietvaros publiskā ārtelpa tika klasificēta trīs daļās – publiskā ārtelpa, privāti publiskā ārtelpa un privātā ārtelpa. Par kritēriju tika izmantoti – teritorijas pieejamība (žogu esamība), vizuālā pieejamība (iespēja pārredzēt teritoriju), novietojums (pie galvenajām transporta un gājēju plūsmu asīm vai savrupmāju apbūves teritorijā) u.c.

Lielākā daļa lokālpārvaldības teritorijas ir definējami kā publiski pieejama ārtelpa. Tās galvenokārt ir teritorijas daudzstāvu dzīvojamu ēku tuvumā, Brīvības ielas gājēju ielas daļa, pakalpojumu, veselības centru un mežu teritorijas (skatīt 237. attēlu). Publiski privātā ārtelpa lielākoties pieslēdzas iepriekš minētajām teritorijām, bet privātās teritorijas ir izvietotas savrupmāju apbūves teritorijā, daļa Ogresparka vasarnīcu kolonijas teritorijā. Lokālpārvaldības teritorijā ir vērojama publiskās un privātās ārtelpas sajaukums, piemēram, Brīvības un Pļavas ielas krustojumā – publiskā ārtelpa atrodas ļoti tuvu privātajai, kā piemēru var minēt privātīpašumā esošo zemesgabalu Brīvības ielas un Pļavas ielas krustojumā, kur daļa privātīpašuma ir publiskā ārtelpa, daļa publiski privātā ārtelpa ko atdala ar drāšu pinumu žogu.

(1) Ielas

Ogres centra pamatu veido vairākas publiski pieejamas ielas – Brīvības iela, Kalna prospekts, Turkalnes iela, Upes prospekts, Meža prospekts, Rīgas iela, Skolas iela, Parka iela, Lapu iela. Minētās ielas nodrošina galveno transporta plūsmu. Kā galvenā transporta ass ir uzskatāma Kalna prospekts (skatīt 237. attēlu), kurš savieno Ogres pilsētas centra teritoriju ar valsts nozīmes autoceļu A6.

(2) Gājēju ielas

Gājēju plūsmai ir raksturīgas 2 galvenās ass, ko veido daļa no Brīvības ielas (posms no Tīnūžu ielas līdz Upes prospektam) ar tai piegulošajām sekundārās gājēju plūsmas asīm daļa no Pļavas ielas (posms no Parka ielas līdz Brīvības ielai) un Bērzu aleja un otra ass, ko veido Krasta ielas promenādes daļa. Abas ass tiek savienotas ar Bērzu aleju. Gājēju ielas ir daļa no pilsētas publiski pieejamās ārtelpas, kas sev apkārt koncentrē lielu skaitu publiski pieejamu teritoriju (tajā skaitā vairākus skvērus). Spēcīgs ieejas punkts (gājēju vārtu teritorija) ir atzīmējama Brīvības ielā gājēju ielas daļa pie gājēju tuneļa (Brīvības un bērzu ielas rajons), kas virzienā uz Tīnūžu ielu paliek mazāk intensīva.

(3) Promenāde

Par promenādi Ogrē ir uzskatāma Krasta ielas, kas atbilstoši izvietotajām zīmēm ir gājēju un velo ceļš. Promenāde ir daļa no Ogres tūrisma un rekreācijas maršruta ar spēcīgu publiski pieejamas ārtelpas raksturu. Tā cieši saslēdzas ar Ogres upes ainavas telpu, īpaši promenādes apakšējā daļa, kas iet tieši gar upes krastu. Promenādes augšējā daļa ir vizuāli noslēgtāka, skatu uz Ogres upi un Līko tiltu ik pa brīdim aizsedz koku grupas, savukārt pretējā pusē ik pa brīdim paveras skatu punkti uz blakus esošo apbūvi un vizuāli arī ar to privāti publisko ārtelpas daļu.

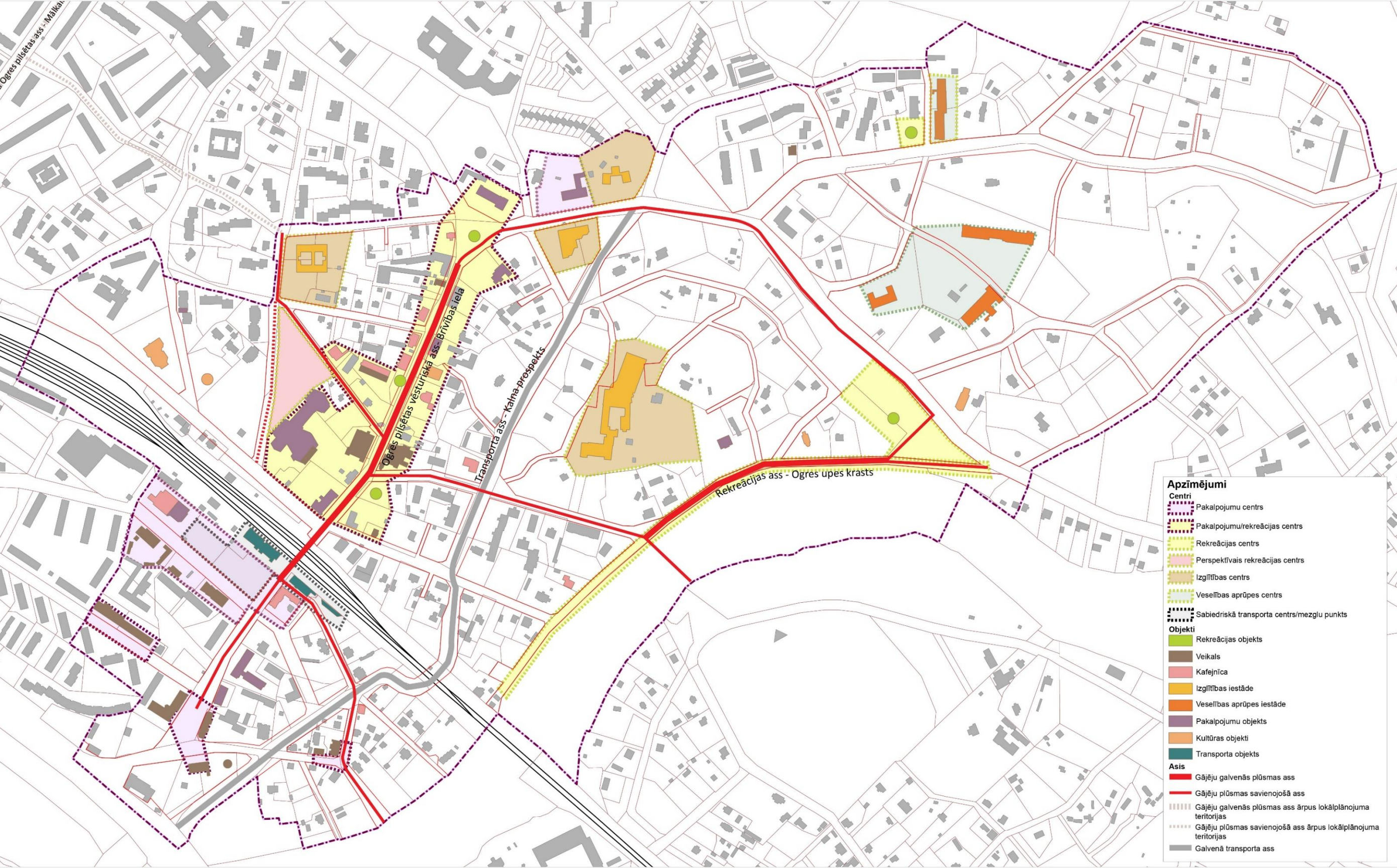
(4) Laukumi

Viena no Ogres iezīmēm ir publisku parku neesamība to klasiskajā izpratnē. Ogres teritorija pati veido vienu lielu parkveida meža teritoriju. Lokālpārvaldības teritorijā ir izdalāmi vairāki laukumi/skvēri:

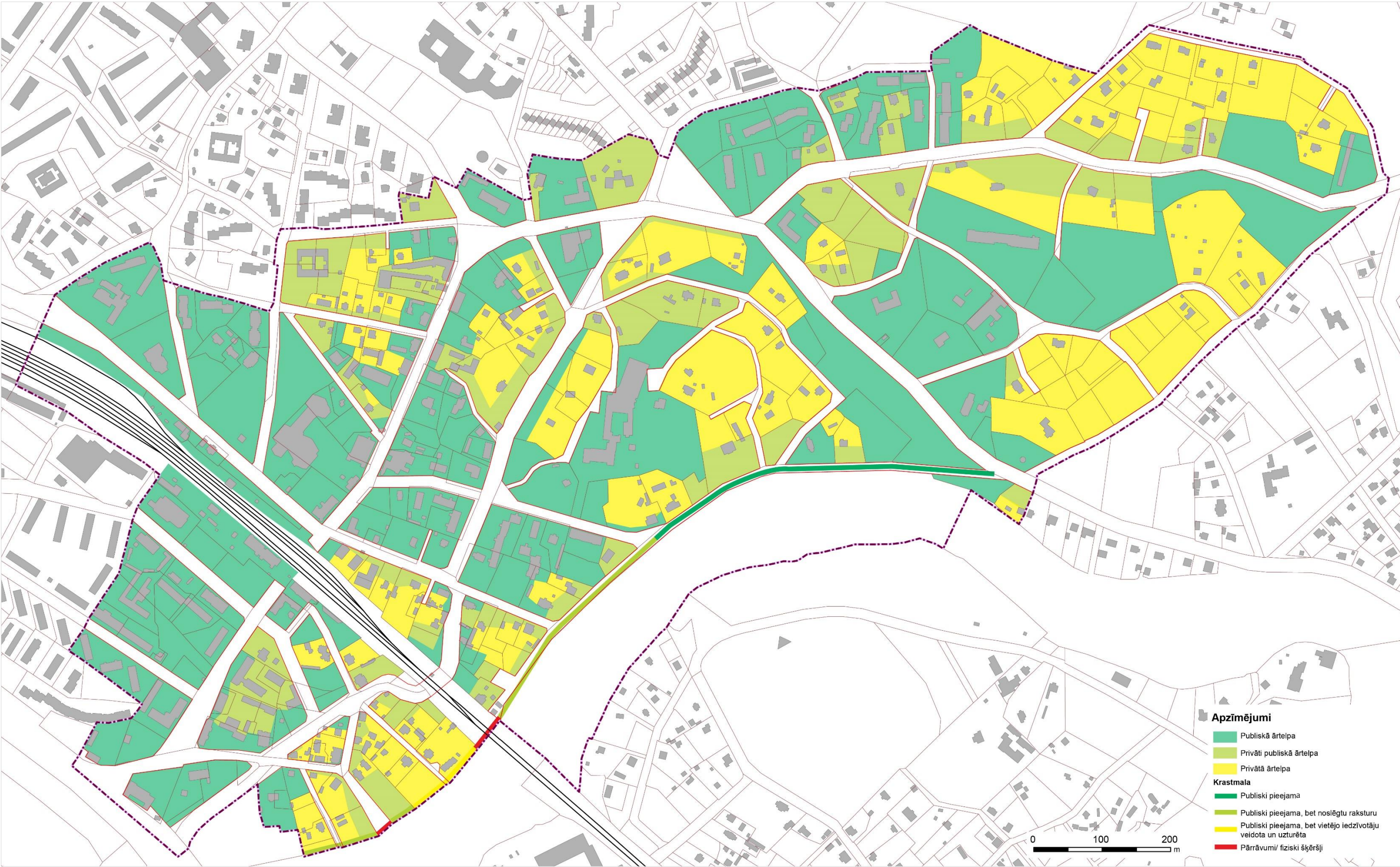
- “Cielavas” skvērs ar strūklaku (laukums Brīvības ielas, Tīnūžu un Lapu ielas krustojumā), kura vizuāli veido gan Ogres novada pašvaldības domes centrālās administrācijas tuvumā esošo ainavas telpu, gan ir kā sava noslēgta struktūra, gan daļa no Brīvības ielas gājēju ielas daļas;
- laukums Brīvības ielas un Rīgas ielas krustojumā;
- laukums Brīvības ielas un Bērzu alejas krustojumā (zemesgabala ar kadastra Nr. 7401 003 0434) pie kafejnīcas “Zelta liepa”. Skvērs pieslēdzas Brīvības ielas gājēju ielas asij un savienojas ar Bērzu aleju. Veido daļu no Brīvības ielas gājēju ielas daļas telpas vārtu teritorijas;
- laukums Skolas ielā dzelzceļa stacijas priekšā (zemesgabali ar kadastra Nr. 7401 001 0420 un Nr. 7401 001 0629), kurš vairāk ir definējams kā transporta infrastruktūras centrs;
- Krasta laukums Krasta ielas galā (zemes vienība ar kadastra Nr. 7401 003 0508) – definējams gan kā rekreācijas, gan kā transporta infrastruktūras centrs, pieslēdzas blakus esošā kultūras pieminekļa (baznīcas) ainavu telpai;
- Sprīdīša skulptūras ansambļa teritorija – unikāls skvērs, kura izveidē un saglabāšanā liela nozīme ir bijusi iedzīvotāju vēlmei piedalīties publiskās ārtelpas radīšanā;
- Represēto piemiņas vietas teritorija un blakus esošās Ogres Sv. Meinarda Romas katoļu baznīcas ainavas telpa;
- Pašvaldībai piederoša zemes vienība Tirgoņu ielā 5, kurš potenciāli var pildīt reprezentatīvo funkciju. Šobrīd teritorijā ir izveidota ziemciešu dobe.

(5) Publiski pieejami pagalmi

Publiski pieejami pagalmi galvenokārt ir asociējami ar daudzstāvu dzīvojamo ēku pagalmiem. Esošajā situācijā pagalmi nav iežogoti.

237. attēls. Funkcionālo un rekreācijas centru teritorijas. Avots: SIA "METRUM" 2017.

238. attēls. Lokālpārplānojuma teritorijas dalījums publiskajā, publiski privātajā un privātajā ārtelpā. Avots: SIA “METRUM” 2017.

3.5.2. Ainavas struktūra

Lokālpārplānojuma teritorijas ainavas struktūras pamatā ir 2 elementi:

- zaļā struktūra - lapu koku zona un skujkoku zona (mežu teritorijas ar pamežu, meža teritorijas ar funkcionālo zonējumu "Dabas un apstādījumu teritorija" un parkveida mežu) ar katrai no zonām raksturīgiem ainavas elementiem un ainavas uztveres mērogiem;
- pilsētas paugurainais reljefs.

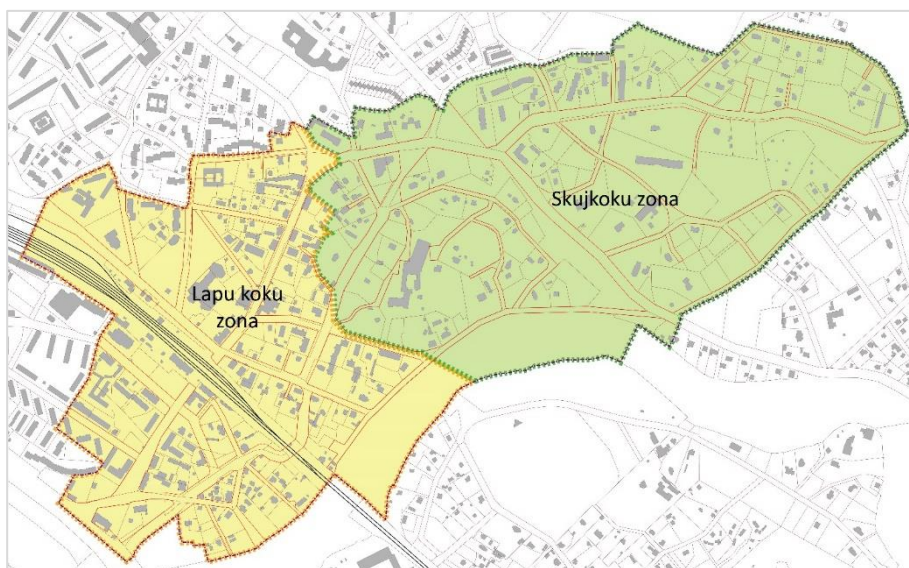
Abām struktūrām mijiedarbojoties veidojas īpaši Ogrei raksturīgas ainavu telpas. Kā īpaši vērtīgas ir izdalāmas sekojošas ainavu telpas:

- Ogres upes līkums starp dzelzceļa tiltu un Brīvības ielu. Izteismīgā upes ainava uztverama no abiem krastiem, Ogres upes līkņa tilta un dzelzceļa tilta;
- Brīvības ielas gājēju ielas ass, ar pieguļošām teritorijām;
- Ap kultūras pieminekļiem esošās ainavu telpas, kas vienā teritorijas daļā ir papildinātas ar parkveida mežu, bet otrā Ogres daļā ar lapu koku grupām un lapu koku rindām;
- Ogres parka vasarnīcas kolonijas ainaviskās ielas;
- Plašās un atvērtās telpas baznīcu tuvumā (gan Upes prospektā, gan Brīvības un Kalna prospekta krustojumā)
- Pilsētas aizsākuma liecība – dzelzceļa stacija un sliežu ceļš.

(1) Pilsētas ainavas zaļā struktūra

Kā jau augstāk minēts, Ogres ainavu telpu struktūru nosaka zaļā struktūra. Izvērtējot gan reljefu, gan valdošo kokaugu sugu, tā ir iedalāma divās daļās (skatīt 239. attēlu):

- Ogres centra ziemeļu daļā – uzskatāmi meži un parkveida meži, ietverot Ogres parka vasarnīcu koloniju;
- Savukārt dienvidu un centrālajā daļā – koku rindas/alejas, koku grupas un zemi cirsti dzīvžogi.

239. attēls. Lapu koku un Skujkoku zona. Avots: SIA "METRUM", 2017.

Zonu robeža ir noteikta pa Bērzu aleju (robeža ar Ogres parka vasarnīcu koloniju), Kalna prospektu, Prese ielu un Tīnūžu ielu.

Abu zonu teritorijā atrodas daudzstāvu apbūves teritorijas, kas ainavā ienes tā laika publiskās ārtelpas veidošanas principus un koku un krūmu sortimentu.

Skujkoku zona

Skujkoku zonā ir izdalīti 3 skujkoku jeb meža teritoriju veidi:

- meža teritorijas ar izteiktu pamežu. Teritorijai raksturīgs priežu, egļu sajaukums ar lapu koku un krūmu pamežu. Ir izteikts noēnojums. Teritorijas izvietotas galvenokārt Turkalnes ielas sākumā pie lokālpārplānojuma teritorijas robežas. Teritorijām lielākoties ir noteikts funkcionālais zonējums "Meža teritorija".

- meža teritorijas. Teritorijām raksturīgs viegls pamežs vai blīva koku struktūra. Pamatu veido priežu un egļu sajaukums. Lai arī bieži vizuāli dominē priedes, lielāko koku masu veido egles.
- parkveida meža teritorija. Teritorijas raksturo samērā reti izvietotas priežu un egļu grupas. Caur koku stumbriem atsedzas skats uz pilsētas apbūvi. Koku stumbri vizuāli akcentē kultūras pieminekļu ainavas telpu. Raksturīgi salīdzinoši maz apstādījumi priekšdārzos, tajos esošie stādījumi saplūst ar kopējo parkveida meža telpu. Vietām parkveida meža stādījumi saplūst ar ābeļdārziem. Kokaugu struktūra dod iespēju redzēt gan tālos, gan tuvos skatus.

Lapu koku zona

Atšķirībā no skujkoku zonas, lapu koku zonai ir raksturīgs sīkāks sadalījums ainavu telpās. Koki tiek uztverti kā atsevišķi elementi – koku grupa, koku rinda vai ainaviski izteiksmīgi koki.

Teritorijai raksturīgi:

- liepu rindveidu stādījumi. Daļa no tiem ir ar veidotu vainagu (abpusēja liepu aleja Grīvas prospektā, liepu rindas Skolas ielā un Brīvības ielā (posms no Grīvas prospekta līdz Skolas ielai), Krasta ielas un Upes prospekta krustojums, u.c.);

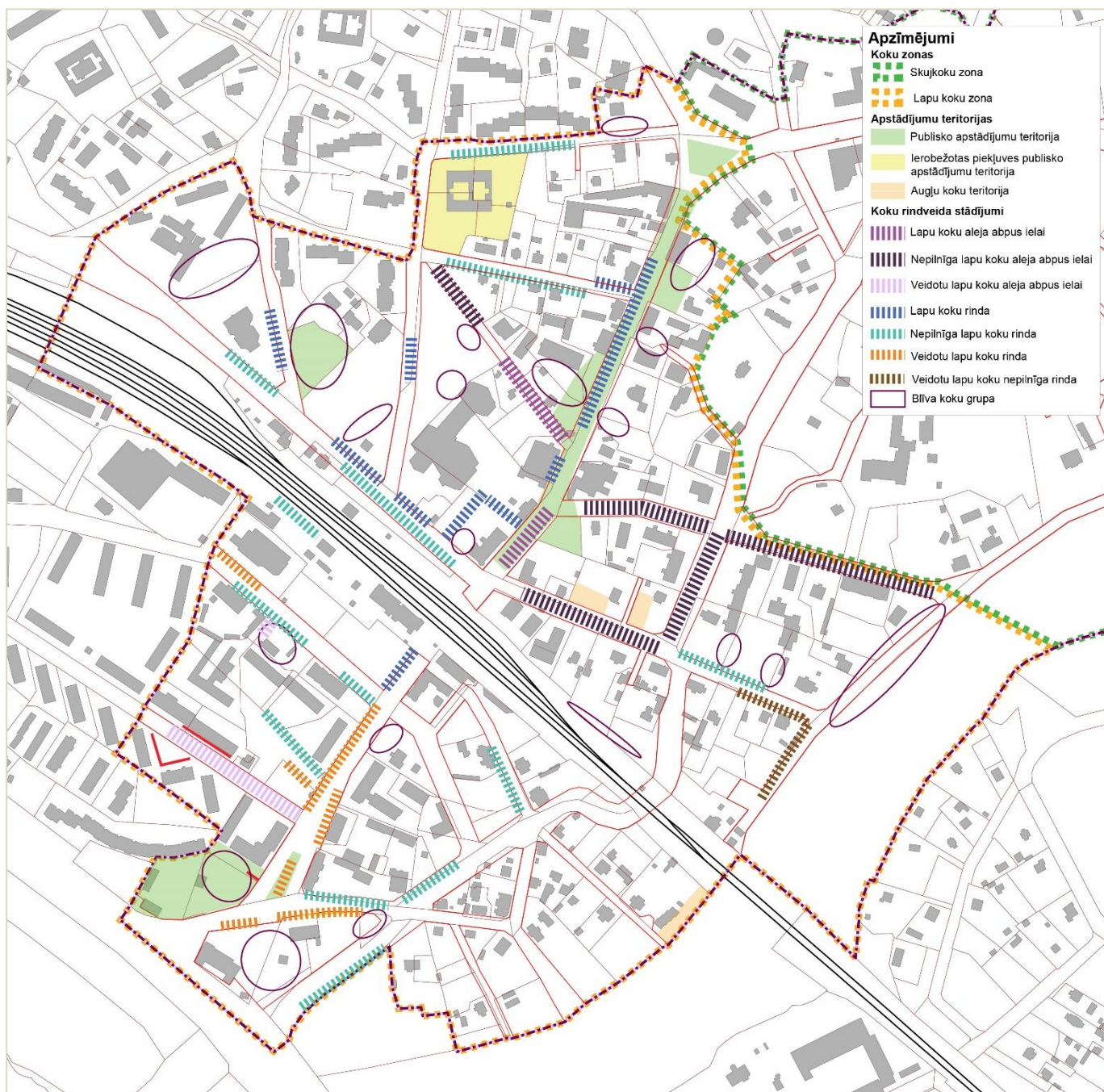

240., 241. attēls. Skats uz liepu rindu aiz Pasta ēkas un skats uz ozolu rindu Ceriņu un Brīvības ielas krustojumā.
Avots: SIA METRUM, 2017.

- ainaviski vērtīgi rindveida ozoli Ceriņu ielas un Brīvības ielas krustojumā;
- liela izmēra ainaviski ozoli ar labi attīstītiem vainagiem, kuriem nav veikta vainaga kopšana;
- Bērzu stādījumu rindas Bērzu alejā;
- Ainaviski vērtīgas koku grupas, piemēram, skvērā, Rīgas un Brīvības ielas krustojumā.
- Apstādījumu grupas, ko veido lapu koki/ziemcietes/ krūmi, piemēram, Brīvības ielā, Brīvības ielas un Rīgas ielas krustojumā.

242. attēls. **Skujkoku zona.** Avots: SIA "METRUM", 2017.

243. attēls. Lapu koku zona. Avots: SIA "METRUM", 2017.

(2) Ainavas un publiskās ārtelpas pieejamības elements - žogi

Viena no izteiksmīgākajām Ogres centra ainavas detaļām ir žogi. Ogres ir raksturīgi:

- betona stabi ar vai bez pasētas plāksnes un diagonāls stiepļu pinums;
- betona stabu savienoti ar koka latām;

Kā minēts arhitekta I. Dirveika pētījumā „Ogres žogu arhitektūra līdz 20. gadsimta vidum” *“Pēdējā laikā Ogres vēsturiskajā centrā redzami arī veiksmīgi žogu risinājumi. Piemēram, gar pilsētā iebraucamo ielu – Kalna prospektu posmā no Daugavpils šosejas līdz Tirgoņu ielai. Betona stabu, pasētas plāksņu un krāsotu koka dēlīšu kombinācija veido repliku par 20.gadsimta trīsdesmitajos gados pilsētai raksturīgajiem vēsturiskajiem žogiem. Līdzīgs piemērs ir Ausekļa prospektā 19. Betona stabus var lietot kombinācijā ar sietu, bet tādā gadījumā*

jāizmanto diagonālā pinuma siets. Pilsētvides dažādošanai Ogrē var lietot arī koka latu žogus. Veidojot jaunus labiekārtojuma risinājumus, der atcerēties vēsturisko tradīciju- arhitektoniski izcelt ieejas vārtus.”.

Vienlaikus vērā ir ņemami arī pētījumā minētie ieteikumi:

- *Kā Ogres tradicionālās pilsētvides saglabāšanas un atjaunošanas darba būtisku virzienu jāuzskata žogu veidošana, ievērojot vēsturisko konstruktīvo un vizuālo risinājumu tradīcijas, piemēram, betona stabi ar noapaļotu vai divslīpju augšgalu un dekoratīvu kāta veidolu.*
- *Žogu veidošanā par prioritāru uzskatāma autentisku materiālu izmantošana – koks, betons, diagonāls stiepļu pinums.*
- *Iespēju robežās noteikti izmantojami oriģinālie 20. gadsimta pirmajā pusē izgatavotie betona stabi un pasētas. Saglabāšanai nelabvēlīgu apstākļu gadījumā, rekomendējams oriģinālos stabus demontēt un izmantot citos objektos.*
- *Ņemot vērā to, ka sliktā stāvoklī esošu unikālu vēsturisku žogu konstrukciju saglabāšana grūti nodrošināma, nepieciešams veikt to fotogrāfisku fiksāciju un uzmērīšanu (kā piemēram, betona lējuma robežžogu Kalna prospektā 9/11).*

(3) Skatu punkti

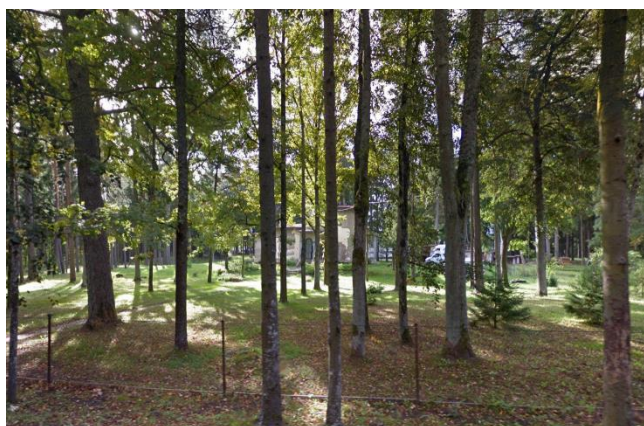
Lokālpārplānojuma izstrādes ietvaros ir izdalīti vairāku skatu punktu veidi (skatīt 246. attēlu):

- Skatu punkts uz ainavu telpu;
- Skatu punkts uz kultūras pieminekli vai to grupu;
- Skatu punkts uz kultūras pieminekli koku bezlapu periodā;
- Skats uz pilsētas saimnieciskās dzīves telpu;
- Skats uz plašāku ainavu telpu no skatu platformas;
- Plānoties sezonālie skati.

Skatu punkts uz ainavu telpu

Ir noteikti vairāki skatu punkti uz ainavas telpu:

- Brīvības ielas skvērs ar šobrīd esošajiem labiekārtojuma elementiem (skatā uz tuneli un no tuneļa). Skatu punkta nozīme ir kā gājēju plūsmas vārtu teritorijai;
- Bērzu alejas vizuālā telpa – veido gājēju plūsmas vārtus Krasta ielas virzienā. Kā gājēju iela aktīvi ir izmantota jau kopš pašiem pirmsākumiem;
- Skats no Brīvības Tīnūžu un Lapu ielas 3 virzienos – no Brīvības ielas gājēju ielas daļas uz domes ēku un “Cielavas” skvērs un strūklaka, no Ogres novada domes centrālās administrācijas ēkas Brīvības ielas gājēju ielas daļas virzienā, no Lapu un Tīnūžu ielas stūra uz “Cielavas” skvērs.

244., 245. attēls. Skatu punkti uz ainavu telpām – Turkalnes ielā 25 un Turkalnes ielā 6. Avots: SIA “METRUM”, 2017.

- Skati uz kultūras pieminekļiem un parkveida meža ainavu Turkalnes ielā. Kā labs piemērs ir minama ainavu telpa Turkalnes ielā 25, kur veiksmīgi ir integrēta vēsturiskā apbūve ar jaunu apbūves struktūru

– apbūves jumta risinājumi vizuāli sasauca savās starpā, veido kopēju ainavas tēlu, kā arī ir norādāms, ka jaunā apbūve neaizsedz skatu uz kultūras pieminekli.

- Skati uz un no Ogres upes ainavu telpām, tajā skaitā skati no skatu platformām, kas atrodas Krasta ielā un Krasta ielas lejas promenādē. Kā arī pontona laipas, kas savieno abus Ogres krastus;
- Skats no Brīvības ielas un Rīgas ielas krustojuma uz kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem un telpu ap tiem.

Skatu punkti uz kultūras pieminekļiem vai to grupu

Nozīmīgākie no skatu punktiem:

- Brīvības ielas gājēju ielas daļas kultūras pieminekļi;
- Tilta un Rīgas ielas krustojumā skatā no Ogres upes krasta pie inženierkomunikāciju pārvada;
- Kultūras pieminekļi Kalna prospektā, tajā skaitā uz kultūras pieminekli Upes prospektā 7;
- Kultūras pieminekļu grupu Krasta ielas un Upes prospekta krustojumā.

Skatu punkti uz kultūras pieminekļiem vai to grupu lapu koku bezlapu periodā

246. attēlā atzīmētie skatu punkti ir uztverami koku bezlapu periodā, gadījumā, ja tiek veikta pameža vai lapu koku izzāgēšana vai vainagu kopšana, nav ierobežojumi.

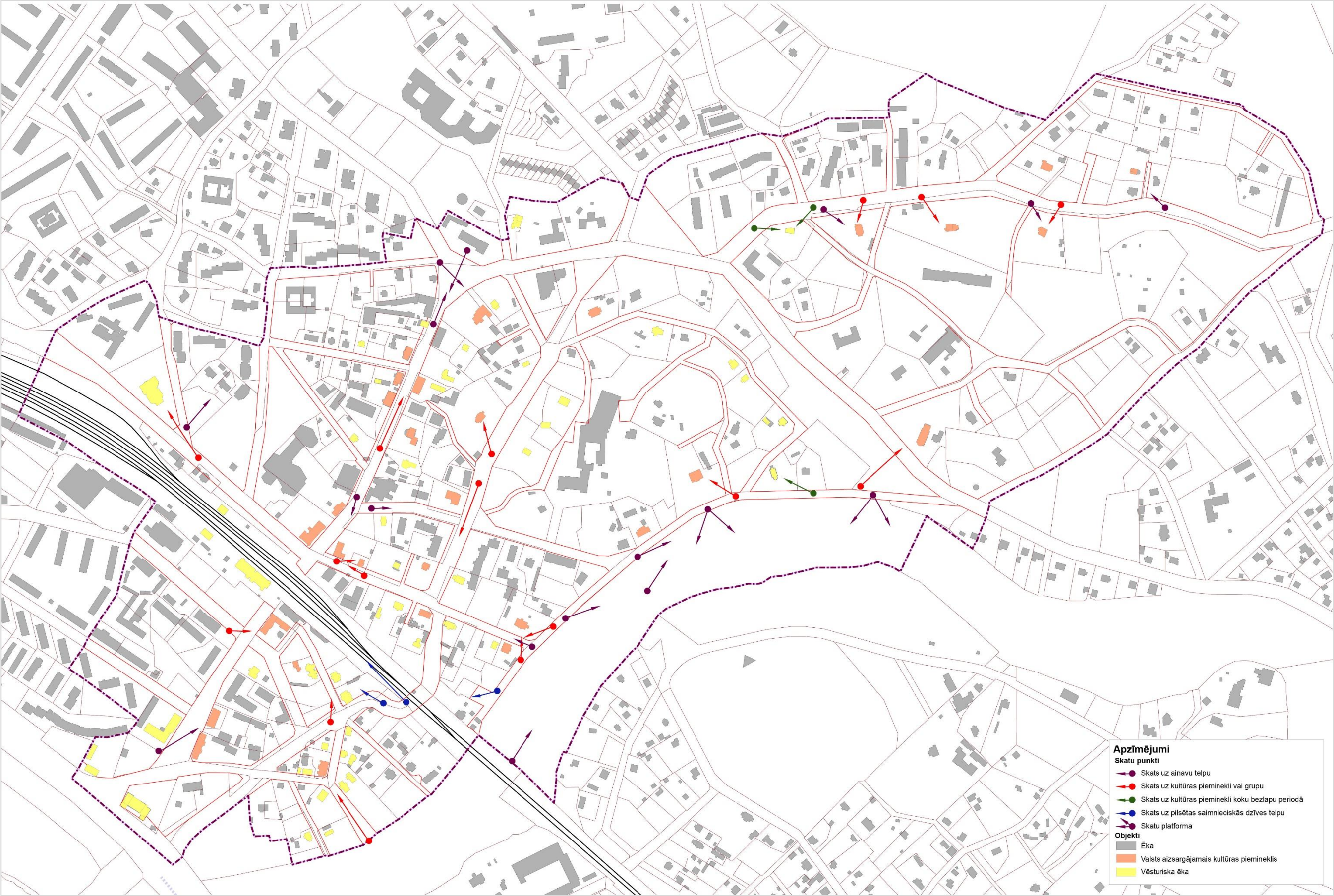
Skats uz pilsētas saimnieciskās dzīves telpu

Skata punkts ir kā liecība par pilsētas dzīvo ainavu un tās mijiedarbību ar iedzīvotājiem. To raksturo koka šķūnīši, veļas žāvētavas. Kā piemēri ir minami – Kalna prospekts 6 ar pie dzelzceļa pieguļošo teritoriju, Upes prospekts 5, Krasta iela 1 un Krasta iela 5.

Pie saimnieciskās dzīves skata punkta ir pieskaitāma arī dzelzceļa telpa, kas ir spēcīga liecība par Ogres attīstības sākumu un par arvien pieaugošo problēmu sakarā ar transporta infrastruktūras radīto troksni un transporta kustības ierobežojumiem.

Plānotie sezonālie skati

Sezonālā skatu punktu galvenā nozīme ir saistīta ar pontona tilta pār Ogres upi attīstību. Galvenie skatu punkti, kas pavērsies no tilta uz Ogres upes līko tiltu un augšup Ogres upei.

246. attēls. Skatu punkti. Avots: SIA "METRUM", 2017.

247.,248. attēls. Skats uz pilsētas saimnieciskās dzīves telpu – Krasta iela 5 un Kalnu prospekts 6 . Avots: SIA "METRUM", 2017.

249.,250. attēls. Skatu punkti – Skats no dzelzeļa tilta uz Līko tiltu un skats no Tilta ielas gala uz Rīgas un Tilta ielas krustojumu. Avots: SIA "METRUM", 2017.

3.5.3. Konfliktpunkti un problēmvietas

Konfliktpunkti

- Pilsētas saimnieciskās dzīves ainavas blakus esamība kultūras pieminekļu ainavu telpu tuvumā;
- Daudzstāvu apbūves teritorijas un savrupmāju teritoriju ciešā līdzās pastāvēšana un pārvaldības principu mijiedarbība, līdz ar to veicina privātās un publiskās telpas saplūšanu;
- Priekšpagalmos esošie šķūnīši, siltumnīcas;
- Transporta plūsma pa Rīgas ielu posmā no Kalna prospekta līdz A6, kas ierobežo vienotas telpas veidošanos Brīvības un Rīgas ielas krustojumā;
- Ogres upes krastmala Ķiršu ielas galā – teritorija attīstījusies kā privāta publiskā ārtelpa – ierīkots mazstāvu dzīvojamās ēkas mazdārziņš. Ieteicams nemainīt esošo izmantošanu, vienlaikus neierobežot pārējo iedzīvotāju iespēju pastaigāties gar teritoriju.

251.,252. attēls. Privātās un publiskās ārtelpas sajaukums – skats uz Krasta ielu 5. Skats uz publiski pieejamu teritoriju, kuru apsaimnieko blakus mājas iedzīvotāji, veidojot apbūves kvartāla vietējās nozīmes publisko ārtelpu - Ķiršu iela 1. Avots: SIA "METRUM", 2017.

253.,254. attēls. Skati uz ainavas apsaimniekošanas problēmvieta – koka apdobe Brīvības ielā, aplauztie liepu vainagi Skolas ielā. Avots: SIA "METRUM", 2017.

Problēmvietas

- Neskaidra pilsētas centra vārtu teritorija Kalnu prospekta krustojumā ar autoceļu A6;
- Ierobežota centra sasniedzamība kājāmgājējiem – Brīvības ielas savienojums un noslogotais Kalna prospekta savienojums;
- Vājš ieejas punkts (gājēju vārtu teritorija) virzienā no Dzelzceļa stacijas uz Brīvības ielas gājēju ielas daļu caur tuneli;
- Bērzu alejas un Pļavas ielas konkurence ar Brīvības ielas gājēju ielas daļu. Bērzu iela – maršruts Ogres upes krastu (promenādes) sasniegšanai. Ceriņu iela – maršruts daudzstāvu dzīvojamās apbūves sasniegšanai, nākotnē arī ass uz plānoto rekreācijas telpu pie kultūras centra. Brīvības iela – salīdzinoši īsa, bez konkrēta galamērķa pēc darba laika beigām, dienas laikā spēcīga kājāmgājēju pārvietošanās ass, lai sasniegtu izglītības un pakalpojumu centrus Brīvības ielas posmā no Tīnūžu ielas līdz Mednieku ielai.
- Ogres upes abu krastu gājēju un veloplūsmu savienojums – dzelzceļa tilta un Tilta ielas galā esošā inženierkomunikāciju tilta nepiemērotība gājēju un velo kustībai.

255.,256. attēls. Skats uz šobrīd izmantotām upes šķērsošanas vietām – inženierkomunikāciju tilts Tiltas ielas galā un Dzelzceļa tilts. Avots: SIA “METRUM”, 2017.

3.5.4. Pēdējos gados veiktie un izbūves stadijā esošie labiekārtošanas projekti

(1) Multifunkcionālais sporta un atpūtas parks Brīvības ielā 58B

Teritorija izvietota starp Brīvības ielu un Krasta ielu, netālu no Ogres upes un Ogres luterāņu baznīcas. Kalna nogāzes apaugušas ar skuju un lapu kokiem. Teritoriju izmanto Ogres luterāņu baznīcas un Ogres estrādes pasākumu apmeklētāju autotransporta novietošanai.

Labiekārtojuma projekta īstenošanas laikā tika izveidots:

- multifunkcionāls sporta laukums;
- auto stāvlaukums ar pieslēgumiem pie Brīvības ielai;
- gājēju celiņi;
- inženierkomunikācijas (t.sk. elektroapgāde, ūdensapgāde, lietus kanalizācijas sistēmas);
- u.c. labiekārtojums.

Autotransporta plūsma krustošanās vietās ar gājēju plūsmu ir noteikta kā sekundāra – priekšroku dodot gājējiem. Tas panākts krustošanās vietās turpinot ietves (betona bruģa) segumu pāri brauktuvei, to papildus paceļot ietves līmenī.

Gājēju plūsmu galvenie virzieni objektā:

- Paralēli Brīvības ielai uz pieturvietu Brīvības ielā;
- Perpendikulāri Brīvības ielai no Baznīcas līdz Krasta ielai pāri visam laukumam.

(2) Krasta ielas lejas promenādes pirmās kārtas pārbūve un jauna būvniecība

105

(3) Represēto piemiņas vietas labiekārtošana

Labiekārtošanas darbu laikā saglabāta esošā pieminekļa novietojums un kompozicionālais risinājums. Laukums, kur atrodas piemiņas akmens, nobruģēts ar betona bruģakmens segumu, izveidojot izteiktu apļa formu, kam pa perimetru novietoti soli. Bruģētā laukuma centrs ir uzsvērts ar stariem, kas, krustojoties centrā, veidos ausekļa simbolu. Pavisam ir izveidoti astoņi dažāda garuma stari, kas beidzas gan apļa robežās, gan ārpus tā, jau zālienā. Pats piemineklis novietots uz pulēta granīta postamenta, kas paredzēts arī ziedu novietošanai. Celiņam gar abām pusēm atjaunoti krūmu dzīvžogi un papildus uzstādīt apgaismes stabi, kas celiņu uz pieminekli izgaismo arī tumsā.

260. attēls. Skats uz represēto piemiņas vieta. Avots: ogrenet.lv.

3.5.5. Plānotie ainavu labiekārtošanas darbi lokālpārplānojuma teritorijā

(1) Ogres novada kultūras centrs un tam piegulošās teritorijas revitalizācija

Pamatojoties uz publiski pieejamo informāciju smartproperty.lv 2014. gadā tika izsludināts arhitektūras metu konkurss Ogres Kultūras centra un tā piegulošās teritorijas revitalizācijai. Par labāko piedāvājumu atzīts arhitektu biroja "Smart Design and Architecture" risinājums.

Meta priekšlikums ir daļēja Ogres kultūras centra ēkas pārbūve, nodrošinot teritorijai un ēkai atbilstošu vides pieejamību, piegulošās teritorijas revitalizāciju un kvalitatīvas pilsētvides un labiekārtojuma izveidi, tajā skaitā, centrāla multifunkcionāla parka izbūvi.

Priekšlikums paredz izbūvēt ēkai vienu galveno ieejas mezglu, līdz šim esošo divu ieejas mezglu vietā. Projektējamais ieejas halles apjoms plānots kā galvenā ēkas artērija, no kura būs nodrošināta vides pieejamība uz visiem ēkas stāviem. Ēkas piegulošās teritorijas revitalizācija paredz labiekārtotu, pilsētas iedzīvotājiem pieejamu, aktīvu un relaksējošu ārtelpas zonu izveidi. Esošā kultūras centra arhitektūra un formu valoda ir galvenais motīvs attīstības priekšlikumā. Savā ziņā Ogres pilsētas mērogam svešais būvapjoms tiek iekļauts vidē izmantojot ēkas arhitektūrā pielietoto formu valodu – sešstūri, to attīstot labiekārtojuma un arhitektūras mazo formu veidā.

Kultūras centra un pilsētas apmeklētājiem paredzētas vairākas autostāvvietu zonas, kas iekļausies pilsētas apstādījumu un koku rindu struktūrā, vizuāli neakcentējot autostāvvietu vienveidību.

Viens no arhitektu piedāvājumiem paredz, izbūvēt 3-stāvu autostāvvietu upes prospekta malā – dzelzceļa līnijas pusē. Perspektīvais būvaplāns būs kā “aizsargsiena” pret dzelzceļa radīto troksni un putekļiem, vienlaicīgi nodrošinot papildus autostāvvietas. Autostāvvietas apjoma fasādes risinājums paredz kinētisku vēja turbīnu izmantošanu, elektroenerģijas ražošanai no vēja, ko rada blakus esošā vilcienu satiksme.

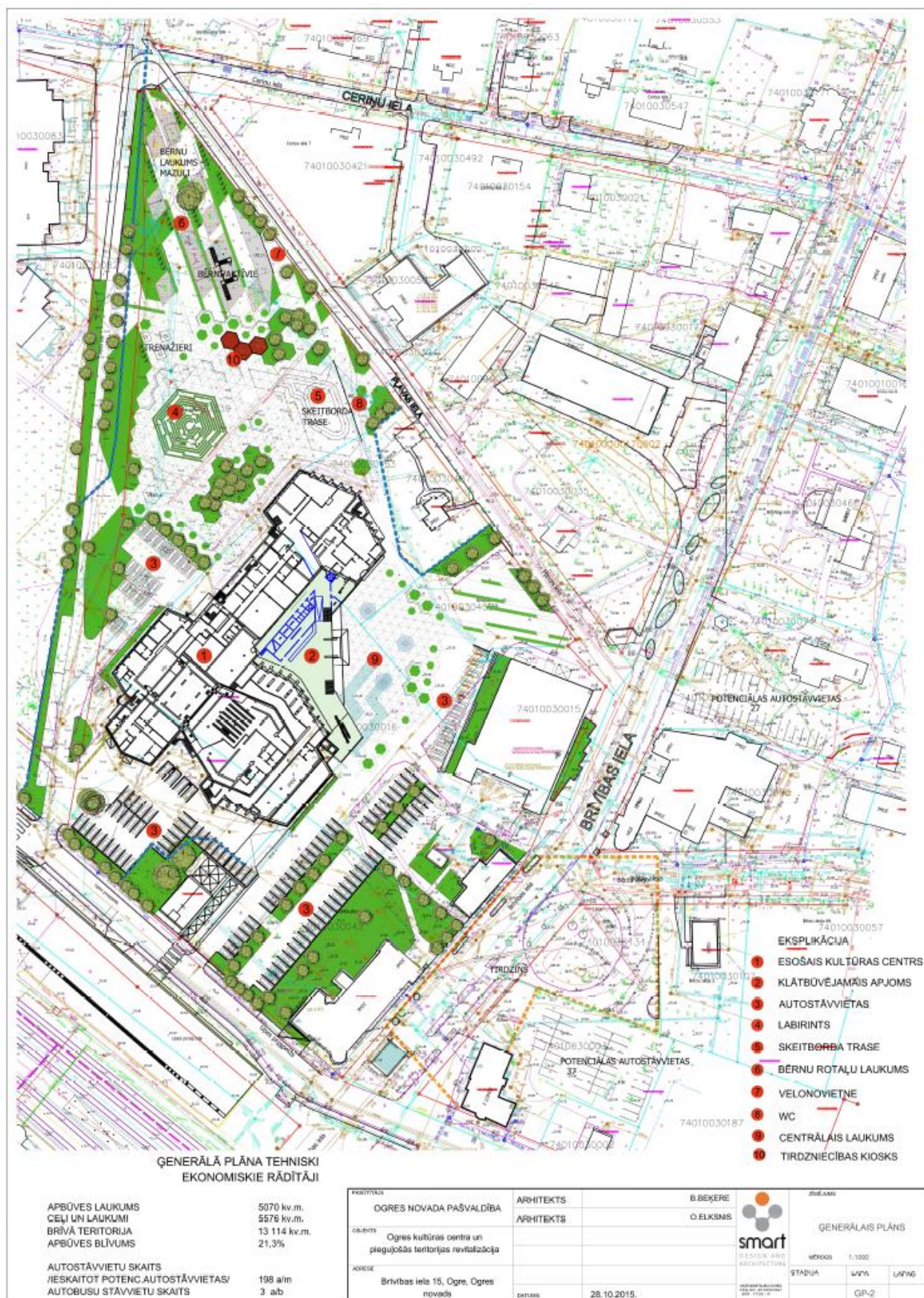
(2) Pontona laipu tilts

Projekta mērķis ir pontona laipas izbūve un uzstādīšana pār Ogres upi, nodrošinot gājēju pārvietošanos pār Ogres upi vasaras periodā.

Ogres upes krastu labiekārtošanas un pontona laipas pieejas kāpņu izbūves risinājumi tika izstrādāti cita būvprojekta (“Krasta ielas lejas promenādes pirmās kārtas pārbūve un jauna būvniecība”, 2016. gads) ietvaros. Pontona laipas pieslēgumi pie kāpnēm ir izstrādāti atbilstoši pieejas kāpņu izbūves risinājumiem.

261. attēls. Pontona laipas novietojums. Avots: Ogře novada būvvalde.

262. attēls. Ogres kultūras centra un piegulošās teritorijas revitalizācijas projekta ģenplāns. Izstrādātājs: SIA "SMART".

(3) Brīvības ielas skvēra pārbūves projekts

Projekta autors - SIA "Ainavu projektēšanas darbnīca ALPS". Projekta ietvaros tika izveidots tehniski un ekonomiski pamatots skvēra pārbūves risinājums, kas ļaus paplašināt skvēra izmantošanas iespējas sabiedriskiem pasākumiem, rekreācijai un tūrismam. Uzsvars tiks likts uz estētiski kvalitatīviem, kultūrvēsturiski nozīmīgiem, latviskas dzīves ziņas veicinošiem, pilsētvidei atbilstošiem un videi draudzīgiem labiekārtošanas risinājumiem.

Šī skvēra daļa pārtaps par pilsētas saietu laukumu, kura svarīgākie projektēšanas uzstādījumi ir ainavu dizaina unikalitāte, funkciju savietojamība un latvju zīmju enerģētiskā telpiskuma un kustības atspoguļojums.

263. attēls. Brīvības ielas skvēra pārbūves projekta vizualizācija. Izstrādātājs: SIA "Ainavu projektēšanas darbnīca ALPS".